

MANGSA PÉNTAKOSTA 2024

Katuntun déning Rohing Kayektèn

LEMBAGA PEMBINAAN DAN PENGADERAN

SINODE GEREJA-GEREJA KRISTEN JAWA DAN GEREJA KRISTEN INDONESIA SINODE WILAYAH JAWA TENGAH

Samironobaru 77 kompleks LPPS

Yogyakarta 55281

Mangsa Péntakosta 2024

Téma:

“Katuntun déning Rohing Kayektèn”

Kaimpun déning:

Lembaga Pembinaan dan Pengaderan

Sinode Gereja Kristen Jawa dan Gereja Kristen Indonesia Jawa
Tengah

Telepon: 0274 514721

Website: lpps.or.id

Kanggé nggantos cap-capan (dèrèng kalebet ongkos ngintun)
saben buku Rp.

Cecala

Sasampunipun ngalami tuwin ngraosaken lelampahanipun Sang Kristus ing Mangsa Paskah, kita lumebet ing Mangsa Péntakosta. Mangsa punika kaleksanan saking Minggu Paskah VI ngantos Minggu Tritunggal. Kanggé mbeblesaken pengalamaning batos kita, LPP Sinode ngedalaken bahan Mangsa Péntakosta. Jejer Mangsa Péntakosta taun 2024 inggih punika “Katuntun déning Rohing Kayektèn”. Lairipun jejer punika gegayutan kaliyan waosan-waosan lèksionari saha pengalaman padintenanipun umat gesang sesarengan Gusti Allah dalah sesami. Kita ngyakini bilih gesangipun umat ingkang kadhasaraken wonten ing kayektosanipun Allah badhé dados paseksèn kanggénipun jagad awit neksèni punika jejibahan tuwin timbalan tumraping geréja (pasamuwan), tumraping kita sadaya.

Bahan punika mujudaken woh kiyating panyambutdamelipun tim ingkang nyambutdamel wiwit minggu kaping tiga wulan Désèmber 2023. Awit saking panyambutdamelipun tim sesarengan ingkang saé, kawula ngaturaken panuwun. Punika tim ingkang sampun nyambut damel ngrakit bahan Mangsa Péntakosta 2024:

Pdt. Erni Ratna Yunita – PWG GKJ

Pdt. Kristin Andini – PWG GKJ

Pdt. Nugroho Yudi Rumpoko – DPG GKI SW Jateng

Pdt. Woro Indiyas Tobing – DPG GKI SW Jateng

Pdt. Berthy Theresiana – GKJ Kudus

Pdt. Yedija Adi Cahya – GKJ Kertanegara

Pdt. Yosias Nugroho – GKI Serpong

Pdt. Supadmo – GKI Gondomono

Sdr. Rudianto – Mahasiswa STAK Marturia

Sdr. Hendi Prayoga – Mahasiswa STAK Marturia

Sdr. Mathew Joseph Susanto – Mahasiswa FTh. UKDW

Sdr. Mervyn Kenny Cahyadi – Mahasiswa FTh. UKDW

Sdr. Cindy Uzia Kristania – Mahasiswa FTh. UKSW

Sdr. Stefani Dara Martinus – Mahasiswa FTh. UKSW

Sdr. Varel – Mahasiswa STFT Jakarta

Sdr. Teofilus Nathanael – Mahasiswa STFT Jakarta

Sdr. Anggita Putri – Mahasiswa Solotech University

dalah bapak tuwin ibu ingkang sampun mijèkaken wekdal mbiyantu mortal bahan-bahan ing buku Mangsa Péntakosta 2024, inggih punika:

1. Pdt. Em. Yusak Tri Darmanto – UKDW
2. Pdt. Em. Tanto Kristiono – GKJ Margoyudan
3. Pdt. Mardita G. Kusuma – GKJ Ngempon
4. Pdt. Indar Prasetyotomo – GKJ Wonosari Klaten
5. Pdt. Agung Jatmika – GKJ Grobogan
6. Pdt. Hery Windarto – GKJ Gantiwarno
7. Pdt. Em. Widdwiesoeli MS – LPP Sinode
8. Pdt. Em. Darsono Eko Noegroho – LPP Sinode

Atur panuwun ugi kawula aturaken dhumateng para mitranipun LPP Sinode dadosa saking pasamuwan (geréja-geréja sapanggénan), bebadan-bebadan, punapadéné para mitra ingkang asmanipun mboten saged kawula sebataken satunggal mbaka satunggal ingkang sampun paring pasumbang kanggé lampahing mekaraken LPP Sinode. Saben panyengkuyung ingkang awujud daya, redana, pamikiraning teologi mbiyantu sanget adeging bebadan punika.

Wilujeng ngalami tuwin ngraosaken Mangsa Péntakosta 2024.

Atur salam kawula,

Pdt. Wisnu Sapto Nugroho

Dhaptar Isi

Atur Sapala	i
Dhaptar Isi	iii

Bahan Khotbah

Khotbah Minggu Paska 6.....	1
Khotbah Sumengkanipun Gusti Yesus	5
Khotbah Minggu Paska 7	11
Khotbah Minggu Pentakosta	17
Khotbah Minggu Trinitas	23

Bahan Liturgi

Liturgi Minggu Paska 6.....	29
Liturgi Sumengkanipun Gusti Yesus	37
Liturgi Minggu Paska 7	45
Liturgi Minggu Pentakosta	53
Liturgi Minggu Trinitas	65

Bahan Panyuraos Kitab Suci Intergenerasional

Bahan Panyuraos Kitab Suci 1	75
Bahan Panyuraos Kitab Suci 2.....	79
Bahan Panyuraos Kitab Suci 3.....	85
Bahan Panyuraos Kitab Suci 4.....	91
Bahan Panyuraos Kitab Suci 5.....	95

Bahan Pakempalan Pandonga

Bahan Pakempalan Pandonga 1	99
Bahan Pakempalan Pandonga 2	105
Bahan Pakempalan Pandonga 3	109
Bahan Pakempalan Pandonga 4	115
Bahan Pakempalan Pandonga 5	121
Bahan Pakempalan Pandonga 6	127
Bahan Pakempalan Pandonga 7	133
Bahan Pakempalan Pandonga 8	139
Bahan Pakempalan Pandonga 9	143
Bahan Pakempalan Pandonga 10	147

“BAHAN KHOTBAH”

**Andharan ingkang kaemot ing buku punika pareng
kaolah malih, ingkang kajumbuhaken kaliyan
kawontenan lan kabetahaning gréja utawi
pasamuwan piyambak-piyambak.**

KHOTBAH

Minggu Paskah VI

Minggu, 5 Mei 2024

Waosan 1: Lelakoné Para Rasul
10:44-48

Tanggapan: Jabur Masmur 98

Waosan 2: I Yohanes 5:1-6

Injil: Yohanes 15:9-17

Mitra Ingang Nglangkungi Singgetan

☪☪☪

KHOTBAH JANGKEP

“Mitra inggang Nglangkungi Singgetan”

Wates punika garis inggang misahaken, singgetan inggang ngelet-eleti satunggaling prakawis ngantos mboten saged pinanggih utawi tetunggilan kaliyan sanèsipun. Wates punika kasunyatan inggang mencungul minangka kawusananipun dosa. Sadèrèngipun manungsa dhumawah ing dosa, kawontenaning gesang ing Petamanan Èden, nggambaraken kawontenan inggang datan wonten singgetan utawi bab inggang misahaken. Manungsa gesang wonten ing patunggilan inggang éndah kaliyan Gusti, sesami, miwah jagad saisenipun. Inggih dosa punika inggang sampun ndadosaken singgetan inggang misahaken manungsa kaliyan Gusti Allah, sesami, dalah jagat ing sakiwatengenipun.

Ing salebeding kadosan saha kacupetanipun, manungsa mersudi ngaturi makna Gusti Allah minangka kanyatan inggang luhur piyambak ing gesangipun. Manungsa ngakeni bilih Gusti Allah punika Mahakuwaos. Ananging sesarengan kaliyan punika, manungsa matesi mahakawaosipun Allah atetales ing pangertosanipun manungsa piyambak.

Minangka tiyang Yahudi, rasul Pétrus ngyakini bilih panguwaosing katresnanipun Allah namung tumanduk saha kacawisaken kanggé tiyang-tiyang Yahudi kémawon. Ananging,

pengalamaning iman sampun ngéwahi saha ngénggalaken pangertosanipun. Wonten ing satunggaling tetingalan, Gusti mratélakaken Pangrèhipun, bilih punapa ingkang dipuntélakaken halal (kena linakonan) déning Allah, mboten pareng kawastanan haram (ora kena dilakoni, diwaleri) déning manungsa (Lelakoné Para Rasul 10:15). mBoten gampil tumrapipun rasul Pétrus kanggé saged mangertosi tuwin nampi prakawis punika. Ananging, Roh Suci mboten kendhat-kendhat nuntun rasul Pétrus ngantos wusananipun panjenenganipun ngrumaosi bilih Gusti mboten mbédakaken manungsa (PR 10:34). Pangertosan punika saya dipun-santosakaken kanthi lelampahan tumedhakistan Roh Suci dhumateng Kornélius dalah sanak sadhèrèk miwah para mitranipun. (PR 10:44).

Makaten Gusti Allah nélakaken Pangrèh miwah Panguwaosipun ingkang tanpa winates. Jabur Masmur 98 ugi nélakaken bilih Gusti Allah badhé ngadili bangsa-bangsa kanthi kaadilan tuwin kaleresan. Werdinipun, Gusti punika nguwaosi mboten namung dhateng satunggal bangsa kémawon, ananging dhateng sadaya bangsa, sadaya manungsa.

Mitadosi Gusti Allah ingkang Mahakuwaos ateges ngakeni Adeg ing Dhiri miwah Pakaryanipun Gusti Allah ingkang tanpa winates. Pakaryan nyata saking panguwaosing katresnanipun Allah ngungkuli singgetan-singgetan ingkang misahaken amargi saking dosa. Gusti Yésus ngandika, “.... *Kowé wus padha daksebut mitra.....*” (Yohanes 15:15) saha “*Dudu kowé kang padha milih Aku, nanging Aku kang milih kowé*” (Yohanes 15:16). Tumindak ngrubuhaken singgetan punika katindakaken déning Gusti Allah piyambak. Punapa ingkang mboten saged tumrapipun manungsa, saged dipun tindakaken déning Gusti Allah. Ing Sang Kristus, manungsa dosa saged pinanggih kaliyan Gusti Allah tuwin nikmati kaluhuraning Katresnanipun, dados mitra-mitranipun Gusti Allah. Sesambédaning memitran nengenaken rumaketing gesang ingkang mligi tuwin mirunggan, bènten kaliyan sesambédanipun bendara kaliyan abdi. Mitra kawawas nggadhahi kalenggahan ingkang sababag, malah manggèn ing papan ingkang linangkung wonten ing manah tuwin gesangipun satunggaling tiyang.

Sesambedaning memitran punika sesambedan wolak-walik. Dados kedahipun, sanès namung Gusti Yésus ingkang sampun milih tuwin nresnani para murid, ananging para murid ugi dipun-timbali setya saha nresnani Gusti Yésus. Caranipun nresnani Gusti Yésus inggih punika kanthi nindakaken dhawuh-dhawhipun Gusti Yésus (Yohanes 15:14). Dhawhipun Gusti Yésus inggih punika supados para murid sami tresnatinresnanana kadosdéné Gusti Yésus sampun nresnani para murid (Yohanes 15:12).

Rasul Yohanes nandhesaken bilih kanthi iman utawi piandel, tiyang pitados ngawonaken jagat. Iman ingkang dipun kersakaken inggih punika pitados lan nampèni pakaryanipun Allah ing Gusti Yésus Kristus. Nengsemaken sanget kanggé nggatosaken sacara mirunggan pangandikanipun rasul Yohanes, *“5 Sapa ta kang ngalahaké jagat, kajaba wong kang pracaya menawa Yésus iku Putrané Allah?”* (I Yohanes 5:5). Ing pérangan sadèrèngipun, rasul Yohanes ngrembag bab roh antikristus ingkang makarya wonten ing jagat. Roh antikristus mboten ngakeni bilih Gusti Yésus sampun rawuh minangka manungsa saha mboten ngakeni bilih Gusti Yésus asalipun saking Gusti Allah (I Yohanes 4:2-3). Kanthi makaten roh antikristus punika nasaraken tiyang kathah kanggé mboten pitados dhumateng Gusti Yésus. Tiyang-tiyang punika dipun-wisésa prakawis-prakawis kadonyan ngantos mboten saged nampèni kayektosan ingkang ngungkuli winatesing jagat. Ngantos wekdal punika, taksih kathah tiyang ingkang ngandika, *“Ora bisa Gusti Allah dadi manungsa. Ora bisa Gusti Allah séda ing kayu salib”*.

Kosokwangsulipun, Roh Suci mitulungi tiyang kanggé pitados bilih Gusti Yésus Kristus sampun rawuh minangka manungsa saha ngakeni bilih Panjenenganipun asalipun saking Gusti Allah. Roh Suci mitulungi tiyang pitados kanggé mangertosi saha nampèni kayektosan ingkang ngungkuli nalaripun manungsa. Kanthi makaten, mboten keladuk menawi rasul Yohanes ngagengaken manahipun tiyang-tiyang pitados kanthi nyebat tiyang-tiyang pitados punika minangka tiyang-tiyang ingkang sampun ngawonaken jagat.

Ananging mboten kèndel dumugi ngriki kémawon. Tiyang-tiyang pitados kedah tansah gesang nresnani Gusti Allah saha netepi pepakènipun Allah (I Yohanes 5:2). Prakawis punika jumbuh kaliyan karsanipun Gusti Yésus, “16 supaya kowé padha lunga lan metokaké woh lan wohmu iku lestaria,” (Yohanes 15:16). Gusti Yésus ngersakaken supados tiyang pitados tansah awoh, mboten namung sapisan ngedalaken woh utawi kala-kala awoh, kala-kala mboten awoh. Supados saged awoh, tiyang pitados kedah dumunung ing salebedipun katresnanipun Gusti Allah. Katresnanipun Allah mujudaken tetedhan kang mawa gisi ingkang wigatos kita betahaken supados saged awoh. Awit saking punika, Gusti Yésus nimbali kita supados dumunung ing salebeding katresnanipun Sang Kristus kanthi tansah mbabaraken katresnan wonten ing gesang padintenan. Amin.

(ERY-DEN)

KHOTBAH

Sumengkanipun Gusti Yésus

Kemis, 9 Mèi 2024

Waosan 1: Lelakoné Para Rasul
1:1-11

Tanggapan: Jabur 47

Waosan 2: Éfesus 1:15-23

Injil: Lukas 24:44-53

**Nglajengaken
Pakaryan Ka-
allahaning
Gusti Yésus ing
Jagad**
☪

KHOTBAH JANGKEP

“Nglajengaken Pakaryan Ka-allahaning Gusti Yésus ing Jagad”

Para sedhèrèk ingkang tinresnan lan nresnasi Sang Kristus,

Punapa ingkang wonten ing penggalihan panjenengan nalika mireng wonten sedhèrèk ingkang pènsiun? Mbokbilih ingkang sepisanan kita panggalih inggih punika punapa sedhèrèk ingkang pènsiun punika taksih kiyat nyambut damel? Punapa sedhèrèk punika taksih dipun betahaken déning bebadan ingkang mawas bilih piyambakipun taksih saged pun ajak nyambut damel? Saged ugi kita menggalih, punapa sedhèrèk punika taksih kagungan jejibahan ingkang kedah karampungaken? Punapa malih menawi katiti tata raganipun taksih ketingal rosa, sedhèrèk punika mesthi saged ngelar mangsa pènsiunipun lan ngrampungaken padamelanipun. Nanging menawi pancèn sampun wekdalipun lan sedhèrèk punika nglenggana, temtu bab punika kedah dipun aosi. Pènsiun punika satunggaling kawontenan bilih satunggaling tiyang sampun mboten nyambut damel malih sacara *formal* (sacara resmi). Éwa semanten pènsiun, mboten ateges gesangipun mandheg.

Menawi kita nyariyosaken bab sumengkanipun Gusti Yésus dhateng suwarga, kita saged nyambetaken kaliyan bab “pènsiun”. Kitab Suci nyariyosaken sugeng lan pakaryanipun Gusti Yésus wiwit bayi ngantos ing mangsa aktif (giyat) nindakaken pakaryan wetawis 3 tahun, lan sasampunipun nandhang sengsara, séda lan wungu. Gusti Yésus mbetahaken 40 dinten kanggé njlènrèhaken punapa kémawon ingkang magepokan kaliyan pakaryanipun, supados sasampunipun nilaraken donya mboten wonten ingkang dados wewados. Kanthi njlènrèhaken sedaya gegambaran bab pakaryan kawilujenganing Allah lumantar dhirinipun, kaajab saben tiyang saged mitadosi kanthi wetah lan malah pikanthuk kawilujengan.

Sumengkanipun Gusti Yésus kados-kados nggambaraken menawi pakaryanipun ing jagad punika sampun pari purna, rampung lan jangkep. Mboten wonten “PR” ingkang kedah dipun rampungaken, ingkang ndadosaken Panjenenganipun rawuh malih dhateng jagad punika. Déné menawi badhé rawuh malih punika dipun pitadosi kanggé njeksani saben manungsa. Nanging minangka pribadi ingkang kaparingan jejibahan saking Allah Sang Rama, kanggé ngrawuhaken margining kawilujengan, pakaryaning Gusti Yésus sampun cekap, sampurna tanpa cuwa. *Summa cum laude*.

Cariyos sumengkanipun Gusti Yésus ingkang kita panggihaken ing Kitab Suci samangké kawiwitan saking wawan-pirembaganipun Gusti Yésus kaliyan para murid. Rikala Gusti Yésus manggihi malih para murid sasampunipun wungu, ingkang wonten ing pikiranipun para murid, bilih Gusti Yésus wungu kagem mratélakaken panguwaosipun ing jagad. Punika kados ingkang sampun dipun grahita bilih Gusti Yésus kagungan panguwaos kanthi kekiyatan ingkang sami kaliyan kekiyataning pamaréntah ing jagad. Pamanggihipun para murid magepokan kaliyan ancas tujuan rawuhipun Gusti Yésus ing jagad ngantos séda lan wungunipun ketinggal dèrèng ing pangertosan ingkang wetah. Taksih wonten ingkang damel bingung ing saben dhirinipun para murid. Kathah pitakènan saking tiyang-tiyang sanès ingkang sangsaya damel bingunging para murid, malah

kepara ndadosaken sami mangu-mangu kaliyan pakaryanipun Gusti Yésus.

Ing wiwitanipun para murid sami gadhah pangajeng-ajeng bilih Gusti Yésus badhé angedhaton minangka raja. Panjenenganipun badhé dipun kubengi déning para prawira lan prajurit ingkang gagah pideksa, ingkang siyap siyaga mbélani putusan lan kawicaksananipun. Mustakanipun ngagem makutha emas, lan sedaya ingkang wah gumebyar sinandhing ing panguwaosipun. Lan malih pusakaning Kraton tansah kaasta muwuhi kawibawanipun minangka pangarsa ingkang dipun suyudi. Inggih mekaten gegambaraning para murid ngèngingi lelampahan pakaryanipun Gusti. Wujuding gegambaran kados mekaten punika ingkang tansah dipun anti-anti déning ingkang setya dhumateng Panjenenganipun. Miturut para murid, temtu kémawon badhé wonten pangaji awit labuh-labetipun ngetut wingking Gusti selami punika. Ananging tetéla Gusti Yésus séda. Panggrahitaning para murid kadya ajur-mumur tanpa pangajeng-ajeng malih krana Gusti Yésus sinalib séda.

Wungunipun Gusti Yésus saking antawisipun tiyang pejah nggesangi malih pangajeng-ajengipun para murid. Nanging samangké para murid malah nemahi kanyatan ingkang damel cuwa malih. Gusti Yésus ing pepanggihan punika malah ngendikakaken badhé pepisahanipun kaliyan para murid. Panjenenganipun badhé sumengka dhateng suwarga. Punika saged ndadosaken para murid kagèt lan nukulaken pitakènan, “Lhah, sasuwéné iki Gusti Yésus janji arep nyartani awaké dhéwé ing salawas-lawasé. Ning saikiné, ana apa sawisé Panjenengané séda lan nunggil manèh karo awaké dhéwé, kok malah arep nilar kita? Apa iki ora ateges Gusti wis mblénjani janjiné?” Gusti Yésus pirsapunapa ingkang dipun pikiraken para murid. Pramila Panjenenganipun lajeng karsa njlènrèhaken sacara wetah bab sujarah awit rawuhipun ing donya, inggih kados ingkang cinathet ing Prajanjian Lami, saking pamecanipun para nabi ngantos Wungunipun, malah ngantos dumugi Sumengkanipun dhateng suwarga. Sedaya kajlènrèhaken kanthi gamblang sasampunipun nedhakaken Roh pangertosan dhateng para murid. Awit saking punika para murid saged mangertos

werdining Kitab Suci. Ing salajengipun, kanthi mangertos punapa ingkang dipun ngendikakaken Gusti Yésus, kaajab para murid saged nglajengaken pakaryaning Gusti ing jagad, kanthi tansah “ngrawuhaken” Gusti Yésus ing sauruting gesangipun para murid.

Para sedhèrèk ingkang kinasih,

Sumengkanipun Gusti Yésus dhateng suwarga mulang dhateng kita sami. *Sepisan*, Gusti Yésus saèstu sampun ngrampungaken kanthi sawetahipun jejibahan ingkang kaparingaken dhateng Panjenenganipun. Kanthi sumuyud dhateng Allah Sang Rama, Panjenenganipun karsa nglampahi saben lelampahaning Sugengipun lan karsa mbikak korining kawilujengan tumrap manungsa. Mboten wonten malih ingkang kedah dipun tindakaken Gusti Yésus. Sumengkanipun mratandhani sampun rampungipun jejibahan ing donya punika.

Menawi kawastanan rampung, inggih sampun cekap lan rampung. Mboten perlu wonten èmbèl-èmbèl sanèsipun. Nalika satunggaling padamelan kawastanan cekap, tegesipun bab tanggel jawab ugi sampun kajangkepan. Sampun cekap tanpa perlu dipun wuwuhi sanèsipun.

Angka kalih, nalika Gusti Yésus mboten ngatingal malih ing donya, Panjenenganipun maringi jejibahan dhateng para murid. Kadya tiyang sepuh ingkang maringaken wasiat dhateng anak-anakipun nalika badhé tilar donya, mekaten ugi ingkang katindakaken Gusti Yésus dhateng para murid. Pawarta supados nglampahaken *nilai-nilai* ka-allahan ing gesang, kedah tansah kawujudaken ing sauruting praktèk gesang kita sedaya.

Kita mboten kinersakaken namung kèndelan kémawon, ngungun nyawang sumengkanipun Gusti dhateng suwarga, tanpa nindakaken punapa-punapa. Sampun ngantos ugi namung nggrantes nuwuhaken pitakènan déné kénging punapa Gusti Yésus nilar kita ing sakathahing prekawis ingkang kedah kita adhepi. Awit prekawis ing jagad punika mboten badhé telas kabekta déning jaman. Mekaten ugi rampunging prekawis sanès dados tanggel jawabipun Gusti Yésus! Kosok wangsulipun, prekawis ing jagad punika kèdah kita tanggapi lan rampungi

sasampunipun kita mangertos sedaya ingkang sampun katindakaken déning Gusti Yésus.

Minangka pasamuwan, kita katimbalan lan kautus mujudaken kayektosaning Allah ing satengahing jagad punika. Kita kinersakaken nyebar *nilai-nilai* ka-allahan supados saged tuwuh ngrembaka ing satengah-tengahing masyarakat. Pasamuwan kedah mawas dhiri minangka tiyang-tiyang ingkang kasucèkaken lan kedah njagi murnining piwulangipun Sang Kristus sarta mujudaken punika sedaya ing sadhéngah papan lan kawontenan. Kanthi punika, kaangkah jagad saged nyipati lan pitados dhateng Gusti Yésus sarta panguwaosipun ingkang njalari gesang punika pantes dipun jagèkaken lan dipun udi kasaénanipun.

Gusti nunggil lan ngantebaken kita tansah. Amin.

(YNWA-IP)

KHOTBAH

Minggu Paskah VII

Minggu, 12 Mèi 2024

Waosan 1: Lelakoné Para Rasul 1:15-17, 21- 26

Tanggapan: Jabur 1

Waosan 2: 1 Yokanan 5:9-13

Injil: Yokanan 17:6-19

Milih Gesang Ingkang Leres

KHOTBAH JANGKEP

“Milih Gesang Ingkang Leres”

Tembung “milih”, wonten ing Bahasa Indonesianipun “memilih”, miturut KBBI artinipun: *menentukan, mengambil, memisahkan, dan menunjuk*. Mèh saben dinten “milih” punika kita lampahi, saking bab-bab ingkang sepélé kados ta milih rasukan ingkang badhé kita anggé ing dinten punika ngantos “milih” ing bab ingkang wigatos kados ta milih calon sisihaning gesang. Malah ing pinten-pinten wulan kapengker kita sami milih pemimpining bangsa punika lumantar Pemilu. Sanajan suwanten pilihan kita punika namung satunggal saking yutan suwanten masyarakat Indonesia, pilihan kita punika tetep aji kanggé ndhèrèk nemtokaken *masa depan* bangsa.

Sanajan gesang kita mboten saged ngéndhani ing bab tumindak milih ingkang wusananipun kanggé nemtokaken pancasan, éwa semanten wonten sapérangan tiyang ingkang ajrih nemtokaken pilihanipun, punapa malih katemahan saking pilihan-pilihan punika dèrèng mesthi ngener dhateng pundi. Raos ajrih punika saged muncul awit ajrih lepat, ajrih ngrugèkaken dhiri utawi tiyang sanès, gesang ingkang tansah kagubel déning raos sangga-runggi teras, *trauma* krana kedah milih kanggé mendhet satunggaling pancasan ing wekdal kepengker, lan taksih kathah alesan-alesan remit sanèsipun. Tiyang punika pinginipun saged milih pancasan ingkang leres kanggé dhirinipun lan ugi kanggé tiyang sanès, satemah nalika

milih lan mendhet pancasan dipun tindakaken kanthi ngatos-atos. Ananging ingkang dados pitakènan, kados pundi kita saged mangertos ing wiwit-wiwitanipun bilih putusan kita punika leres punapa mboten. Kados pundi menawi raos ajrih lan kuwatos ingkang muncul sadèrèngipun kapendhet pancasan, ing wusananipun dados nyata?

Wonten ing ngriki, iman lan kapitadosan kita gadhah *peran*. Mboten namung linandhesan pangertosan kita piyambak, nanging ngeneraken gesang kita dhateng tuk-ing kawicaksanan lan kaleresan, inggih punika Gusti Allah. Gesanging tiyang pitados punika gesang ing margining Allah. Gesang ing sih rahmating kawicaksanan lan panuntuning Sang Roh. Punika ingkang dados dhasaring iman kita ing sih rahmat. Kita sampun sami gadhah paugeran kanggé gesang ing salebeting pilihan-pilihan ingkang asring remit. Kados déné Sang Juru Masmur sampun ngendikakaken ing jabur Masmur 1 *“Rahayu wong kang lakuné ora manut pangangen-angené wong duraka, lan ora ngambah dalané wong dosa sarta ora awor lungguh ing pajagongané wong memoyok, nanging kang karem marang angger-anggeré Sang Yéhuwah, lan digilut-gilut rina wengi.”* Ing ngriki, pilihan ingkang kapendhet inggih punika gesang ing salebeting karsanipun Gusti, paugeraning gesangipun namung pangandikanipun Allah. Pilihan gesang kados mekaten punika badhé nuntun ing gesang ingkang kebak karahayon lan binerkahan. Sejatosisipun, Gusti Allah ing sekawit sampun maringaken pitedah kanggé nemtokaken pilihan. Kuncinipun inggih punika tansaha ngendelken Gusti Allah sanès pamikiran, pangertosan lan punapa ingkang leres miturut dhiri kita pribadi.

Punapa ingkang leres sampun dados pérangan saking gesangipun tiyang pitados, awit tiyang pitados sampun kakekahaken ing paseksinipun dhateng Putraning Allah, inggih punika Sang Kristus Yésus. Panjenenganipun punika wujud nyata saking kaleresanipun Allah. Saged kapirsanan kados pundi Gusti Allah mratélakaken kaleresanipun wongsal-wangsul dhateng tiyang ingkang pitados. Mboten namung rambah kaping sepisan utawi kaping kalih, nanging makaping-kaping lan

puncakipun inggih punika wonten ing Gusti Yésus Kristus. Panjenenganipun punika paugeran lan pandoming kaleresan. Nalika tuwuh raos sangga-runggi ing salebeting pilihan-pilihan ingkang wonten, malah mbok bilih kathah panggodha ingkang nyilimuraken pilihan-pilihan punika, ngenera kanthi mantheng namung dhumateng Sang Kristus. Nalika kedah nemtokaken putusan, resepana punapa ingkang katindakaken déning Sang Kristus, punapa ingkang kagalih déning Sang Kristus, punapa ingkang kinurbanaken déning Sang Kristus menawi wonten kahanan kados ingkang nembé kita adhepi samangké. Lan, punika sedaya wonten ing injil, paseksining sugeng, pakaryan lan pilihanipun Gusti Yésus kanggé nindakaken karsa lan misinipun Sang Rama.

Yokanan 17:6-19 mratélakaken tetepan saking Gusti Allah lumantar pandonga ingkang miyos saking lésanipun Gusti Yésus. Bilih tiyang-tiyang ingkang nunggil kaliyan Panjenenganipun badhé tansah kareksa, kasucèkaken lan kasagedaken kanggé nerasaken misinipun ing jagad punika. Tiyang-tiyang pitados kaparingan kasagahan kanggé gesang ing kaleresan. Saben tumindakipun tiyang-tiyang punika minangka tumindak ingkang ngener dhateng misinipun Allah Sang Rama, kados ingkang kapratélakaken ing sugeng lan pakaryaning Gusti Yésus. Pramila milih kanggé gesang leres punika ateges nindakaken lan nglajengaken misinipun Sang Kristus ing ngalam donya punika kanthi mratélakaken katresnan, kaadilan lan kawilujengan.

Kedah dipun akeni bilih ngudi milih gesang ingkang leres punika sanès prekawis ingkang gampil. Punapa malih ing kahananing jagad ing wekdal-wekdal punika, ingkang sangsaya ageng godhanipun, ngalang-alangi anggèn kita ngener dhateng kaleresan. Garis wates antawisipun ingkang leres lan lepat kawistingal namung lambat-lambat. Sakathahing pawartos ingkang pating sliwer ing jagad nyata lan *maya* (pengangen-angen), saya damel bingung. Awit kahanan kados mekaten, kathah tiyang ingkang pados gampilipun kémawon, gesang miturut ombyaking jagad lan ngèli, utawi kosok wangsulipun gesang kanthi ukuran “*hitam-putih*”, dhumawah ing cara gesang

ingkang njeksani. Minangka tiyang pitados ingkang kepéngin gesangipun ing salebeting kawicaksanan lan katresnan, temtu kémawon kita mboten kepéngin dhumawah ing sikep ingkang *èkstrim* saking kalih sisih punika. Pramila ing gesang punika kita prelu lumebet ing prosès ingkang sinebat *discerment*, ingkang saged nuntun kita mangertosi punapa ingkang dados karsanipun Gusti ing kawontenan remit kados mekaten. *Discerment* inggih punika prosès nggilut-nggilut lan ngresep kanthi saèstu kanggé mendhet pancasan srana milah-milah lan niti kanthi permati sinartan ngaturi campur astaning Sang Roh Suci.

Lelakoné Para Rasul 1:15-17, 21-26 mratélakaken prosès punika wau. Ing salebeting prosès nemtokaken ingkang badhé nggentosi Yudas, para murid ngresep prosès punika kanthi serius, inggih kanthi prosès *discerment*. Sasampunipun nemtokaken calon cacah kalih, ingkang badhé nggantos Yudas, inggih Yustus lan Matias, saged dipun bayangaken bilih prosès nemtokaken, milih kekalihipun mesthi mboten gampil. Saking antawising semanten kathahipun para pendhèrèkipun Gusti Yésus ngantos pinilih kalih calon, temtu punika mbetahaken tetimbangan-tetimbangan ingkang mateng. Mboten namung dumugi semanten, sadèrèngipun dumugi ing putusan ingkang pungkasan kanggé nemtokaken sinten ingkang kapilih saking calon cacah kalih wau, para murid sami ndedonga lan masrahaken prosès salajengipun dhumateng Gusti Allah. Cara undhi dipun tindakaken para murid, mboten kok kanggé pados gampilipun kémawon, nanging punika sedaya pun lampahi ing salebeting kéyakinan bilih Sang Roh Suci ingkang nenuntun ing prosès punika. Wusananipun ingkang kapilih inggih punika Matias minangka rasul ingkang kaping 12.

Prosès ingkang kelampahan punika, sanès prosès ingkang sawontenipun kémawon (ingkang baken wonten ingkang kapilih), mboten! Prosès nemtokaken lan mendhet pancasan punika nggambaraken panuntuning Sang Roh Suci ingkang makarya kanthi nyata. Kaleresan mboten mijil saking punpa ingkang dados pikajengipun para murid kémawon, nanging saking Rohing Allah. Lan ugi saged kita sekseni kados pundi anggènipun para murid saèstu-èstu pasrah sumarah dhateng

panuntuning Sang Roh, mboten saking pamanggih lan nalaripun piyambak.

Ing jaman samangké, kita dipun aben ajengaken kaliyan sakathahing tumindak sarwi milih. Menawi ing jamanipun para rasul kedah milih sinten ingkang nggantosi Yudas, lan para murid nemtokaken punika kanthi nyuwun kawicaksanan saking Gusti, mila kita samangké prayoginipun inggih kedah mekaten. Pemilu *Èksekutif* lan *Lègislatif* sampun kita lampahi kanthi sadhéngah geguletan bab sinten ingkang dados pilihan kita. Ing pungkasaning taun punika mangké, kita ugi badhé milih malih para pangarsa ing sawetawis wewengkon pamarintah *daerah* (Pilkada). Inggih kita sedaya ingkang nemtokaken sinten pangarsa ingkang pantes, sanès miturut dhiri kita utawi kelompok kita kémawon, nanging pangarsa ingkang pantes kanggé kasaénaning bangsa Indonesia. Mboten anggeré milih, nanging kedah wonten keyakinan bilih Sang Roh nembé nuntun lan ngeneraken kita dhateng rancangan tentrem rahayunipun Gusti. Sanajan swanten pilihan kita namung satunggal saking mayuta-yuta swanten, nanging kita tetep kedah tansah ènet bilih Gusti Allah karsa ngagem kita mujudaken rancanganipun kanggé bangsa punika. Kanthi kesadharan kados mekaten kita lumebet ing prosès *discernment*. Madosi pundi ingkang leres miturut sih rahmatipun Gusti, lan pasrah dhateng kawicaksananipun.

Para sedhèrèk ingkang kinasih,

Kanggé mangertosi kaleresanipun Allah, pancèn sanès prekawis ingkang gampil. Ing prosès punika dipun perlokaken *komitmen* utawi kasanggeman, andhap asoring manah, kesabaran lan sikep pasrah dhateng tuntunaning Roh Suci. Ugi dipun perlokaken manah ingkang tinarbuka supados karsaning Allah sangsaya cetha ing kawontenan kados punapa kémawon. Sanajan ketinggal angèl lan mboten gampil, nanging kita mesthi kakekahaken lan kasagahaken déning Roh Kaleresan punika piyambak.

Minangka tiyang pitados ingkang sampun nampèni sih rahmating Gusti, kalebet sih rahmat ing kaleresan, sumangga kita sinau tansaha ngudi milih pancasan ingkang leres, miturut

karsanipun Allah. Ugi tansaha milih gesang ing kaleresan. Gesang ingkang leres punika ngudi kaadilan, katresnan, patunggilan, tentrem rahayu lan pérang-péranganing kaleresan saking Kratoning Allah ingkang sampun katuladhanaken déning Sang Kristus sacara nyata.

[KA-IP]

KHOTBAH
Minggu Pentékosta
Minggu, 19 Mei 2024

Waosan 1: Lelakoné Para Rasul 2:1-21
Tanggapan: Masmur 104:24-35
Waosan 2: Rum 8:22-27
Injil: Yokanan 15:26-27, 16:4-15

Roh Suci Mraboti
lan Nuntun Ing
Margining
Kayektèn

KHOTBAH JANGKEP

"Roh Suci Mraboti lan Nuntun Ing
Margining Kayektèn"

Kasangsaran punika saged dipunibaratakan kados déné kanca ingkang setya tuhu, ingkang tansah ngancani lampah gesang kita padintenan. Dipun wastani makaten, karana kasangsaran punika saged dipun alami déning sinten kémawon mboten kanthi ngétang asal-usulipun. Ing wekdal samangké, kathah prekawis ingkang saged anjalari kita sami nandhang sangsara, kados ta raos cuwa, kawontenan gesang ingkang karaos angèl, mboten kasembadan punapa ingkang kagayuh, bencana alam lan sanès-sanèsipun. Mboten anèh menawi panandhang ingkang makaten punika saged anjalari kita lajeng kécalan pangajeng-ajeng, saha kécalan daya kanggé ngadhepi gesang. Lumantar sawatawis waosan ing Minggu Pentékosta punika, kita sami kakiyataken, karana ing satengah-tengahing panandhang ingkang kita alami, Gusti Allah tansah cecaketan saha paring pangrimat dalah ngiyataken kita sami, satemah kita saged nglampahi lan ngrampungaken saben panandhang tuwin karuwetaning gesang kanthi prayogi lan nuntun kita sadaya ing margining kayektèn. Punika sadaya kalampahan lumantar pakaryanipun sang Roh Suci, ingkang kautus ing dinten Pentékosta.

Waosan saking kitab Masmur ngandharaken bilih Gusti Allah njagi lan ngrimati kita, dalah sadaya ingkang tumitah ing alam raya punika. Gusti Allah tansah anyarengi lampah gesangipun sagung titah ing jagad raya punika. Panjenenganipun tansah migatosaken dalah njagèni sagung tumitah supados sadayanipun tansah wonten ing salebeting kawontenan ingkang saé. Gusti Allah ngrimati kita dalah sagung tumitah sarana paring tedha ngantos mboten wonten ingkang kaluwèn. Punika ateges Gusti Allah kepareng mesthèkaken bilih sadaya igkang tumitah, mliginipun kita para manungsa, saged nyekapi punapa ingkang dados kabetahaning gesang padintenanipun kanthi prayogi.

Kitab Lelakoné Para Rasul 2: 1-21 paring paseksi bilih ing dinten Pentékosta, tiyang-tiyang Yahudi saking pundia panggènan kanthi kebaking raos bingah sami makempal saha mèngeti anggènipun Gusti Allah sampun maringaken Angger-anggering Torèt dhumateng bangsa Israèl lumantar Musa ing redi Sinahi. Sesarengan kaliyan punika, tiyang-tiyang Yahudi ugi sami atur panuwun sokur awit dinten panèn ingkang saé. Para muridipun Gusti ugi sami makempal ing Yérusalem nanging nembé wonten ing salebeting kawontenan ingkang kirang ngremenaken. Para murid taksih sami ngraosaken sedhik awit sampun dipun tilar Gustinipun sumengka dhateng ing swarga, sasampunipun wungu saking antawisipun tiyang pejah. Para murid taksih ngraosaken èweting manah awit sami ngraosaken kadosdéné kécalan cepenganing gesang. Punapa malih Gusti ngersakaken supados sami nengga jangkeping prajangi bab rawuhipun Sang Roh Suci, nanging sami katilar wonten ing tengah-tengahipun tiyang-tiyang Yahudi ingkang sampun nyédani Gusti sarana sinalib.

Ing satengah-tengahing ruwet renteng gesangipun para murid, ing dinten Pentékosta punika Roh Suci ingkang awujud ilat-ilataning latu, nedhaki saben murid ingkang anjalari gesanging para murid kalawau sami kapulihaken. Raos sedhik dalah ruwet rentenging gesang, kawalik dados kabingahan anjalari thukuling krenteg dalah kakiyatan kanggé martosaken kasaénan dalah pakaryanipun Allah dhateng tiyang kathah.

Sang Roh Suci ugi mraboti para murid sarana kasagedan migunakaken basa-basa sanès miturut karsanipun sang Roh Suci. Roh Suci punika ugi mulihaken gesangipun Pétrus satemah piyambakipun nggadhahi kekendelan ingkang ngédab-édabi kanggé martosaken pakaryan kawilujengan ing sang Kristus. Inggih awit pakaryanipun sang Roh Suci punika ingkang anjalari tiyang kathah saged mirengaken pawartos kawilujengan ingkang kawartosaken déning para murid adhedhasar basanipun piyambak-piyambak.

Para sedhèrèk ingkang kinasih.

Wonten ing seratipun rasul Paulus dhumateng pasamuwan ing Rum, rasul Paulus nglengganani bilih pagesangan ingkang dipun lampahi déning tiyang kathah, kalebet pasamuwan ing Rum, tetéla kebak panadhang mliginipun panandhang karana dosa. Inggih awit panandhanging dosa punika tiyang sami ngraosaken awrating gesang temah sami nggresah. Ing satengah-tengahing kawontenan ingkang awrat mekaten punika, rasul Paulus maringaken pangajeng-ajeng bilih sang Roh Suci ingkang nedhaki lan makarya ing salebeting gesang, èstunipun mujudaken Roh ingkang tansah paring pitulungan sarana paring kakiyatan saha nyagedaken kita sami nglampahi lan ngrampungaken saben momodaning gesang kanthi saé lan leres. Malah sang Roh Suci punika ugi ingkang tumut ndedonga kanggé mitulungi para murid ngaturaken sadaya ingkang dados ruwet renteng dalah momodaning gesang wonten ing ngarsanipun Allah. Kanthi makaten para murid mesthi badhé saged nglampahi pagesanganipun kanthi tataging manah kebak kasetyan dhumateng Allah.

Para sadhèrèk ingkang dipunkasihi déning Gusti,

Supados kita sami saged ngraosaken pakaryanipun Allah ingkang ngrimati, mulihaken, dalah mraboti punika, Roh Suci badhé tansah nuntun kita sadaya lumebet ing gesang ingkang leres, inggih punika gesang ingkang tansah cecaketan lan setya tuhu dhumateng sadaya karsanipun Allah. Roh Suci

tansah **ngènetaken kita sadaya bab dosa-dosa kita**, inggih punika ngènetaken kita bilih saben tiyang sampun tumindak dosa, kécalan kamulyanipun Allah, lan sarana kakiyatan kita piyambak mboten badhé saged luwar saking paukumaning dosa. Kita sami mbetahaken pitulungan ingkang mboten wonten sanès kajawi namung saking Gusti kita Yésus Kristus. Kanthi makaten anggèn kita nglampahi gesang punika, kita prelu sami mratobat, ngakeni sadaya dosa tuwin kalepatan kita sarta prajangi badhé nganyaraken dhiri supados gesang kita sangsaya saé dados lantaranipun berkah dhateng tiyang kathah. Roh Suci tansah ngènetaken kita sadaya bab kayektèn, inggih punika ngènetaken lan mesthèkaken bilih pangurbananipun Gusti Yésus Kristus wonten ing kayu salib punika, mujudaken satunggiling pakaryan ingkang ngluwari kita sadaya saking bandaning dosa. Pawartos punika saèstu mujudaken kayektèn.

Tumrap tiyang ingkang sami pracaya lan sumarah ing Gusti, mesthi badhé nampèni kawilujengan lan karahayoning gesang. Kanthi makaten, kita prelu nglampahi gesang padintenan kita sarana pitados dhateng Panjenenganipun, saha masrahaken sawetahing gesang kita saha ngendelaken Panjenenganipun ing sadaya prekawising gesang. Roh Suci ugi badhé ngènetaken kita sadaya bab pangadilan, inggih punika ngènetaken kita sadaya bilih Gusti Yésus rawuh wonten ing jagad punika badhé ngadili gesang miturut pandamel kita piyambak-piyambak. Punika mbereg kita sadaya kanggé mbudi daya nglampahi gesang ing salebeting kayektèn jumbuh kaliyan karsanipun Allah, awit sadaya bab ingkang kita tindakaken wonten ing jagad punika kedah sami kita aturaken tanggel-jawabipun dhumateng Gusti kita Yésus Kristus.

Para sadhèrèk ingkang dipuntresnani Gusti,

Ing minggu Pentékosta punika, sumangga kita sami saos sokur awit saking pakaryanipun Allah ingkang tansah ngrimati gesang kita lumantar pakaryanipun Gusti kita Yésus Kristus ingkang sampun ngapunteni kita saking sadaya dosa lan kalepatan kita, makaten ugi sang Roh Suci ingkang sampun

nuntun kita sadaya lumampah ing salebeting kayektèn. Sarana saos sokur ingkang makaten punika kita badhé sami ngraosaken gesang ingkang kapulihaken, saha kaprabotan satemah kita kasagedaken nglampahi dalah ngadhepi saha ngrampungaken sadaya ruwet rentenging gesang padintenan kanthi prayogi lan leres.

[Spdm/YTD]

KHOTBAH
Minggu Tritunggal
Minggu, 26 Mei 2024

Waosan 1: Yésaya 6:1-8
Tanggapan: Masmur 29
Waosan 2: Rum 8:12-17
Injil: Yokanan 3:1-17

Gesang Ing
Salebeting
Tuntunanipun
Allah
Tritunggal
☪☪☪

KHOTBAH JANGKEP

**“Gesang Ing Salebeting Tuntunanipun
Allah Tritunggal”**

Dedeg piadegku dhuwur, aku seneng banget mangan sayur lan woh-wohan; rupané kulitku ora putih, malah kapara peteng warnané, kupingku loro gedhé-gedhé lan tansah obah-obah, sikilku uga gedhé-gedhé, cacahé papat, aku uga duwé pérangan badan sing dawa lan kuwat kang tak pigunakaké kanggo mangan lan ngombé, mindhah-mindhahaké barang, uga kanggo adus. Cobi kula aturi mbedhèk, kéwan punapa punika? Nggih leres, punika kéwan gajah.

Para sadhèrèk ingkang kinasih,

Manawi kita kasuwun nggambaraken gegambaranipun sato kéwan, utawi barang, mesthi badhé langkung gampil menawi kita sampun sami mangertos utawi naté ningali sato kéwan utawi barang punika. Makaten ugi menawi kita sami kasuwun nggambaraken gegambaranipun satunggaling pawongan, mesthi ugi mboten badhé angèl menawi kita sampun tepang saé kaliyan pawongan ingkang badhé kita gambaraken. Nanging kados pundi manawi kita kedah nggambaraken gegambaranipun Allah? Punapa kinten-kinten saged?

Prelu dipun lengganani billih kalenggahanipun Allah punika saèstu asipat *tan jinajagan* utawi *sinengker*. Allah

mboten saged kagambaraken kanthi migunakaken satunggal gegambaran kémawon, awit kawontenanipun saèstu *tan jinajagan*. Sifat winates dalah karingkihanipun manungsa dados jalaran anggènipun mboten saged miyak wewadinipun Allah. Ananging ing satengah-tengahing kawontenan ingkang kebak wadi punika, Allah kepareng mratélakaken Sariranipun sarana nyipta sesambetan kaliyan manungsa lumantar pakaryan kawilujenganipun. Inggih sarana sesambetan ingkang kacipta déning Allah punika wusananipun manungsa saged tetepangan kaliyan Gusti Allah, temah tepang dhateng Panjenenganipun. Wonten ing sejarah gesangipun manungsa, Gusti Allah sampun kepareng nyipta sesambetan kaliyan kathah manungsa ingkang sawatawis pinanggih paseksinipun wonten ing Kitab Suci.

Gegambaran bab Gusti Allah ingkang ndarbèni kekiyatan ingkang ngédab-édabi, dipun seksèkaken déning sang juru Masmur. Masmur 29 nggambaraken kawontenanipun Allah ingkang kagungan kekiyatan ngédab-édabi, ingkang ngungkuli sadaya lelampahan ing alam raya punika. Kekiyatanipun Allah ingkang ngédab-édabi punika nggadhahi sisih ingkang ngrisak, nanging ugi sisih ingkang sipatipun ngayomi, mbangun lan milujengaken gesang para umatipun. Punika kalampahan mliginipun nalika para umat sami asung urmat dhateng Panjenenganipun ingkang jumeneng Ratuning gesang.

Allah ingkang kagungan kekiyatan ingkang ngédab-édabi punika mesthi kémawon anjalari getering manahipun manungsa, kalebet ugi Yésaya. Anggènipun Allah kepareng nimbali lan ngutus nabi Yésaya, mesthi kémawon dados wujud anggènipun Allah mratélakaken Sariranipun ingkang ugi ngédab-édabi. Allah ingkang mboten naté saged kapirsanan, kalebet déning Musa, karsa mratélakaken Sariranipun dhumateng Yésaya. Lelampahan punika nuwuhaken raos ajrih wonten pribadinipun Yésaya, awit piyambakipun ngrumaosi dados tiyang ingkang kebak dosa, ingkang saged kémawon kasirnakaken déning Allah ingkang Maha Kuwasa punika. Ewasamanten, Allah malah nindakaken pakaryan sewalikipun, sarana nyucèkaken lan mulihaken gesangipun Yésaya ingkang

kebak dosa punika. Langkung saking punika, Allah malah kepareng nimbali Yésaya dados utusanipun ingkang pinitados.

Anggènipun Allah mratélakaken pribadinipun mboten winates namung ing salebeting kekiyatan ingkang ngédabédabi, lan kasucènipun kémawon, nanging Panjenenganipun ugi mratélakaken pribadinipun minangka Sang Guru, malah ugi minangka mitra ingkang rumaket dhateng manungsa. Ing waosan Injil dinten punika, pakaryanipun Allah ingkang makaten punika katingal wonten ing pribadinipun Gusti Yésus Kristus, ingkang nembé wawan pangandika kaliyan Nikodémus. Gusti Yésus mratélakaken pribadinipun minangka mitra reraosan ingkang saged suka pangaji lan pangertosan ingkang dipun betahaken déning Nikodémus. Panjenenganipun saged mangertosi sifat winatesipun Nikodémus anggènipun mbudidaya mangertosi maknaning “lair anyar”.

Inggang dipunkarsakaken déning Gusti Yésus bab lair anyar punika èstunipun “lair ing salebeting Roh” ingkang ateges wontenipun gesang ingkang kaanyaraken. Gesang ingkang kaanyaraken ateges gesang ingkang sampun kapulihaken awit saking sikep pracaya dhumateng pakaryanipun Sang Krisus ing kajeng salib. Gesang ingkang kapulihaken punika salajengipun dipuncethakaken déning rasul Paulus ing salebeting seratipun dhumateng pasamuwan ing Rum.

Gesang ingkang kapulihaken ateges gesang ingkang kawangsulaken malih ing sesambetan ingkang leres kaliyan Gusti Allah. Saben tiyang ingkang pitados dhateng Sang Kristus, sampun kaluwaran saking kalenggahanipun minangka bandanipun pepeteng lan kaangkat dados “abdinipun” Kristus. Tiyang ingkang kaluwaran punika dipun lebetaken ing salebeting sesambetan raket kaliyan Gusti Allah minangka putra-putranipun ingkang badhé nampèni kawilujengan minangka jangkeping prajanjé. Éwasemanten rasul Paulus ugi ngèngetaken bilih nugraha kawilujengan punika ugi dipunkanthèni timbalan kanggé gesang nandhang sangsara sesarengan kaliyan Sang Kristus. Punika ateges tiyang ingkang

sami nampèni nugraha kawilujengan, sami katimbangan njumbuhaken gesang padintenanipun kaliyan Sang Kristus. Tiyang-tiyang pracaya sami katimbangan nuladhani sifat-sifat gesangipun Sang Kristus lumantar tuntunanipun Sang Roh Suci.

Wonten ing ngriki, kita sami saged manggihaken dhasar-dhasaripun bab Allah Tritunggal: Allah Rama sampun kepareng mratélakaken Sariranipun wiwit wiwitan mila, dalah nresnani jagad raya punika alandhesan pangertosanipun tumrap sadaya karingkahanipun jagad. Salajengipun Allah karsa manjalma dados manungsa ing Sariranipun Gusti Yésus, Sang Putra ingkang mratélakaken katresnanipun Allah dhateng jagad punika, lumantar pakaryanipun séda sinalib. Saben tiyang ingkang pitados dhumateng pakaryanipun Gusti Yésus sinalib, kapulihaken sesambetanipun ingkang risak kaliyan Allah, lan kalairaken malih dados titah anyar lantaran pakaryan lan tuntunanipun Sang Roh Suci. Ing salebeting kapribadèn ingkang béda punika, Allah Tritunggal kagungan rancangan lan karsa ingkang sami, awit wonten ing kalenggahan Allah Tritunggal punika kita nyeksèni manuggalipun sifat kaalahan ingkang sampurna, awit saben pribadi ugi ndunungi pribadi sanèsipun.

Miturut paseksinipun Kitab suci ingkang kita waos ing dinten punika, kita saged tepang kaliyan sifat-sifatipun Allah ingkang tansah kakumandhangaken saé ing pribadinipun Sang Rama, Putra dalah Roh Suci. Allah ingkang asipat Tritunggal punika ingkang ugi Allah ingkang tansah nresnani umatipun. Allah karsa nimbali umatipun supados sami kawilujengaken, kapulihaken dalah kaprabotan, mboten ngétang karingkahan tuwin dosa ingkang sinandhang.

Pakaryanipun Allah Tritunggal nuntun kita nuju gesang ing salebeting patunggilaning gesang katresnan ing satengahing jagad punika. Punika jumbuh kaliyan patunggilan tetiga pribadinipun Allah, Allah karsa nedahaken kadospundi Panjenenganipun tansah ngatingalaken patunggilaning tresna lan katresnan. Awit saking punika, manawi kita sami ngaken pitados, lan minangka tiyang Kristen ingkang tinuntun déning Allah Tritunggal, kita sampun samesthinipun saged

nggegesang katresnanipun ing bumi punika. Katresnan ingkang mboten namung cumawis, nanging ugi kacawisaken kanggé sadaya tiyang ingkang ringkih, ingkang kasisih, malah ugi tiyang-tiyang ingkang kalepatan dhateng kita. Katresnan ingkang mboten namung ngantu-antu nanging malah mujudaken katresnan ingkang madosi.

Adhedhasar punika sadaya, kita mugi kasagedaken mboten namung mangertos lan pitados dhateng Allah Tritunggal, nanging ugi nggesangi sifat-sifatipun Allah Tritunggal lan sumarah ing tuntunanipun. Gusti nresnani kita sadaya.

Amin

[YAC/YTD]

“BAHAN LITURGI”

**Andharan ingkang kaemot ing buku punika pareng
kaolah malih, ingkang kajumbuhaken kaliyan
kawontenan lan kabetahaning gréja utawi
pasamuwan piyambak-piyambak.**

BAHAN LITURGI

Minggu Paskah VI

Minggu, 5 Mei 2024

Katrangan:

PS: Pelados Sabda

P/D: Pinisepuh/Dhiaken

U: Umat

L: Lèktor

**Mitra Inggang
Nggangkungi
Singgetan**
✠

PACAWISAN

(kajumbuhaken kaliyan pakulinanipun pasamuwan ngriki)

- Juru musig (*organis/pianis*) lambat-lambat ngungelaken lelagon (kidung) inggang mbekta pasamuwan ngraosaken ibadah inggang badhé katindakaken.
- Pasamuwan/umat ngleremaken manah lumebet ing wekdal ening minangka pacawisan pribadi.
- Pawartos Pasamuwan kawaosaken.

TIMBALAN NGIBADAH

(Jumeneng)

P/D1: Para sadhèrèk inggang kinasih, Gusti Yésus Kristus punika tentrem-rahayu kita, inggang sampun nunggilaken kalih pihak saha ngrubuhaken témbok singgetan, inggih punika sesatron, ngantos kita pinaringan margi dhumateng ngarsanipun Sang Rama (kacundhukna Éfesus 2:14-19). Awit saking punika, sumangga kita sowan ing ngarsanipun Gusti kanthi sokur saha bingah.

U: *(Mujèkaken KPJ 94: 1, 3 “Sumangga Mareka”)*

KPJ 94. SUMANGGA MAREKA

Do=F 4/4

- 1) Sumangga mareka ngarsané Gusti kita,
anggunngung asmanya wit sihé kang sanyata
maringken Kang Putra, yéku marginira
mbirat dosa kita, wah gesang sembada
- 3) Yéhuwah Makwasa maringi kabingahan
lan tentrem-raharja dugèng jaman klanggengan.
Samya tansah panggah mituhu mring Allah,
minangka panuwun, wit gung berkahipun.

VOTUM

(Jumeneng)

PS: Sumbering pitulungan kita punika wonten ing
Asmanipun Gusti Allah ingkang nitahaken langit, bumi,
seganten dalah saisènipun sadaya; ingkang Sih-
susetyanipun langgeng ing salami-laminipun.

U: (Mujèkaken **KPJ 464b “Amin”**) **Amin, Amin,
Amin**

SALAM

(Jumeneng)

PS: Sih-rahmat lan tentrem rahayu saking Allah Rama kita,
saha saking Gusti Yésus Kristus nunggila ing (kita) para
sadhèrèk sadaya.

U: **saha nunggila ing panjenengan ugi.**

BEBUKA

(Lenggah)

P/D2: Pangibadah Minggu Paskah VI punika kaparingan jejer
“Mitra ingkang Nglangkungi Singgetan”, ingkang
ngajak kita kanggé ngalami tuwin ngraosa-raosaken
panguwaosipun Allah ingkang tanpa winates. mBoten
wonten ingkang mokal tumrapipun Gusti Allah.
Panjenenganipun mardika tumandang,
Panjenenganipun mardika tumindak. Panguwaosing
sih-katresnanipun Gusti Allah tetéla wonten ing
pakaryanipun Gusti Yésus Kristus, ingkang mboten
namung ngapunteni sadaya dosa kita, ananging ugi
ndadosaken kita Mitra-mitranipun.

U: (*Mujèkaken **KPJ 67: 1, 2 “Allah Kang Makwasa”***)

KPJ 67. ALLAH KANG MAKWASA

Do=C 4/4

- 1) Allah kang Makwasa, karsa nampi kula
dados rowang mitra, wah utusan Paduka;
ngundhangken sihrahmat mring sagunging umat,
mrih kratoning swarga sumrambah sadonya.
- 2) Mugi Sang Roh Suci lestantun mitulungi,
mrih kula sembada leladi kanthi setya.
Manah tansah bingah datan naté semplah,
klayan ajrih-asih wah sepi ing pamrih

PANGAKENING DOSA

(*Lenggah*)

PS: Gusti Yésus ngandika: “*Kowé iku mitraku, menawa kowé padha nglakoni apa kang dakdhawuhaké marang kowé.*”, (Yohanes 15:14). Pasamuwan ingkang kinasih, sumangga kita raos-raosaken, punapa kita tansah setya nindakaken dhawuhipun Gusti ing gesang padintenan?

U: (*Mujèkaken **KPJ 49: 1, 2 “Gusti Kang Mahawilasa”***)

KPJ 49. GUSTI KANG MAHAWILASA

Do=G 4/4

- 1) Gusti Kang Mahawilasa mugi paring aksama
kula getun dé klepatan, nglawan dhateng Pangéran;
nglirwakken dhawuh Paduka, manut hardaning driya
Temah tan ngraosken tentrem wah malih gesang langgeng
- 2) Gusti Ingkang Mahatresna mugi ngruwat kawula,
temah kula dados suci miwah nunggil lan Gusti,
Manah kang peteng wit dosa énggal pulih lejara,
Pangajeng-ajeng binuka, ngener mring Allah Rama.
- 3) Gusti Ingkang Mahakwasa, mugi nuntun kawula;
ngambah ing margi utami, nurut pangrèh Paduka.

Awit kwasaning Roh Suci, nyingkur karsèng
pribadya,
nglawan kapèncuting donya, mrih raharja slaminya.

PAWARTOS SIH RAHMAT (Jumeneng)

PS: Wonten ing Kamirahanipun, Gusti Allah mratélakaken
sih-piwekas tuwin pangapunten, “*25 Ingsun, iya Ingsun
iku Panjenengané kang ngicali dosaning
pambalélanira marga saka Ingsun piyambak, lan
Ingsun ora ngènget-ènget marang dosanira.*” (Yésaya
43:25).

Makaten pawartos sih-rahmat saking Gusti.

U: **Puji sokur konjuk ing Allah**
(*Mujèkaken KPJ 355:1, 2 “Wonten Pundi
Dununging Gesang”*)

KPJ 355. WONTEN PUNDI DUNUNGING GESANG

Do=F 4/4

- 1) Wonten pundi dununging gesang
ingkang mengku katentreman?
wonten pundi Sang Jinebadan
ingkang nuntun mring kaswargan?
Reff.: Kang kapireng swaraning puji
ngumandhang anèng pamujan,
mung Sang Kristus yéku sumbering
katentreman wah kaswargan.
- 2) Dhateng pundi puruging tiyang
ingkang kawratan ing dosa,
tyang prihatos wah tyang kesrakat
tinampèn klayan legawa?
Reff.:

PALADOSAN SABDA (Lenggah)

PS: (*Pandonge nyuwun tedhakipun Roh Suci*)

Waosan Kapisan

L1: Waosan kapisan saking Kitab **Lelakoné Para Rasul 10:44-48**

Makaten sabdanipun Gusti.

U: **Puji sokur konjuk ing Allah.**

Masmur Tanggapan

L2: Sumangga kita tanggapi Sabdanipun Gusti punika kanthi maos **Jabur Masmur 98** kanthi imbal-imbalan.

Waosan Kaping Kalih

L3: Waosan kaping kalih saking Serat **1 Yohanes 5:1-6**
Makaten sabdanipun Gusti.

U: **Puji sokur konjuk ing Allah.**

Bacaan Injil

PS: Waosan Injil saking Injil **Yohanes 15:9-17**
Makaten Injilipun Gusti Yésus Kristus, ingkang rahayu punika tiyang-tiyang ingkang sami mirengaken tuwin nggatosaken pangandikanipun Gusti Allah. Haléluya!

U: *(Mujèkaken KPJ 468 “Haléluya”)*
Haléluya, Haléluya, Haléluya.

Khotbah “Mitra ingkang Nglangkungi Singgetan”

Wanci Ening

Donga Rama Kawula¹

PS+U: *(Sesarengan ngonjukaken Donga Rama Kawula)*

Pangaken Pitados

(Jumeneng)

P/D3: Sesarengan kaliyan umatipun Gusti ing sadhéngah papan, sumangga kita santosakaken malih kayakinan

¹ Ing Tata Pangibadah punika, Donga Rama Kawula mboten katunggilaken kaliyan pandonga sanèsipun, tinalesan ing pangertosan bilih Donga Rama Kawula punika pandonga ingkang madeg piyambak (mboten kanggé njangkepi donga sanèsipun).

kita kanthi ngucapaken Pangaken Pitados Rasuli
sesarengan

U: (Sesarengan ngucapaken **Pangaken Pitados
Rasuli**)

Pandong Syafaat

(Lenggah)

PS: (Ngonjukaken donga syafaat)

PISUNGSUNG

P/D4: Para sadhèrèk ingkang kinasih, menawi wekdal
samangké kita taksih gesang saha nikmati sadaya
berkah, punika peparingipun Gusti. Awit saking
punika, sumangga kita télakaken sokur kita dhumateng
Gusti lumantar caos pisungsung, kanthi tinalesan ing
pitedah punika: “Awit ayahan katresnan kang
kokladèkaké iki ora mung nyukupi kabutuhané para
suci baé, nanging uga nglubèraké pamuji sokur
marang Allah.” (II Korintus 9:12)

U: (Mujèkaken KPJ 154: 1, 2 “Adrenging Tyas Kula”)

KPJ 154. ADRENGING TYAS KULA

Do=F 4/4

- 1) Adrenging tyas kula, ngaturken panuwun, Gusti.
Paduka ngasihi, kula kagungan ta.

Reff.: Mung punika Gusti, pisungsung kula
sawetahing gesang, jiwa lan raga,
wit kula tan darbé bandha kang pengaji
kang langkung prayogi, sinaos Gusti.
Mung punika Gusti, panyuwun kula,
mugi katampia atur kawula,
mrih gesang kawula kagama Paduka
pirantos sapala.

- 2) Saiba éndahing sih-tresna Paduka, Gusti;
kula kagunganta, Paduka rimati.

Reff.:

Pandongang Pisungsung

(Jumeneng)

P/D4: (Nuntun donga caos pisungsung)

PANGUTUSAN

(Jumeneng)

PS: Arahkanlah hatimu kepada Tuhan!

U: **Kami mengarahkan hati kepada Tuhan**

PS: Wigatosna dhawuhipun Gusti,
“Dhawuhku iku mangkéné, yaiku supaya kowé padha tresna-tinresnanana, dikaya anggonku wus nresnani kowé.” (Yohanes 15:12)

U: **Kawula badhé gesang tresna-tinresnan.**

PS: Pinujia Gusti Allah kita.

U: **Samangké ngantos salami-laminipun.**
(Mujèkaken **KPJ 124: 1, 4 “Kula Sèstu ndhèrèk Gusti”** minangka kidung tanggapan pangutusan)

KPJ 124 KULA SÈSTU NDHÈRÈK GUSTI

Do=C 3/4

- 1) Kula sèstu ndhèrèk Gusti kang jumeneng Panutan
Tetep setya dugèng janji, tan wigih karibedan,
Reffr.: Dhuh nyawaku, ja kwatir; Gusti tan éwah gingsir
Tut wuria salaminya ing satindaké Gusti.
- 2) Kula sèstu ndhèrèk Gusti martosken Injil suci,
Datan ajrih ing sangsara, wit Gusti nganthi kula.
Reffr.: Dhuh nyawaku, ja kwatir; Gusti tan éwah gingsir
Tut wuria salaminya ing satindaké Gusti.
- 3) Kula sèstu ndhèrèk Gusti mbabarken sih piwlasnya,
mring sagung titah ing bumi, dimèn samya raharja,
Reffr.: Dhuh nyawaku, ja kwatir; Gusti tan éwah gingsir
Tut wuria salaminya ing satindaké Gusti.
- 4) Kula sèstu ndhèrèk Gusti ngéstocken dhawuh èdi,
sok sintena kang nyatroni, kula ngudi nresnani,
Reffr.: ...

BERKAH

(Jumeneng)

PS: Mengkera kanthi temtrem-rahayu, saha tampènana
berkahipun Gusti,

Sih-rahmatipun Gusti Yésus Kristus, saha Sihipun
Allah tuwin patunggilanipun Roh Suci wontena ing
panjenengan (kita) sadaya.

U: *(Mujèkaken KPJ 472 “Haléluya Amin”)*
Haléluya (5x) **Amin** (3x)

[ERY-DEN]

BAHAN LITURGI
Sumengkanipun Gusti
Yésus

Kemis, 9 Mèi 2024

Katrangan:

PS.: Pelados Sabda

M: Majelis (Pinisepuh/Dhiaken)

U: Umat

L: Lèktor

Nglajengaken
Pakaryan Ka-
Allahaning Gusti
Yésus ing Jagad

PECAWISAN (saged miturut adat sabening pasamuwan piyambak-piyambak)

- Organis/pianis ngungelaken kekidungan ingkang mbekta suwasana kanggé pasamuwan ngresepé pangibadah.
- Pasamuwan ngeningaken manah sacara pribadi-pribadi.
- Pamaosing Pawartos Pasamuwan.

TIMBALAN MANGIBADAH

(Jumeneng)

M1: Pasamuwan ingkang tinresnan ing Gusti, sumangga kita wiwiti pangibadah Sumengkanipun Gusti Yésus ing dinten punika kinanthènan pangundhanging katresnanipun Allah, ingkang kapratélakaken lumantar sugeng lan pakaryanipun Gusti Yésus Kristus. Kanthi sesautan kita memuji asmanipun Gusti miturut Jabur Masmur 96.1-3:

M1: Padha ngluhurna Pangéran Yéhuwah kalawan kidung anyar,

U: **Hé wong salumahing bumi, padha ngidunga kagem Pangéran Yéhuwah!**

M1: Padha ngidunga kagem Sang Yéhuwah, luhurna asmané,

U: **peparingé karahayon iku wartakna ing sadina-dina.**

M1: Padha nyaritakna kamulyané ana ing antarané para bangsa,

U: **lan kaélokané ana ing antarané sakèhing suku bangsa.**

M1: Sumangga kita repèkaken kidung kagem kaluhuranipun Allah.

U: **(ngrepèkaken KPJ 59:1-2)**

KPJ 59:1-2 “Pinujia Tansah Allah Mamirah”

- 1) Pinujia tansah Allah Mamirah,
kang gung tresna nira mring salir titah.
Tyang dosa duraka sinung apura,
tinebus sing pati temah basuki
Reff.: Luhurna, mulyakna Gusti Sang Pamarta!
Luhurna, mulyakna Pangruwating dosa.
Pasrah maring Allah srana pracaya
margining waluya tentrem raharja.
- 2) Pinuji slaminya Allah Matresna,
kang ngegungken sabar mring tyang kang nasar,
nuntun mring pitobat srana sih-rahmat,
mrih tyang mursid yekti sinung Roh Suci.
Reff.:

VOTUM

PS: Kita wiwiti pangibadah Sumengkanipun Gusti Yésus punika kanthi pangaken, bilih pitulungan kita punika pinangkanipun saking Gusti Allah ingkang nitahaken langit, bumi lan saisinipun, lan Panjenenganipun ingkang sétya netepi prasetyan kawilujenganipun.

U: **(ngidungaken Amin, Amin, Amin)**

SALAM

PS: Sih rahmat lan tentrem rahayu saking Allah Rama kita, saking Gusti Yésus Kristus, ing patunggilaning Sang Roh Suci, wontena ing para sadhèrèk sedaya.

U: **Wontena ing panjenengan ugi.**

PAMBUKA

(Lenggah)

M2: Gesang minangka pandhèrèkipun Sang Kristus gadhah misi, inggih punika mratélakaken lan nepangaken kawilujengan saking Gusti Yésus tumrah dhateng jagad punika. Kawilujengan punika mboten namung magepokan kaliyan kawontenanipun manungsa sasampunipun tilar donya, nanging yektosipun ugi magepokan kaliyan gesang ing wekdal samangké ing jagad punika.

Lumantar pangibadah punika kita kaatag ngèneti menggah timbalan punika lan malah keparenga nggadhahana tékad supados saged mujudaken ing kawontenan kita ingkang winates lan ringkih.

U: **(ngrepèkaken KPJ 196:1-2)**

KPJ 196 “Kula Pèngin Lir Gusti”

- 1) Kula péngin lir Gusti, sumlondhoh ing ati,
tandang tanduk lan tembung mrak ati ngresep.
Reff.: O, lah, kawula sèstu tan mèmper lan Gusti.
Kula mugi winulang, nulad maring Gusti.
- 2) Kula péngin lir Gusti, sumarah lan pasrah,
napa kang sunlampahi, nut karsaning Allah.
Reff.:

PENGAKENING DOSA

PS: Ing sih kamirahanipun Gusti, sumangga kita ngakeni yèn gesang kita punika dèrèng pantes sinebat muridipun Gusti. Kita asring mboten purun nyinau bab-bab ingkang kabetahaken supados kita pantes sinebat Muridipun. Kita taksih kesèd maos lan nggegilut Kitab Suci, kita asring cuwa lan mangkel piyambak awit Sabda ingkang nggepok manah kita. Ing wekdal punika, sumangga kita resepi katresnanipun ingkang agung lan karsa ngapunteni kita. Éwa semanten, mugi kita sami gadhah tékad nganyaraken dhiri supados pantes sinebat murid ingkang tumemen ing ngarsanipun Gusti.

U: **(ngrepèkaken KPJ 58:1,2)**

KPJ 58:1,2 “Pangluwar kang Sejati”

- 1) Pangluwar kang sejati, myarsakna pasambat kula.
Gusti mugi ngresiki manah kula sadaya.
Reff.: Gusti mugi rah Paduka nucèkken manah
kawula
temah suci saèstu wah sirna najis ing kalbu.
Suci sèstu, suci sèstu,
temah suci saèstu wah sirna najis ing kalbu.
- 2) Pangluwar kang sejati, paringa kiyat mring kula;
setya ing lampah suci, ngetut wingking Paduka.
Reff.:

PAWARTOSING SIH RAHMAT

(Jumeneng)

PS: Ngantos kados punapa kalepatan kita ing ngarsanipun Gusti, Panjenenganipun tansah karsa paring pangapunten. Bab punika cetha sinerat ing Kitab Jabur Masmur 103: 10-11 ingkang mekaten, “*kang katandukaké marang kita ora timbang karo dosa kita, anggoné paring piwales marang kita ora ing saboboté kaluputan kita, nanging sapira dhuwuré langit ngungkuli bumi, iya samono gedhéné sih-kadarmané tumrap para kang ngabekti marang Panjenengané;*” Mekaten ingkang kita pitadosi, pramila sumangga kita prelu mbangun cara gesang ingkang ajrih asih namung dhumateng Gusti.

U: **Puji sokur konjuk Gusti**

U: **(ngrepèkaken KPJ 208: 1,2)**

KPJ 208:1,2 “Sira Kang Mandheg-Mangu”

- 1) Sira kang mandheg - mangu, Gusti nimbali.
Tilingna ta, sabdanya; Gusti nimbali.
Padha mbangun turuta; tumemen ing pracaya;
gya rungokna sabdanya; Gusti nimbali.
Reff.: Gusti dhawuh mring sira; padha énggal mareka;
mara sami èstokna; Gusti nimbali.
- 2) He, sira kang kesrakat, Gusti nimbali;

karsa paring sih-rahmat; Gusti nimbali.
Sihnya tetep tan kendhat, dosanira rinuwat.
Mara ta, ndhèrèk Gusti; Gusti nimbali
Reff.:

PELADOSAN SABDA

(Lenggah)

PS: (Pandonga Pecawisan Nampèni Sabda)

U: **(Ngrepèkaken KPJ 205:1, Léktor mapanaken dhiri)**
KPJ 205:1 “Sabdèng Allah Makarti”

- 1) Sabdèng Allah makarti, wradin salumahing bumi,
Kita kang tinimbangan, tampi kawilujengan.

Waosan Kapisan

L1: Waosan kapisan saking **Lelakoné Para Rasul 1:1-11**
Mekaten Sabdanipun Gusti.

U: **Puji sokur konjuk Gusti**

Masmur Tanggapan

L2: Sumangga kita tanggapi Pangandikanipun Gusti wau
srana maos **Jabur Masmur 47** sacara sesautan (utawi
kakidungaken)

Waosan Kaping Kalih

L3: Waosan kaping kalih saking **Serat Éfesus 1:17-23**
Mekaten Sabdanipun Gusti

U: **Puji sokur konjuk Gusti**

Pamaosing Injil

PF: Pamaosing Injil, saking **Lukas 24:44-53**
Mekaten Injipun Gusti Yésus Kristus, ingkang rahayu
inggih punika saben tiyang ingkang mirengaken
Pangandikanipun Gusti lan nggatosaken wonten ing
gesang padintenan. Haléluya.

U: **(ngrepèkaken HALÉLUYA 3x)**

Khotbah “Nglajengaken Pakaryan Ka-Allahaning Gusti Yésus ing Jagad”

Wekdal Ening

Pengakening Iman *(Jumemeng)*

M3: Sesarengan kaliyan umat kagunganipun Gusti ing sadaya mangsa, sumangga kita pratélakaken lan kita kekahaken malih punapa ingkang kita imani, kanthi sesarengan ngucapaken Pengakening Iman Rasuli ingkang mekaten...

U: **(Sesarengan ngucapaken Pengakening Iman Rasuli)**

Pandongan Syafaat *(Lenggah)*

PS: (Ngonjukaken Pandonga Syafaat)

PISUNGSUNG

M4: Samesthipun gesang kita kapisungsungaken minangka pangucap sokur kita dhumateng Gusti. Awit kasaénanipun, Gusti sampun nebus kita saking dosa. Mangga pirengna Sabdanipun: *“Lan sadhéngah apa kang koktindakaké kalawan tembung utawa kalawan panggawé, iku kabèh lakonana atas asmané Gusti Yésus, kambia saos sokur marang Gusti Allah, Rama kita lumantar Panjenengané.”* (Kolosé 3:17)

U: **(ngrepèkaken KPJ 171:1-4)**

KPJ 171:1-4 “MANGGA SAOS PISUNGSUNG”

- 1) Mangga saos pisungsung mring Allah Maagung krana gunging sihrahmat kang lubèr tan kendhat
- 2) Misungsung kanthi loma cihnane panuwun, dé gesang tansah begja wit Allah kang nuntun.
- 3) Bandha, arta pethingan kang katur mring Gusti, bludaging kabingahan wit berkah tan sepi.
- 4) Saos pisungsung kathah cacahya tan timbang, lan gung berkahing Allah tan kénging winilang.

Pandonga Pisungsung *(Jumeneng)*

M4: (Mangarsani pandonga pisungsung, pungkasaning pangibadah lan Donga Rama Kawula)

Kidung Pangutusan *(Jumeneng)*

U: **(Ngrepèkaken KPJ 439 213: 1-2)**

KPJ 439 “Ing Jagad kang Peteng”

- 1) Ing jagad kang peteng krana dosa
kathah tyang kang nggresula
Karana panandhang, samya nggresah
miwah semplah ing manah.
Reff.: Sumangga, Gusti, ngagem kawula,
mrih ngènetna para kanca
sengkut makarya nglawan godha,
dadosa berkah tumrap tyang kathah
- 2) Angundhangna sih rahmaté Gusti
kanthi setya nglampahi;
margining luwar saking sangsara,
temah samya raharja
Reff.:

PANGUTUSAN *(Jumeneng)*

PS: Enerna manah panjenengan dhumateng Gusti.

U: **Kawula ngeneraken manah dhumateng Gusti.**

PS: Dadosa Seksining Sang Kristus

U: **Kawula sumadya dados Seksining Sang Kristus.**

PS: Pinujia Gusti Allah kita

U: **Samangké lan ing salami-laminipun**

BERKAH

PS: (Ngucapaken Berkah)

U: **(Ngrepèkaken KPJ 468 “HALÉLUYA!”)**

[YNWA/IP]

BAHAN LITURGI
Minggu Paskah VII

Minggu; 12 Mèi 2024

Katrangan:

PS.: Pelados Sabda

M: Majelis Pinisepuh/Dhiaken)

U: Umat

L: Lèktor

Milih Gesang
ing kang Leres

PECAWISAN (saged miturut adat sabening pasamuwan piyambak-piyambak)

- Organis/pianis ngungelaken kekidungan ing kang mbekta suwasana kanggé pasamuwan ngresepi pangibadah.
- Pasamuwan ngeningaken manah sacara pribadi-pribadi.
- Pamaosing Pawartos Pasamuwan.

TIMBALAN MANGIBADAH

(Jumeneng)

M1: Pasamuwan ing kang tinresnanan ing Gusti, sih rahmatipun Allah tansah rumentah dhateng sedaya titah. Lan inggih ing wekdal punika kita sami mahargya kanthi patunggilan, pangucap sokur lan kabingahan ing salebeting pangibadah Minggu Paskah VII punika.

Sumangga kita memuji asmanipun Gusti ing kang Mahaagung lan mulya.

U: **Pinujia Gusti Allah ing kang nitahaken lan ngreksa para titah samya.**

M1: Sumangga kita raos-raosaken katresnanipun ing kang nyata ing gesang kita.

U: **Pinujia Sang Kristus ing kang wungu lan sumengka ing suwarga, ing kang nunggilaken Sang Rama kaliyan kita.**

M1: Sumangga kita sami mandeng dhateng kawicaksanan lan kaleresan.

U: Pinujia Sang Roh Suci, tuk-ing katresnan ingkang nuntun kita dhateng karsanipun Sang Rama.

M1: Kanthi mbludaging sokur, sumangga memuji asmanipun Gusti.

U: (Ngrepèkaken KPJ 28:1,2)

KPJ 28:1-2 “Suci, Suci, Suci”

- 1) Suci, suci, suci pinuji Hyang suci.
Allah Mahamulya kang jumeneng Raja.
suci, suci, suci pinundhi Hyang Widi
titah sadaya memuji samnya
- 2) Suci, suci, suci, pujining pra suci
angumandhang sora ngèbeki akasa.
Pra mlaékat sami sujud angabekti,
ngidung tan kendhat mring Kang Mengkurat.

(Para pelados pangibadah lumebet ing gedhong geréja)

VOTUM (Jumeneng)

PS: Kanthi nunggilaken manah, kita wiwiti pangibadah Minggu Paskah VII punika kanthi pengaken:
Pitulungan kita punika wonten ing asmanipun Allah ingkang nitahaken langit lan bumi, ingkang setya nuntun umatipun kinanthènan Roh lan Kaleresan.

U: (ngrepèkaken Amin, Amin, Amin)

SALAM (Jumeneng)

PS: Sih rahmat lan tentrem rahayu saking Gusti Allah Rama kita, lan saking Gusti Yésus Kristus, nunggila ing para sadhèrèk sadaya.

U: Nunggila ing panjenengan ugi.

PAMBUKA (Lenggah)

M2: “Milih Gesang Ingkang Leres”, punika jejer ingkang nuntun kita lumebet ing Minggu Paskah VII. Menawi kita raos-raosaken, sejatosipun gesang punika dumados

saking pilihan-pilihan ingkang rinoncé. Dinten punika kita milih dhateng gréja, sasampunipun ngibadah cepak, kita badhé milih satunggaling kegiatan tinimbang kegiatan sanèsipun. Saking pilihan ingkang prasaja ngantos pilihan ing gesang ingkang penting. Lan saking saben pilihan, ngeneraken kita dhateng satunggaling prosès ingkang mangun dhiri kita dados kados samangké punika. Pitakènanipun, punapa kita sampun kanthi leres ing ngarsanipun Allah? Punapa pilihan gesang kita sampun ngener dhateng gesang ingkang ngleksanani karsanipun Gusti?

Sang Kristus ingkang wungu punika minangka bukti saking karsanipun Allah ingkang sampurna. Lumantar Sang Kristus kita kaeneraken dhateng pilihan ing gesang. Sumangga ngluhuraken asmanipun Gusti, Sang Pandoming Gesang sejati.

U: **(Ngrepèkaken KPJ 96:1,2)**

KPJ 96:1,2 “Tyas Kita Dimèn Slamanya Bungah”

1) Tyas kita dimèn slamanya bungah lan sukarena,
déné Sang Rama ing swarga nganggep putra mring kita.

Reff.: Mara tansah abebungah saben dina antuk trang
Dalaning urip éndah apadhang, mara tansah
dèn girang

2) Hyang Agung kang njangkung kita, rineksa ing panggodha.

Sih-rahmatnya kang anglipur, paring kuwat-santosa.

Reff.:

PENGAKENING DOSA

(Lenggah)

PS: Kanthi ngasoraken manah, kita akeni ringkihing dhiri kita sinambi ngèmuti Sabdanipun Gusti, “*Awit mungguh ing aku urip iku Sang Kristus, déné mati iku kabègjan. Nanging manawa aku kudu urip ana ing donya iku, iku tumraping aku ateges nyambut-gawé metokaké woh.*”

Dadi endi kang kudu dakpilih, aku ora bisa ngadhakaké.” (Filipi 1:21-22). Sesarengan Rasul Paulus kita dipun ajak kanggé ngraos-ngraosaken pilihan ingkang sok asring mboten gampang. Badhé tetep kèndel punapa kèsah, badhé ngrampungaken ing wekdal punika punapa nglajengaken panyambut damel ngantos ngedalaken woh. Mekaten gesang kita ingkang ringkih punika, kangèlan nemtokaken pilihan. Punapa malih nalika kathah bab ingkang milut supados langkung mentingaken dhiri tinimbang nuhoni kersanipun Gusti. Asring kita kedah ngakeni ing ngarsanipun Gusti, “Gusti, kawula mboten mangertos.” Inggih punika wekdalipun kita pasrah dhiri dhateng panuntuning kaleresan. *(Wekdal ening sawetawis)*

U: **(ngrepèkaken KPJ 53:1,2)**

KPJ 53:1,2 “Gusti Sèstu Kula Nalangsa”

- 1) Gusti sèstu kula nalangsa, awit asring mbaléla,
damel sekel galih Paduka, kelu ombyaking donya.
Reff.: Dhuh Gusti, kawula nyuwun apura, sinucèkken
sing dosa.
Mugi manah kula kaénggalna, mituhu Paduka.
- 3) Sèstu kula angraosaken awrat déning momotan.
ninging awit Paduka nulungi, tan awrat babar pisan.
Reff.:

PAWARTOSING SIH RAHMAT

(Jumeneng)

PS: Sih susetyaning Gusti dhateng para umat lan sedaya titah punika katresnan ingkang tanpa winates. Ing salebeting karingkihan kita, Panjenenganipun karsa ngekahaken lan njangkepi kita kanthi kawicaksanan ing kaleresanipun. Kados ingkang sinerat ing Sabda Katresnanipun, “*Manawa kowé padha ngantepi ing pituturKu, kowé sanyata padha dadi siswaKu, sarta bakal padha mangreti ing kayekten, lan kayekten iku bakal*

mardikakaké kowé.” (Yokanan 8:31b-32). Mekaten pawartosing sih rahmat saking Gusti.

U: **Puji Sokur Konjuk Allah**

PS: Sumangga kita tanggapi pawartosing sih rahmat punika kanthi prasetya kanggé tansah gesang ing salebeting kaleresan lan karsanipun. Kersaa milih margining katresnanipun Gusti lan cawisna dhiri kita kanggé ngleksanani pangandikanipun.

U: **(ngrepèkaken KPJ 125:1,2)**

KPJ 125:1,2 “Lamun Kula Mlampah”

- 1) Lamun kula mlampah nèng margining Allah,
kula sèstu ngraosken bingah.
Kula yakin èstu, Gusti nuntun tamtu
mring tyang kang pitados satuhu.
Reff.: Mung sawiji kabegjan sejati,
nggih pitados mring Gusti wah manut lan bekti.
- 2) Yèn peteng ing manah, kabidhung ing sisah,
kula nilingken sabdèng Allah.
Uwas lan kuwatir wus tamtu sumingkir,
angger pasrah kang trusing manah.

PELADOSAN SABDA

(Lenggah)

PS: (Pandonga Pacawisan Nampèni Sabda)

Waosan Kapisan

L1: Waosan kapisan saking **Lelakoné Para Rasul 1:15-17, 21- 26**

Mekaten sabdanipun Gusti

U: **Puji sokur konjuk Gusti**

Masmur Tanggapan

L2: Sumangga kita tanggapi sabdanipun Gusti srana maos
Jabur Masmur 1 kanthi sesautan.

Waosan kaping kalih

L3: Waosan kaping kalih saking **1 Yokanan 5:9-13**

Mekaten sabdanipun Gusti

U: **Puji sokur konjuk Gusti**

Waosan Injil

PS: Waosan Injil, saking **Yokanan 17:6-19**

Mekaten Injilipun Gusti Yésus. Ingkang rahayu tiyang ingkang mirengaken pangandikanipun Allah, lan dipun gatosaken ing gesang padintenanipun. Haléluya...

U: **(ngrepèkaken Haléhuya Amin)**

Khotbah

“Milih Gesang Ingkang Leres”

Wekdal Ening

Pengakening Iman

(Jumeneng)

M3: Sinarengan kaliyan umatipun Gusti ing sedaya mangsa, sumangga kita pratélakaken lan kita kekahaken malih punapa ingkang kita imani kanthi sesarengan ngucapaken Pengaken Iman Rasuli.

U: **(Sesarengan ngucapaken Pengakening Iman Rasuli)**

Pandonga Syafaat

(Lenggah)

PS: (Ngunjukaken pandonga syafaat)

PISUNGSUNG

M4: Pangucap sokur minangka wujud ingkang sikep gesang ingkang milih sumarah dhumateng Gusti ingkang kagungan gesang. Gesang kita kakekahaken lan binerkahan kanthi cara ingkang damel ngungun. Sumangga kita misungsungkaken gesang kita minangka tandha sokur kanthi landhesan pangandikanipun Gusti saking Ibrani 12:28 *Kang iku, sarèhné kita padha nampani nagara kang ora bisa gonjing, payo padha ngaturaké panuwun lan padha ngabekti marang Gusti*

Allah, miturut cara kang kakarsakaké, kanthi hurmat lan wedi-asih.

U: **(ngrepèkaken KPJ 186:1 - ...)**

KPJ 186:1 - ... “Urip Kang Samesthiné”

- 1) Urip kang samesthiné, lamun tansah ngucap sukur,
Nèng ngarsané Sang Kristus, tan pantes takabur.
Reff.: Jroning susah lan bungah sadhéngah kaanan,
Aku angidung memuji sokur, yéku karsa-Nya!
- 2) Nadyan prahara nempuh sarta ombak anyempyuh,
aku trus muji sukur, konjuk mring Gustiku.
Reff.:
- 3) Kanggo apa uripmu, lamun tanpa ngucap sukur?
Kristus dadya Panebus, pasrah kanthi tulus.
Reff.:
- 4) Dhuh Gusti mugi rena nampi atur kawula,
Roh Suci anunggila, nuntun ing samarga.
Reff.:

Pandongang Pisungsung

(Jumeneng)

M4: (Nuntun pandonga pisungsung lan Donga Rama Kawula)

Kidung Pangutusan

(Jumeneng)

U: **(ngrepèkaken KPJ 448:1,3)**

KPJ 448:1,3 “Pra Prajurité Gusti”

- 1) Pra prajurité Gusti kang samnya dinuta,
aywa padha suwala nyebar kabar adya,
yéku kabar sih rahmat tedhak saka swarga
Kang sinungken pra umat pinurih pracaya.
Reff.: Payo, maju, ja giris atimu,
marga Gusti nganthi salakumu!
Payo, maju, undhangna samangkya,
murih kang mblasar, nggetuni, mratobat agya.

- 3) Nganggo tameng pracaya, dadia panangkis,
marang solah gelaré culikaning iblis.
Pedhang roh yéku sabda, sayogya tinampi,
tetopang karahayon, yéku kang ngayomi.
Reff.:

PANGUTUSAN LAN BERKAH *(Jumeneng)*

PS: Saking papan ingkang nyaman punika, kita badhé tumuju
papan ingkang mboten damel nyaman ing njawi ngrika.
Sumangga kita tetep martosaken kaleresan ing jagad
punika.

U: **Kawula sumedya ngladosi sesami, saé dhateng
manungsa punapa déné titah sanèsipun.**

PS: Saé punapa déné mboten saé wekdalipun, rumpil punapa
déné lenceng marginé.

U: **Kawula sumedya tansah gesang ing salebeting
kaleresan lan kekah ing pangajeng-ajeng.**

PS: Pinujia Gusti Allah kita.

U: **Samangké lan salami-laminipun.**

PS: Tampenana berkahipun Gusti:
Gusti Allah maringana berkah lan ngayomi panjenengan,
Gusti Allah karsa nyunaraken wedananipun dhateng
panjenengan lan maringi sih rahmat. Gusti Allah karsa
nungkulaken wedananipun lan maringi tentrem rahayu.
Amin.

U: **(ngrepèkaken KPJ 468 HALÉLUYA)**

[KA/IP]

LITURGI
Minggu Pentékosta

Minggu, 19 Mei 2024

Katerangan:

PS : Pelados Sabda
M : Majelis (Pinisepuh/Diaken)
U : Umat
L : Lèktor

Roh Suci
Mraboti lan
Nuntun ing
Margining
Kayektèn

PACAWISAN (Kajumbuhaken kaliyan padat pakulinan pasamuwan piyambak-piyambak)

- Organis/pianis ngungelaken lelagon ingkang saged mbekta warga pasamuwan cecawis lumebet ing pangibadah
- Warga pasamuwan sami ening, cecawis dhiri
- Pamaosing wartos pasamuwan

TIMBALAN PANGIBADAH

(Jumeneng)

M1: Para sadhèrèk ingkang dipuntresnani Gusti, dinten punika kita lumebet ing Minggu Pentékosta. Kanggé murwakani pangibadah punika, sumangga kita sami memuji asmanipun Gusti sesarengan kaliyan juru masmur makaten:

M1: Kawula badhé ngunjukaken pamuji sokur dhumateng Paduka wonten ing satengahipun para bangsa, dhuh Yéhuwah

U: **Saha badhé ngidungaken Masmur kagem Paduka wonten ing tengahipun para suku bangsa**

M1: Awit sih-kadarman Paduka punika agengipun ngungkuli langit

U: **Saha kasetyan Paduka ngantos sundhul ing méga**

M1: Dhuh Allah, Paduka mugi karsaa ngluruhaken sarira ngantos ngungkuli langit,

U: Saha kamulyan Paduka supados ngungkulana bumi sadaya

M1: Sumangga kita sami lumebet ing pangibadah Minggu Pentékosta punika sarana memuji saking KPJ 27: 1,2,3

U: (mujèkaken KPJ 27: 1,2,3)

KPJ 27:1-3 “SAKÈHING TITAH ING BUMI”

1. Sakèhing titah ing bumi, padha giranga memuji
Haléluya-haléluya, Surya prakosa sumunar,
candra kartika kababar, Puji Gusti, saben wanci,
haléluya, haléluya, haléluya
2. Angin tan kendhat lumaku, méga lan mendhung lumintu
Haléluya, haléluya, Hawa ketiga ngresepi,
mangsa rendheng kang gumanti
Puji Gusti, saben wanci, haléluya, haléluya, haléluya
3. Banyu bening resik murni, tambaning ngelak, ngresiki
Haléluya, haléluya, Geni anget gawé girang
Pangah tur awèh pepadhang, Puji Gusti saben wanci
Haléluya, haléluya, haléluya

VOTUM

(Jumeneng)

PS : Pangibadah Pentékosta punika kaleksanan ing asmanipun Allah Sang Rama, Putra tuwin Roh Suci

U : (mujèkaken AMIN, AMIN, AMIN)

SALAM

(Jumeneng)

PS : Sih rahmat lan tentrem rahayunipun Sang Kristus mugi wontena ing panjenengan sadaya

U : Lan wontena ing panjenengan ugi

PAMBUKA

(Lenggah)

M1 : Para sadhèrèk ingkang dipuntresnani Gusti, irah-irahan pangibadah Pentékosta samangké inggih punika: “**Roh**

Suci Mraboti lan Nuntun ing Margining Kayektèn. Irah-irahan punika ngèngetaken kita sadaya bilih Sang Roh Suci tansah makarya ing sauruting lampah gesang kita. Roh Suci mraboti kita sadaya sarana paring kakiyatan lan pitulungan, dalah nuntun kita sadaya lumebet ing margining kaleresan. Roh Suci punika ugi ingkang ngamping-ampingi dalah nuntun saha paring margi pangluwaran, satemah kita sadaya saged nglampahi gesang padintenan kita kanthi saé.

Sumangga kita talesi pangibadah kita wanci punika sarana maos Injil Yokanan 16 : 13 “ *Nanging yèn Sang Juru Panglipur iku rawuh, iya iku Rohing Kayektèn, iku bakal nuntun kowé marang kayektèn sasampurnané. Awit mungguh pamangsité iku ora bakal saka karsané piyambak, nanging sapamirengé iku kang bakal diwangsitaké sarta kowé bakal diwartani bab-bab kang bakal kalakon*”

U: **(mujèkaken KPJ 284: 1,2,3)**

KPJ 284:1-3 “KALANÉ GUSTI SUMENGKA”

1. Kalané Gusti sumengka, karsa mlebet mring swargi
Sampun kagungan prasetya, badhé paring Roh Suci
Ing dinten Pentékosta, Gusti ngutus Roh Suci
2. Nèng dalem suci sakabat, mireng swara gumrubug
Roh Suci ingkang wineca, pra nabi sampun rawuh
Ing dinten Pentékosta, Gusti ngutus Roh Suci
3. Punika pawartos bingah, tumrap sagung tumitah
Sang Kristus wonten ing swargi, karsa paring Roh Suci
Ing dinten Pentékosta, Gusti ngutus Roh Suci

PANGAKENING DOSA

(Lenggah)

PS: Kanthi dhasar pangandika ing I Yokanan 1 : 9: “*Manawa kita padha ngakoni dosa kita, Panjenengané iku setya tuhu lan adil, temah bakal ngapura sakèhing dosa kita,*

sarta ngresiki sakèhing piala kita”, sumangga kita sami sujud wonten ngarsanipun Gusti, nalangsani sadaya dosa-dosa kita ing salabeting pandonga.

(PS ngonjukaken pandonga pangakening dosa)

U: **(mujèkaken KPJ 59: 1,2,3)**

KPJ 59: 1,2,3 ”PINUJIA TANSAH ALLAH MAMIRAH”

1. Pinujia tansah Allah Mamirah,
kang gung tresnanira mring salir titah
Tyang dosa duraka sinung apura
Tinebus sing pati temah basuki
Reff.: Luhurna, mulyakna Gusti Sang Pamarta
Luhurna mulyakna Pangruwating dosa
Pasrah maring Allah srana pracaya,
Margining waluya tentrem raharja
2. Pinuji slaminya Allah Matresna
Kang ngegungken sabar mring tyang kang nasar
Nuntun mring patobat srana sih rahmat
Mrih tyang mursid yekti sinung Roh Suci
Reff.: ...
3. Pinuji tan kendhat Allah Murbèngrat,
Kang nunggil wah ngrekso mring kagungannya
Tyang bekti lan setya sinung nugraha
Gesang langgeng nyata nèng kraton swarga
Reff.: ...

PAWARTOS SIH RAHMAT

(Jumeneng)

PS: Sasampunipun kita sami nalangsani dosa-dosa kita, sumangga kanthi kebak raos kabingahan, kita tampèni pawartos sih rahmat, ingkang kapendhet saking kitab Lelakoné Para Rasul 1:8, ingkang makaten: “*Nanging kowé bakal padha tanpa kasektèn, samangsa Sang Roh Suci wus nedhaki marang kowé kabèh sarta kowé bakal padha dadi seksiKu ana ing Yérusalèm lan ing satanah*”

Yudéa kabèh, sarta tanah Samaria tuwin tumeka ing pungkasaning bumi”

Makaten pawartos sih rahmat saking Gussti

U: Puji sokur konjuk mring Alah.

SALAMING KATENTREMAN *(Jumeneng)*

PS: Tentrem rahayunipun Gusti mugè wontena ing panjenengan

U: Lan wontena ing panjenengan ugi.

U: (sami jawat asta satunggal lan satunggalipun sinartan ngucap: Tentrem Rahayu wontena ing panjenengan; sinartan memuji Tentrem raharja KPJ 460: 1)

Tentrem raharja sing Gusti kita, tumrah mring kita

Tentrem raharja sing Gusti kita, tumrah mring kita

SALAM TENTREM RAHAYU

Tansah sami abebingaha lan sami nyunarna sunaring kabinngahan,

Sami tumolèha mring mitra ing sisih kiwa-tengen panjenengan lan kaulurna salaming katentreman

Awit sih kadarman dalah pengapuntenanipun sampun kababar

Sami gesanga ing pirukun satunggal lan satunggalipun: awit punika karsanipun Gusti tumrap kita sadaya

U: (mujèkaken KPJ 295 : 1 – 3)

KPJ 295 : 1 – 3 “WIT SANG ROH SUCI”

1. Wit Sang Roh Suci, kula kasagedna
Martosken Injil adi, Kraton swarga
Wit Sang Roh Suci, kula sinung sedya
Neksèni Yésus Gusti Sang Pamarta
2. Wit Sang Roh Suci, kula wicaksana
Wijang nerangken sabda karsèng Allah

Wit Sang Roh Suci, kawula sembada
Nglampahi gesang tansah lembah manah

3. Wit Sang Roh Suci, kula datan semplah
Nadyan manggih rubéda, tansah pangah
Wit Sang Roh Suci, kula tan suwala
Jroning kinaniyaya, tetep setya

PALADOSAN SABDA

(Lenggah)

PS: (Pandonga Epiklésé)

Waosan Kapisan

L1: Waosan kapisan kapendhet saking **Lelakoné Para Rasul 2:1-21**

Makaten Sabdanipun Gusti.

U: **Puji sokur konjuk mring Gusti**

Masmur Tanggapan

L2: Sumangga kita tanggapi waosan kalawau sarana maos
sesautan **Masmur 104:24 – 35**

Waosan Kaping Kalih

L3: Waosan kaping kalih kapendhet saking serat **Rum 8:22-27**

Makaten Sabdanipun Gusti.

U: **Puji sokur konjuk mring Allah.**

Waosan Injil

PS: Pamaosing kitab Injil kapendhet saking **Yokanan 15:26 – 27, 16:4 – 15**

Makaten Injilipun Gusti Yésus Kristus. Rahayu tiyang-tiyang ingkang sami mirengaken Sabdanipun Gusti sarta katindakaken ing gesang padintenan. Haléluya!

U: **(mujèkaken HALÉLUYA, HALÉLUYA, HALÉLUYA)**

Khotbah “Roh Suci Mraboti lan Nuntun ing Margining Kayektèn”

Wekdal Ening

PISUNGSUNG PEPUJÈN (*manawi wonten*)

PANGAKEN PITADOS RASULI (*Jumeneng*)

M3: Sesarengan kaliyan sadaya umatipun Allah ing pundia papan lan jaman, sumangga kita ikraraken lan antebaken malih pangaken pitados rasuli kita, sarana mujèkaken KPJ 122 :1 – 4 “Aku Percaya”

U: (mujèkaken KPJ 122:1-4)

KPJ 122:1-4 “KULA PITADOS”

1. Kula pitados ing Allah, Sang Rama Kang Makwasa
Ingkang nitahaken langit lan bumi saisinya
Kula pitados ing Gusti Yésus Kristus Kang Putra
Ontang anting lan kekasih, Gusti Pamarta kula
2. Kang sampun kabobotaken sing kwané Roh Suci
Miyos saking prawan Maryam, nahanaken pisakit
Kala Pontius Pilatus ingkang ngasta bupatya
Sinalib nglampahi séda, tumedhak mring antaka
3. Tigang dintenipun wungu sing antaka, dyan minggah
Dhateng swarga, apinarak nèng tengenipun Allah
Sang Rama Kang Makwasa, king ngriku badhé rawuh
Angadili tiyang ingkang gesang lan ingkang pejah
4. Nggih pitados ing Roh Suci wah malih wontenipun
Pasamuwan Kristen satunggil, kang suci sarta umum
Patunggilané para suci, pangapuntening dosa,
Tangnipun para mati, kang sarta gesang baka

PANDONGA SYAFAAT

(Lenggah)

PS: (Ngonjukaken pandonga syafaat lan kapungkasan sarana ngidungaken kidung Donga Rama Kawula KPJ. 148: 1,2)

U: **(mujèkken Donga Rama Kawula)**

KPJ. 148: 1,2 “DHUH RAMA KULA ING SWARGA”

1. Dhuh Rama kula ing swarga,
asma Paduka sinucèkna
Kraton Paduka rawuha, wradin ing sajadad sadaya
Karsa Paduka kalampahana,
nèng bumi kadya nèng swarga
Kula mugi pinaringana rejeki kula sadintennya
Paduka mugi angaksama saguning klepatan kula
2. Kados déné kula ngapunten
tyang kang klepatan dhateng kula
Punapa malih sampun ngantos
kula dhawah kénging panggodha;
kula Paduka uwalaken
saking wewatekan dursila, awit Paduka kang
kagungan
kraton kaliyan wisésa wah malih kamulyan
kang langgeng ing salaminipun.
Amin

PISUNGSUNG

(Lenggah)

Dhasaring Pisungsung

M4: Sumangga kita sami ngaturaken pisungsung ingkang tinalesan saking kitab I Babad 16 : 29 “*Padha nyaosna kamulyaning asmané marang Pangéran Yéhuwah, nggawaa pisungsung lan lumebua sowan marang ing ngarsané. Padha sujuda lan nyembaha marang Pangéran Yéhuwah kalawan ngrasuk kasucèn*”

U: **(mujèkaken KPJ. 167: 1,2,3)**

KPJ. 167 “KULA TANSAH NGRAOSKEN BINGAH”

1. Kula tansah ngraosken bingah,
Wit sih kamirahaning Allah
Ngganjar wilujeng dhateng kula,
Lantaran kurbaning Sang Putra
Mila kula saos pisungsung
Tandha sokur mring Allah Maagung
Wit yektiné gesang kula
Namung krana lubèring sih rahmatnya
2. Kula tansah manggih kabegjan
Wit karoban ing kamirahan
Saliring kabetahan kula
Kacekapan ing wancinira
Mila kula saos pisungsung
Tandha sokur mring Allah Maagung
Wit yektiné gesang kula
Namung krana lubèring sih-rahmatnya
3. Kula sinungan kasarasan
Krana sih mirmaning Pangéran
Temahan saged nambut kardi
Margining pikantuk rejeki
Mila kula saos pisungsung
Tandha sokur mring Allah Maagung
Wit yektiné gesang kula
Namung krana lubèring sih rahmatnya

Pandonga Pisungsung

(Jumeneng)

M4: (Ngonjukaken pandonga pisungsung)

PEPUJÈN PENGUTUSAN

(Jumeneng)

U: **(mujèkaken KPJ 292: 1,2)**

KPJ 292 “SANG ROH SUCI ROHING KATRESNAN”

1. Sang Roh Suci rohing katresnan,
Nuntuna mring kula slaminya
Nyingkirna raos pasulayan,
amrih jagad tentrem raharja

Ngrukunken tyang kang cecongkraham
Mbereg nilar tumindak dosa
Ngiyatken manah ingkang semplah
Dhuh Gusti nuntuna mring kula

2. Dhuh Roh Suci roh kasunyatan
Nunggila mring kula slaminya
Mrih babaring karsaning Allah
Wah tobating tyang ambek siya
Labuh labet sepi ing pamrih
Nglawan panindhes kalayan sih
Tan ajrih pepalang rubéda
Dhuh Gusti nunggila mring kula

PENGUTUSAN

(Jumeneng)

PS: Enerna manah panjenengan dhumateng Gusti.

U: **Kawula ngeneraken manah kawula dhumateng Gusti**

PS: Roh Suci mraboti lan nuntun panjenengan ing margining kaleresan

U: **Kawula wantun nglampahi gesang ing salebeting kaleresan**

PS: Roh Suci nimbali panjenengan supados sami dados seksining kayektèn ingkang makarya kanthi nyata

U: Kawula samapta nindakaken paseksi lan makarya kanthi tumemen dhateng sesami

BERKAH

PS: Pangéran Yéhuwah mugi mberkahi lan ngayomi panjenengan. Pagéran Yéhuwah mugi nyunarna cahyaning wedananipun dhateng panjenengan lan maringana sih-rahmat. Pangéran Yéhuwah mugi nungkulaken wedananipun dhateng panjenengan lan maringana tentrem rahayu. Amin.

U: **(mujèkaken "HALÉLUYA! AMIN!")**
HALÉLUYA! AMIN!

||: $\overline{3\ 4} \mid 5\ 5\ .\ \overline{1\ 2} \mid \underline{\overline{3\ 2}}\ 1\ .\ \overline{1\ 2} \mid 3\ 3\ .\ \overline{2\ 1} \mid 2\ .\ .$
Ha-le-lu - ya, Ha--le - - lu - - - ya! Ha - le --- lu -- ya, A - - - min.

$\overline{3\ 2} \mid 1\ .\ \overline{3\ 2\ 3} \mid \underline{\overline{1\ 6}}\ 1\ .\ \overline{1\ 2} \mid \underline{\overline{3\ 2}}\ 1\ .\ \overline{1\ 7} \mid 1\ .\ .: ||$
Di se - tiap ka - ta dan kar - ya - - - ku: Ha - le -- lu - - - ya, A - - - min.

[Spdm/YTD]

LITURGI
Minggu Tritunggal

Minggu; 26 Mei 2024

Katerangan:

PS.: Pelados Sabda
M: Majelis (Pinisepuh/Dhiaken)
U: Umat
L: Lèktor

Gesang Ing
Salebeting
Tuntunanipun
Allah
Tritunggal
✠✠✠

PACAWISAN (Kajumbuhaken kaliyan padat pakulinan pasamuwan piyambak-piyambak)

- Organis/pianis ngungelaken lelagon ingkang saged mbekta warga pasamuwan cecawis lumebet ing pangibadah
- Warga pasamuwan sami ening, cecawis dhiri
- Pamaosing wartos pasamuwan

TIMBALAN PANGIBADAH

(Jumeneng)

M1: Padha surak-suraka ana ing ngarsaning Yéhuwah, hé sakabèhing bumi

U: **Padha ngabektia marang Pangéran Yéhuwah kalawan sukarena**

M1: Padha sowana ing ngarsané kalawan surak-surak

U: **Padha sumurupa manawa Pangéran Yéhuwah iku Gusti Allah.**

M1: Panjenengané iku kang nitahaké kita, lan kita dadi kagungané

U: **Umaté lan pepanthan wedhus ngèn-ngènané**

M1: Padha lumebua liwat gapurané kalawan memuji asmané

U: **Lumebua ing palatarané kalawan kidung pangalembana**

M1: Ngaturna pamuji sokur lan ngluhurna asmané

U: **Amarga Pangéran Yéhuwah iku becik**

M1: Sih kasetyané iku kanggo ing salawasé

U: **Lan kasetyané lestari turun temurun**

U: **(Mujèkaken KPJ 21:1,2,3)**

KPJ 21 “PARA TITAH SADAYA SAMYA NGRPÈKNA”

1. Para titah sadaya samya ngrepèkna kidung
Konjuk Hyang Makwasa kang gung ing sih susetya
Haléluya, haléluya
2. Pujinen Hyang Murbèngrat, Gusti kang gung sih
rahmat
Ngreksa lan ngayomi ngrumati mrih lestari
Haléluya, haléluya
3. Allah Kang Mawilasa, wus nylametken manungsa
Slaminya pinuja wah tansah pinundhia
Haléluyah, halélya

VOTUM

(Jumeneng)

PS: Kita sengker pangibadah Minggu Tritunggal punika kanthi pangaken: Allah Rama kita punika pitulung kita ingkang sajati, ingkang nitahaken langit kaliyan bumi dalah saisinipun; Sang Putra ingkang sampun milujengaken saha ngasihi sagung titah kagunganipun, tuwin Sang Roh Suci ingkang nunggil lan ngrumati sadaya kagunganipun.

U: **(mujèkaken Amin, Amin, Amin)**

SALAM

(Jumeneng)

PS: Sih rahmat lan tentrem rahayu saking Allah Rama kita, lan saking Gusti kita Yésus Kristus, tuwin patunggilanipun Sang Roh Sci mugi nunggila ing panjenengan sadaya.

U: **Lan nunggila ing panjenengan ugi.**

PAMBUKA

(Lenggah)

M2: Para sadhèrèk ingkang kinasih,

Ing salebeting kawontenan ingkang winates lan ringkih,
manungsa mboten badhé saged njajagi kawontenanipun
Allah ingkang satuhu. Nanging ing salebeting sejarah
gesangipun para kagungnipun Gusti, Allah kepareng
makarya lan andhatengaken kawilujengan tumrap
manungsa ing selebeting kalenggahan Tritunggalipun.
Kalenggahan Tritunggalipun Allah punika mujudaken
pangaken pitados ingkang saèstu ageng maknanipun
sanadyan ugi mujudaken pangaken ingkang mboten
gampil dipun mangertosi.

Awit saking punika, ing salebeting pangibadah Minggu
Tritunggal punika, kanthi migatosaken irah-irahan
Gesang Ing Salebeting Tuntunanipun Allah Tritunggal,
kita sami kaajak mboten namung mangertosi, nanging
ugi ngraosaken pakaryanipun Allah Tritunggal, supados
kita sami saged netepi sadaya ingkang dados dhawuh
timbanganipun miturut tuntunanipun.

U: **(mujèkaken KPJ 121: 1,2)**

KPJ 121 “KULA NGGUNGGUNG NGGUNGGUNG
GUSTI”

1. Kula nggunggung nggunggung Gusti,
Sesembahan kula sejati, tanpa cela sèstu suci
Sabdanya dados panutan,
Tindak-Nya dados patuladhan,
Tyang ngupados kayektosan, suyud mring Sang Putra
Kang nglabuhi kula, wit tresnanya,
Trusing driya tulus nyata, rila ngurbanen sarira
2. Gusti ngundhangken pawarta,
Luwarira tyang miskin papa, sing sangsara mrih raharja
Nggih pangentasan sanyata,
Kang tinindhes lan kinunjara, pulih harkat martabatnya
Tyang kang nandhang roga, samya dèn sarasna
Wah mbabarken Yobèl taun pangluwaran,
Nggih sih rahmaté Pangéran

PANGAKENING DOSA

(Lenggah)

M.1: Dhuh Allah Tritunggal ingkang Maha Suci, kawula sami sowan ing ngarsa Paduka sarana ngakeni sifat winates kawula, langkung-langkung ing bab njajagi kalenggahan Paduka.

U: **Malahan kawula asring mboten sarembag lan ngraos paling leres katimbang sanèsipun**

M.1 Mugi Paduka karsa ngapunteni watak gumunggung kawula

U: **Awit kawula sami gesang ing salebeting daging ingkang ringkih**

M.1: Kawula sami kaparingana kawicaksanan

U: **Supados kawula saged mangertosi kekeraning gesang punika**

M.1: Kawula mugi sami kaparingana sih kadarman Paduka

U: **Dhuh Gusti, mugi melasi kawula sami**

U: **(mujèkakèn KPJ. 47: 1,2,3)**

KPJ. 47 “DHUH ALLAH, NYAWA KULA NGANTOS - ATOS”

1. Dhuh Allah nyawa kawula, ngantos-antos Paduka
Mugi pitedah Paduka, kaparingna mring kula
Tetiyang kang mengsahi, énggal sumingkira ugi
Wit Paduka pribadya, sumber pitulung kawula
2. Dhuh Allah mugi ngèngeti, mring sih palimirmanta
Wiwit rikala Yéhuwah, nglubèraken aksama
Karsa ngluwari kula nebihken saguning dosa
Krana sih kadamanta, nyawa kawula rineksa
3. Allah Maadil Mamirah, tan ngegungken bebendu
Tyang kesasar ing lampah, tinuntun tobat saèstu
Déné tyang lembah manah, tinuntun ing margi yekti
Awit margi puniki, setya kadamaning Gusti

PAWARTOS SIH RAHMAT *(Jumeneng)*

PS: Karana sih-katresnanipun ingkang tan winates, Allah kepareng nampèni panalangsa kita sami. Patobat ingkang kaunjukaken kanthi tulusing manah, mesthi badhé mulihaken kita sadaya. Awit saking punika, Inggang Maha Asih mesthi maringaken pangapunten lan panebusaning dosa lumantar pakaryanipun ingkang agung lan mulya. Samangké sami nampènana pawartosing sih rahmat, ingkang kapethik saking **Yokanan 3:16** *“Awitdéné Gusti Allah anggoné ngasihi marang jagad iku nganti masrahaké Kang Putra ontang-anting, supaya saben wong kang pracaya marang Panjenengané aja nganti nemu karusakan, nanging nduwènan urip langgeng. Sabab Gusti anggoné ngutus Kang Putra ngrawuhi jagad iku ora supaya ngadili marang jagad, nanging supaya mitulungi rahayu marang jagad.”*

Makaten pawartos sih rahmat saking Gusti.

U: **Puji sokur konjuk ing Gusti**

Salaming Katentreman

U: **(Sami jawat asta sinartan ngucap “Tentrem rahayunipun Gusti nunggila panjenengan”)**

U: **(Mujèkaken KPJ. 189: 1,2,3)**

KPJ. 189 “GUSTI ALLAH PANGAYOM KITA”

1. Gusti Allah pangayom setya, tansah ngrimati umat-Nya
Lir pangon rumeksa méndanya,
Mula arum ngandikan-Nya, ora bakal aku téga
Tan bakal nilar mring sira
2. Mula kita mosik ing ati, Aku bakal ora wedi
Awit Gusti Kang Mahasetya, datan téga nilar kita
Manungsa bisané apa, katandhing Allah Makwasa

3. Payo para saguning titah, padha ngabekti mring Allah
Datan bakal sira kagelan, Gusti paring katentreman
Pangéran tan bakal cidra, rumeksa ing salamanya

PALADOSAN SABDA

(Lenggah)

PS: (Pandonga Epiklésé)

Waosan Kapisan

L1: Waosan kapisan kapendhet saking **Yésaya 6:1-8**

Makaten Sabdanipun Gusti

U: **Puji sokur konjuk mring Allah**

Masmur Tanggapan

L2: (maosaken utawi mujèkaken **Masmur 29**)

Waosan kaping kalih

L3: Waosan kaping kalih kapendhet saking serat **Rum 8:12-17**

Makaten Sabdanipun Gusti

U: **Puji sokur konjuk mring Allah**

Pamaosing Injil

PS: Pamaosing Injil kapendhet saking **Yokanan 3:1-17**

Makaten Injilipun Gusti kita Yésus Kristus, ingkang rahayu inggih punika tiyang-tiyang ingkang sami mirengaken saha nindakaken dhawuhipun Gusti ing gesang padintenanipun. HALÉLUYA

U: **(mujèkaken) HALÉLUYA, HALÉLUYA, HALÉLUYA!**

Khotbah

Wekdal Ening

Pangaken Pitados Rasuli

(Jumeneng)

M3: Sesarengan kaliyan sadaya umat suci ing pundia papan lan jaman, sumangga kita sami ngucapaken pangaken pitados kita kados ingkang kababar ing pepujèn kidung 122: 1-4

U: **(mujèkaken KPJ. 122: 1-4)**

KPJ. 122 “KULA PITADOS”

1. Kula pitados ing Allah, Sang Rama Kang Makwasa
Inkang nitahaken langit, lan bumi saisinga
Kula pitados ing Gusti Yésus Kristus Kang Putra
Ontang-anting lan kekasih, Gusti Pamarta kula
2. Kang sampun kabobotaken sing kwané Roh Suci
Miyos saking prawan Maryam, nahanaken pisakit
Kala Pontius Pilatus, ingkang ngasta bupatya
Sinalib nglampahi séda, tumedhak mring antaka
3. Tigang dintenipun wungu, sing antaka dyan minggah
Dhateng suwarga, pinarak nèng tengenipun Allah
Sang Rama Kang Makwasa, king ngriku badhé rawuh
Angadili tiyang ingkang gesang lan ingkang pejah
4. Nggih pitados ing Roh Suci, wah malih wontenipun
Pasamwan Kristen satunggil, kang suci sarta umum
Patunggilané pra suci, pangapuntening dosa
Tangnipun para mati, kang sarta gesang baka

Pandong Syafaat

(Lenggah)

PS: *(Ngonjukaken pandonga syafaat lan dipun pungkasi
sarana mujèkaken Donga Rama Kawula)*

KPJ 148 “DHUH RAMA KULA ING SWARGA”

1. Dhuh Rama kula ing swarga, asma Paduka sinucèkna
Kraton Paduka rawuha, wradin ing sajagad sadaya
Karsa Paduka kalampahana, nèng bumi kadya nèng
swarga
Kula mugi pinaringana rejeki kula sadintennya
Paduka mugi angaksama saguning klepatan kula

2. Kados déné kula ngapunten tyang kang klepatan dhateng kula
Punapa malih sampun ngantos kula dhawah kénging pangoda;
kula Paduka uwalaken saking wewatekan dursila,
awit Paduka kang kagungkronaton kaliyan wisésa
wah malih kamulyan kang langgeng ing salaminipun.
Amin

PISUNGSUNG

M4: Allah Tritunggal tansah mratélakaken sih katresnanipun lumantar sejarah sesambetaning gesang kita, pramila sumangga kita sami ngaturaken panuwun sokur sarana ngaturaken pisungsung konjuk wonten ngarsanipun. Sumangga kita sami ngèneti pangandikanipun ingkang kapethik saking **Masmur 128:1-2**, *“Rahayu saben wong kang ngabekti marang Pangéran Yéhuwah, sarta kang ngambah ing dalan pitedahé. Manawa kowé mangan wohing kangélané tanganmu, rahayu kowé lan becik kaananmu!”*

U: **(mujèkaken KPJ 160: 1,2,3)**

KPJ 160 “GUSTI KAWULA NGATURKEN BADAN NYAWA”

1. Gusti kawula gaturken badan nyawa kawula
Sumangga Paduka agem, kwula kagunganta
Reff.: Bingah sisaha kula, marem nunggil Paduka
Dhuh Gusti purbèng tresna, kula pasrah
Paduka

-Kanthong Kaideraken-

2. Datan wonten andel-andel, namung Paduka Gusti
Mila kawula kumandel, pasrah kang trus ing ati
Reff.:

3. Raja brana, kasugihan, dalasan kasagedan
Kagama dados lantaran, babaring kabingahan
Reff.:

Pandonga Pisungsung *(Jumeneng)*

M4: (Nuntun pandonga pisungsung lan panutup)

Kidung Pangutusan *(Jumeneng)*

U: **(Mujèkaken KPJ 289: 1,2,3)**

KPJ 289 “SANG ROH SUCI MUGI PARENG”

1. Sang Roh Suci mugi pareng, anedhaki tyas kula
Dimèn atentrem rahayu kapenuhan ing tresna
Reff.: Dhuh Gusti kang setya, Paduka kula ndelaken
Mugi pareng nedhakaken, Roh Suci ing tyas
kula
Gusti mugi, nucèkaken tyas kula
2. Sumangga cahya Paduka amadhangna tyas kula
Mugi pepetenging dosa binirata sadaya
Reff.:
3. Mugi ngirid lampah kula, manut pangrèh Paduka
Paduka kula bektèni, ngantos dugèng wekasan
Reff.:

PANGUTUSAN *(Jumeneng)*

PS: Enerna manah panjenengan dhumateng Gusti

U: **Kawula ngeneraken manah kawula dhumateng
Gusti**

PF: Dadosa para seksinipun Sang Kristus

U: **Kawula samapta dados seksi-seksinipun Sang
Kristus**

PF: Pinujia Allah Tritunggal-Rama, Putra, lan Roh Suci

U: **Samangké lan salaminipun**

BERKAH

(Jumeneng)

PS: *“Pangéran Yéhuwah mugè mberkahi lan ngayomi panjenengan. Pagéran Yéhuwah mugè nyunarna cahyaning wedananipun dhateng panjenengan lan maringana sih-rahmat. Pangéran Yéhuwah mugè nungkulaken wedananipun dhateng panjenengan lan maringana tentrem rahayu. Amin.*

U: **(mujèkaken HALÉLUYA AMIN)**

[YAC/YTD]

“BAHAN PANYURAOS KITAB SUCI”

**Andharan ingkang kaemot ing buku punika pareng
kaolah malih, ingkang kajumbuhaken kaliyan
kawontenan lan kabetahaning gréja utawi
pasamuwan piyambak-piyambak.**

BAHAN
Panyuraos Kitab Suci
Minggu Paskah VI

Waosan:
Lelakoné Para Rasul 10:44-48

Sih-Rahmat
Tumrap
Sadaya Bangsa
✠

Panuntun

Lelakoné Para Rasul 10:44-48 nyariosaken lelampahan tumedhakupun Roh Suci dhateng para tiyang sanjawining bangsa Yahudi. Lelampahan punika dumadinipun nalika Pétrus saweg ngandharaken pangandika ing griyanipun Kornèlius satunggaling prajurit Romawi sanjawining bangsa Yahudi. Kornèlius tiyang manca. Bangsa Yahudi asring nyumerepaken sikep ingkang mboten saged nampi bangsa sanès, nanging wekdal punika sikep wau mboten gadhah daya, jalaran Gusti mboten ambédakaken manungsa.

Nalika Roh Suci nedhaki tiyang-tiyang saking sanjawining Yahudi wau, nélakaken wontenipun makna ingkang wigati tumraping Pasamuwan. Lelampahan punika badhé nedahaken bilih kawilujengan wonten ing Sang Kristus tinarbuka kanggé sadaya manungsa, tanpa nyawang wewernèn pakulitan lan sanèsipun.

Lelampahan punika inggih nedahaken bilih Roh Suci dados sih-rahmatipun Allah ingkang kaparingaken kanggé sadaya tiyang ingkang pitados dhumateng Gusti Yésus Kristus. Roh Suci paring daya kakiyatan lan panguwaos dhateng sadaya tiyang pitados, supados gesangipun tumuju minangka muridipun Sang Kristus.

Seserepan Ringkes

Woten ing ayat 44, nalika Pétrus nembé ngandharaken pangandika, dumadakan Roh Suci nedhaki sadaya tiyang

ingkang sami mirengaken. Tiyang-tiyang Yahudi ingkang nyarengi Pétrus rumaos gumun karana sih-rahmating Roh Suci kaparingaken dhateng tiyang-tiyang saking sanjawining Yahudi.

Wonten ing ayat 45, Pétrus nerangaken bilih Roh Suci kaparingaken dhateng sadaya tiyang ingkang pitados dhumateng Gusti Yésus Kristus, tanpa nyawang kawontenaning tiyang punika.

Bab punika sejatinipun jumbuh kaliyan sawatawis lelampahan ing Prajanjian Lami. Upamipun lelampahanipun Yunus nalika nampi dhawuh bab pamratobat. Nanging ing sisih sanès, Yunus minangka abdinipun Allah nampik dhawuh martosaken pamratobat punika.

Ayat 46, Pétrus mireng bilih tiyang-tiyang wau sami wicantenan salebeting basa roh lan ngluhuraken Allah. Punika dados pratandha ingkang nélakaken bilih sawijining tiyang wau sampun nampi Roh Suci.

Ayat 47, Pétrus takèn dhateng tiyang-tiyang Yahudi ingkang nyarengi, “Apa ana wong kang bisa ngalang-alangi wong-wong iki padha dibaptisi nganggo banyu, wong wis padha tanpa Roh Suci kayadéné kita?”

Pitakènan punika nedahaken bilih Pétrus ngakeni menawi tiyang-tiyang sanjawining Yahudi wau sampun dados tiyang Kristen ingkang sah. Awit saking punika, para tiyang wau sampun pantes kabaptis.

Wonten ing ayat 48, Pétrus dhawuh dhateng tiyang-tiyang punika kabaptis wonten ing asmanipun Yésus Kristus. Salajengipun, para tiyang wau sami nyuwun supados Pétrus lereb sawatawis dinten sesarengan kaliyan tiyang-tiyang punika.

Lelampahan tumedhaking Roh Suci dhateng para tiyang sanjawining Yahudi punika suka sawatawis piwulang kanggé kita. Sepisan, kita kedah angraosaken bilih kawilujengan wonten ing Sang Kristus tinarbuka kanggé sadaya tiyang. Kita kedah nresnani lan nampèni sadaya tiyang, tanpa ambédakaken kawontenanipun.

Kaping kalih, kita kedah ndedonga supados Roh Suci nedhaki dhateng sadaya tiyang, kalebet tiyang-tiyang ingkang dèrèng pitados dhumateng Sang Kristus. Roh Suci ingkang badhé mbikak manahipun kanggé nampèni kawilujengan wonten ing Sang Kristus.

Kaping tiga, kita kedah gesang minangka muridipun Sang Kristus ingkang kinebakan ing Roh Suci. Roh Suci badhé paring kakiyatan lan panguwaos dhateng kita kanggé gesang ingkang cundhuk kaliyan karsanipun Allah.

Pitakènan panyuraos:

1. Punapa leres Pasamuwan-pasamuwan ingkang nggadahi corak suku tertamtu, kadosdéne GKJ utawi HKBP matesi warganing pasamuwan namung dumadi saking suku tertamtu? Kadospundi pamanggih panjenengan? Menawi Pasamuwan mboten matesi warganipun saking suku tartamtu, miturut panjenengan kadospundi? Punapa sababipun?
2. Miturut panjenengan, punapa akibat ingkang ketingal tumrap sikep ingkap mboten tinarbuka? Minangka satunggaling tiyang pitados, kadospundi ngawékani bab punika?
3. Punapa ingkang saged katindakaken supados pakaryanipun Gusti Yésus inggih dipun tampèni déning sadaya umat manungsa sanadyan anggadahi kawontenan ingkang béda-béda?

[YR/TK]

BAHAN

**Panyuraos Kitab Suci
Sumengkanipun Gusti
Yésus dhateng swarga**

Waosan:
Lelakoné Para Rasul 10:44-48

Panjenenganipun Sumengka, Panjenenganipun Angutus

ꦑꦺꦤꦗꦺꦤꦺꦁꦤꦶꦥꦸꦤ
ꦱꦸꦩꦺꦁꦏꦏꦤꦶꦥꦸꦤ
ꦲꦁꦠꦸꦱ

Panuntun

Bab 24 Injil Lukas minangka pérangan pungkasan Injil punika. Pérangan punika kinarya dados panutup ingkang dèrèng lan kebak ing pangajeng-ajeng ingkang kawengku ing lelampahanipun Gusti Yésus Kristus. Wungunipun Gusti Yésus saking sédanipun dados kamenangan tumraping dosa lan pejah. Bab punika inggih dados wiwitaning pakaryanipun para sakabatipun Gusti Yésus, inggih punika ngundhangaken pawartos bab kawilujengan tumrap sadaya bangsa.

Bab 24 punika nyariosaken wungunipun Gusti Yésus saking sédanipun. Kacariosaken Gusti pepanggihan kaliyan para sakabat ing wekdal pungkasan sadèrèngipun sumengka dhateng ing swarga.

Magepokan kaliyan sumengkanipun Gusti Yésus dhateng swarga, para winasis ing babagan kitab suci nggadhahi wawasan ingkang béda-béda, nanging wawasanipun saged dipun lebetaken dhateng sawatawis wawasan ingkang utami:

1. *Interpretasi Historis* (Tapsiran Sujarah):

Wawasan punika sinebat wawasan tradisional ingkang nyawang sumengkanipun Gusti Yésus minangka lelampahan kados ingkang sinerat lan mapan ing sujarah. Para sakabat pitados bilih Gusti Yésus kanthi badan sariranipun ingangkat dhateng langit salebeting sarira kamulyan. Bab punika kadhasaraken wonten ing seratan Injil lan Kitab Lelakoné Para Rasul ingkang ngandharaken sumengkanipun minangka lelampahan kasat mripat ingkang sineksènán déning tiyang kathah.

2. *Interpretasi Simbolik* (Tapsiran Pralambang):
Sawatawis para winasis nggadhahi wawasan bilih sumengkanipun Gusti Yésus mboten dados lelampahan ingkang sami kaliyan ingkang sinerat, nanging minangka pralambang. Sumengkanipun lambang kaluhuranipun Sang Kristus dhateng kamulyaning kaswargan, ing pundi Panjenenganipun ngasta panguwaos minangka Juruwilujeng lan Ratuning umat manungsa. Pralambang punika nandhesaken patunggilanipun Sang Kristus kaliyan Allah lan pakaryanipun minangka pantara antawisipun Allah kaliyan manungsa.
3. *Interpretasi Téologis* (Tapsiran Téologis):
Ahli kitab suci sanèsipun nandhesaken bab maknaning téologis saking sumengkanipun Gusti Yésus. Sumengkanipun mratandhani bilih pakaryaning Sang Kristus ing kajeng salib sampun purna tuntas lan Panjenenganipun kundur dhateng Sang Rama. Punika dados panangel kawilujenganipun tiyang pitados lan mbikak margi tumrap tumedhaking Roh Suci ing dinten Péntakosta. Sumengkanipun inggih mralambangaken pangajeng-ajeng tumrap umat manungsa, awit prasetyanipun bilih Bénjing manungsa badhé ingangkat dhateng swarga supados nyawiji kaliyan Sang Kristus.
4. *Interpretasi Èskatologis* (Tapsiran Pungkasaning Jaman):
Seserepan punika badhé nyumerepaken wonten sesambetan sumengkanipun Gusti Yésus kaliyan pangajeng-ajeng ing wekdal Bénjing akhir jaman. Sumengkanipun Gusti Yésus minangka wiwitaning pakaryan lan katetepaning rancanganipun Allah tumrap jagad. Rawuhipun Sang Kristus ingkang kaping kalih ing mangsa ngajeng, nalika Panjenenganipun ngreksa jagad, kaanggep wonten sesambetanipun kaliyan wungunipun Gusti.

Gegayutan kaliyan kelompok wawasan ing nginggil punika, sawatawis téolog inggih nggadahi wawasan ingkang béda-béda bab sumengkanipun Gusti Yésus dhateng swarga. Upaminipun C.S. Lewis: nampèni wawasan *interpretasi historis* lan nyawang bilih sumengkanipun Gusti minangka lelampahan ingkang sinerat lan ngéram-éramaken, punapadéné *simbolis*, jalaran mralambangaken Sang Kristus ingkang kaluhuraken lan kamulyakaken.

Rudolf Bultmann: Gadhah wawasan *èksistensialis* (kalampahan nyata) lan nandhesaken makna téologis sumengkanipun Gusti tumrap gesangipun tiyang pitados, inggih punika kapitadosan bilih badhé manunggil para tiyang pitados kaliyan Sang Kristus wonten ing swarga.

N.T. Wright: Njumbuhaken *interpretasi historis* kaliyan *èskatologis*, mawas sumengkanipun Gusti minangka lelampahan ingkang mbikak margi tumrap katetepaning rancanganipun Allah kanggé jagad punika, saé ing wekdal sapunika punapadéné ing mangsa ngajeng.

Seserepan Ringkes.

Wonten ing ayat 44, Gusti Yésus nandhesaken dhateng para sakabatipun bilih sadaya ingkang sinerat ing bab Panjenenganipun wonten ing Kitab Suci sampun katetepan. Bab punika kadhasaraken pameca ngéngingi Sang Mesih ingkang nandhang sangsara lan wungu saking antawisipun tiyang pejah. Prakawis punika dados pawartos kabingahan tumrap sadaya tiyang pitados, mirungganipun para sakabat ingkang nggadahi dhasar iman minangka tiyang Israèl lan *Yudaisme*. Bilih kitab-kitab Prajanjian Lami dados panuntun utawi margi kanggé mlebet dhateng Gusti Yésus minangka Sang Mesih ingkang sadangunipun punika dipun ajeng-ajeng.

Wonten ing ayat 45-47, Gusti Yésus paring katrangan dhateng para sakabat bilih Panjenenganipun punika Sang Mesih ingkang kaweca. Panjenenganipun nandhang sangsara lan kasédanan kanggé nebus dosanipun manungsa, lan

Panjenenganipun ugi ingkang wungu saking antawisipun tiyang pejah kanggé mikantukaken gesang langgeng tumrap sadaya tiyang ingkang pitados dhumateng Panjenenganipun.

Tembung Gusti Allah ingkang nandhang sangsara kaandharaken lumantar prakawis punika. Gusti Allah awit sih katresnanipun mboten éman kanggé tumut nampèni kasangsaran amargi dosanipun manungsa. Karaos béda lan anèh déné Gusti Allah tumut nandhang sangsara, kadospundi punika kalampahanipun? Prakawis punika kalampahan amargi Gusti Allah nedahaken bilih dosa punika ngrisak gesangipun manungsa, lan kanggé mangsulaken mbetahaken regi ingkang linangkung awis, saéstu langkung awis lan punika katindakaken namung kanthi cara pangurbanan ingkang nyata. Ambyuripun Gusti Allah ing salebeting karisakaning manungsa dados wujud kasangsaran wau.

Ing ayat 48, Gusti Yésus paring dhawuh dhateng para sakabat supados dados seksining wunguni-Pun. Para sakabat kedah martosaken pawartos bab kawilujengan tumrap sadaya bangsa, wiwit saking Yérusalèm.

Para sakabat dados seksi tumrap sakathahing prakawis ingkang ageng ingkang katindakaken déning Gusti Yésus. Lan sadanguning sesarengan antawisipun para sakabat kaliyan Gusti Yésus njalari para sakabat mboten namung nggadhahi pengalaman nanging ngraosaken maknaning manéka pengalaman punika. Bab punika njalari ugi para sakabat dados prigel minangka seksining sugengipun Gusti Yésus dhateng tiyang sanès.

Ing ayat 49, Gusti Yésus prajangi badhé maringaken Roh Suci dhateng para sakabati-Pun. Roh Suci badhé nyarengi para sakabat lan nyagedaken para sakabat nindakaken ayahanipun. Kawewahan malih para sakabat badhé kaparingan kakiyatan kaswargan. Kakiyatan ingkang mboten saking jagad punika. Roh Suci njangkepi kanggé nindakaken pakabaran Injil lan neksèni dumugi poncoting bumi. Inggih punika sangu mirunggan kanggé jejibahan mirunggan. Gusti Yésus mboten namung ngutus nanging maringi sangu, sangu ingkang jangkep.

Wonten ing ayat 50-53, Gusti Yésus sumengka dhateng ing swarga sineksènan déning para sakabati-Pun. Para sakabat bingah lan ngluhuraken Allah awit saking wungu lan sumengkanipun Gusti Yésus.

Sanadyan wonten pepisahan nanging mboten nukulaken kasungkawan. Para sakabat sampun nampèni prasetyan saking Gusti Yésus. Gusti ingkang tansah netepi prasetyani-Pun kalebet prasetyan sanèsipun ingkang dèrèng katetepan dumugi dinten punika, salah satunggalipun inggih punika rawuhi-Pun malih. Panjenenganipun ingkang sumengka punika ngutus para sakabat dados seksining Sang Kristus.

Pitakènan Panyuraos:

1. Lumantar pengalamanipun para sakabat, miturut panjenengan punapa ingkang prelu kacawisaken nalika satunggaling tiyang badhé dados utusan seksinipun Gusti?
2. Ing jaman sapunika paseksi punika ngener dhateng pundi lan kadospundi paseksi punika katindakaken?
3. Punapa pasamuwan panjenengan nggadhahi paladosan kanggé pakabaran Injil? Menawi dèrèng, karembaga langkung rumiyin wujud nyata pakabaran Injil ing laras kaliyan pasamuwan panjenengan.

[YR/TK]

BAHAN
Panyuraos Kitab Suci
Minggu Paskah VII

Waosan:
Yokanan 17:6-19

Katresnan
ingkang Kababar
wonten ing
Pandonga

Panuntun

Pandonga dados pérangan ingkang wigati wonten ing gesangipun tiyang pitados. Pandonga punika sanès prakawis ingkang rèmhèh, ingkang namung katindakaken nalika kèngetan kémawon. Punapadéné katindakaken nalika rumaos prelu utawi ing salebeting prakawising gesang kémawon. Pandonga dados satunggaling cara anggènipun sesambetan kaliyan Gusti Allah. Sarana pandonga, manungsa nélakaken katresnanipun dhumateng Gusti Allah kanthi saos sokur ing pandonga wau, makaten ugi inggih dados tandha nresnani sesaminipun. Wonten ing pandonga Gusti Allah mbabar katresnani-Pun dhateng manungsa sarana pangreksa lan kasembadaning pandonga. Katresnan ingkang kababar wonten ing pandonga punika dados katresnan ingkang tataranipun inggil, sabab mboten sadaya tiyang purun lan saged mbabar katresnan wonten ing pandonga.

Ing mangsa minggu Paskah VII punika tiyang pitados katimbangan supados sami migatosaken. Kathah tiyang mboten kuwagang ngadhepi tantanganing gesang tundhonipun semplah, pangajeng-ajengipun ical lan sanès-sanèsipun. Akibatipun gesang ingkang suwaunipun ngangsalaken woh lajeng dados mandheg. Ing kawontenan ingkang makaten, pangreksanipun Allah sanget dipun betahaken. Pandonga dados kabetahan ingkang kedah katindakaken ing wekdal punika, supados sih-katresnani-Pun Gusti saged kababar kanthi nyata lan karaosaken wonten ing gesang sesarengan. Tiyang-tiyang ingkang winengku ing prakawising gesang jalaran angèl anggènipun ngadhepi tantanganing gesang prelu

kakiyataken supados saged tangi malih. Sarana makaten, katresnan ingkang kababar wonten ing pandonga saèstu nyata wonten ing pitulunganipun Allah lan kabingahaning gesang sesarengan.

Seserepan ringkes Yokanan 17:6-19

Injil Yokanan 17:6-19 minangka pérangan saking pandonganipun Gusti Yésus kanggé para sakabat. Menawi dipun tingali kanthi wetah, perikop saking pandonganipun Gusti Yésus kanggé para sakabat wonten pérangan-pérangan ingkang narik kawigatèn. Minangka tata gelar manungsa, Gusti Yésus miwiti pandonga kanthi pandonga kagem sarirani-Pun piyambak ingkang ngendikakaken bab kamulyanipun Sang Rama ingkang nyawiji wonten ing Sang Putra inggih Gusti Yésus piyambak (ayat 1-5). Pérangan kaping kalih saking pandonga punika inggih punika ingkang dados underaning perikop ingkang nélakaken pandonganipun Gusti Yésus kanggé para sakabat. Déné pérangan salajengipun wonten ing ayat 20-26, Gusti Yésus ndedonga kanggé umati-Pun. Pandonganipun Gusti Yésus ngener dhateng para tiyang ingkang badhé mitados dhateng paseksinipun para sakabat.

Gesangipun Gusti Yésus punika gesang ingkang mboten naté tebih saking pandonga dhumateng Sang Rama. Saben pandonga ingkang kawulangaken déning Gusti Yésus mengku makna ingkang ageng inggih punika katresnan wonten ing sesambetan antawisipun Sang Putra kaliyan Sang Rama punapadéné kaliyan sesamining manungsa. Kadosta wonten ing Injil Yokanan 17:6-19 ingkang ngandharaken pandonganipun Gusti Yésus kanggé para sakabat. Gusti Yésus ndongakaken para sakabat sadèrèngipun kabesta, kasalib lan nilaraken para sakabat. Pandonganipun Gusti Yésus mboten namung winates tetembungan ingkang dèrèng nanging mengku katresnan ingkang lebet kanggé para sakabat. Pandonganipun Gusti Yésus ngiyataken para sakabat, supados saged ngadhepi kasunyataning jagad ingkang kebak tantangan, kanthi sadhar bilih Gusti tansah rumeksa ing gesanipun para sakabat.

Pérangan ngajeng saking pandonga punika nyumerepaken bilih para sakabat punika kagunganipun Sang Rama, sadèrèngipun Gusti Yésus miji para sakabat, Sang Rama sampun maringaken para sakabat dhateng Gusti Yésus. Pangandika, “tiyang-tiyang punika kagungan Paduka” (ayat 6, 9), “sarta sampun Paduka paringaken dhateng Kawula” (ayat 1, 6, 8, 9, 24), “sadaya gadhahan Kawula inggih kagungan Paduka sarta kagungan Paduka inggih gadhahan Kawula.” (ayat 10), kanthi cetha mratélakaken bab ingkang kadarbé lan satunggaling sesambetan ingkang wigati sanget antawisipun para sakabat, Gusti Yésus lan Sang Rama. Pratéla wau saged dipun tegesaken bilih para sakabat punika kagunganipun Sang Rama inggih kagunganipun Gusti Yésus.

Pandonganipun Gusti Yésus nedahaken kasetyanipun para sakabat minangka sesipatanipun. Gusti Yésus sampun ambabar pangandika dhateng para sakabat lan taksih makaten teras katindakaken utawi tansah paring pangandika. Ing pundi pangandika-pangandika punika sampun kaparingaken déning Sang Rama dhateng Gusti Yésus supados kasumerepaken dhateng para sakabat. Punapa ingkang kaparingaken déning Gusti Yésus, sampun katampi déning para sakabat malahan para sakabat inggih sampun nindakaken kados ingkang kapangandikakaken Gusti Yésus wonten ing ayat 6 lan 8.

Salajengipun kalajengaken satunggaling pandonga mirunggan kanggé pangayoman para sakabat. Ukara, “mugi Paduka reksa” ateges kapirsanan ingkang sipatipun pangayoman saking kadursilan. *Tereo* tegesipun njagi, ngulataken, nupiksani. Pangreksanipun Allah tumraping tiyang pitados dados pangreksa ingkang wetah. Déné ancasing pangreksa punika supados para sakabat dados satunggal kadosdéne Sang Rama lan Sang Putra. Takeran patunggilan punika ingkang kadhawuhaken dhateng para sakabat inggih patunggilanipun Gusti Yésus kados ingkang karaosaken déning Gusti Yésus kaliyan Sang Rama. Patunggilanipun para sakabat kaliyan Gusti Yésus lan Gusti Yésus kaliyan Sang Rama, njalari patunggilanipun tiyang Kristen dados sampurna. Patunggilan ingkang sampurna nguwohaken iman tumrap tiyang ingkang

dèrèng pitados. Pangreksanipun Allah inggih mengku karsa supados para tiyang nampèni kabingahan, kadosdéné kabingahanipun Gusti Yésus. Kabingahan wau amargi nindakaken dhawuhipun Sang Rama. Kabingahan punika inggih dados péranganing gesangipun tiyang Kristen, nalika tiyang pitados wau nindakaken karsanipun Gusti.

Pérangan pungkasan saking pandonganipun Gusti Yésus ngandharaken bab pasucèn tumrap para sakabat. Sebatan pasucèn tegesipun masrahaken lan misungsungkaken gesang kanggé nindakaken dhawuhipun Sang Rama. Gusti Yésus nyucèkaken dhiri kanggé mituhu dhateng dhawuhipun Sang Rama, punika dados underaning Injil Yokanan. Panjenenganipun kasucèkaken kanggé nindakaken jejibahan pangutusan wonten ing jagad. Makaten ugi para sakabat kasengker kanggé nindakaken jejibahan ingkang katetepaken déning Sang Rama, jumbuh kaliyan peparangipun piyambak-piyambak. Jejibahan ingkang sayekti katindakaken lan dados tanggeljawab ngantos dumugi puput gesangipun para sakabat. Jejibahan wau inggih kaparingaken dhateng sadaya tiyang pitados, mboten wonten ingkang kacicir supados katindakaken kagem kamulyanipun Gusti.

Katresnanipun Gusti Yésus ingkang ageng kanggé para sakabat mboten namung kawujud wonten ing pangreksani-Pun nanging inggih wonten ing pandonga. Katresnan ingkang kababar wonten ing pandonga saged katembungaken minangka katresnan ingkang ageng, sabab mboten gampil kanggé ndongakaken tiyang sanès kados ingkang sampun katindakaken Gusti Yésus. Pandonganipun Gusti Yésus ingkang kalampahan tumrap saben tiyang pitados dhumateng Panjenenganipun lan setya mbangun turut dhateng pangandikanipun Gusti kadosdéné para sakabat. Lumantar pandonganipun Gusti Yésus, tiyang pitados sinau mbabar katresnan dhateng sesami ingkang asring kesupèn dipun dongakaken. Kanthi makaten, pandonga mboten namung mbekta kita dhateng margining sesambetan kaliyan Allah nanging ugi mbabar katresnan dhateng sesami lan pitulunganipun Allah wonten ing gesang punika.

Pitakènan Panyuraos:

1. Gusti Yésus tansah paring tuladha dhateng umat supados sregep ndedonga, supados umat tansah nggadhahi sesambetan ingkang saé kaliyan Gusti Allah lan ngraosaken katresnan pangreksanipun Allah. Nanging wonten ing kasunyatan asring pandonga dados prakawis ingkang mboten katengenaken wonten ing gesang punika. Kénging punapa pandonga dados prakawis ingkang angèl katindakaken?
2. Punapa ingkang badhé katindakaken supados tiyang pitados wantun ndedonga utawi mimpin pandonga ing salebeting pakempalan!
3. Kaaturan damel kelompok alit, kanggé samidéné ndongakaken!

[BT/TK]

**BAHAN
PANYURAO S KITAB SUCI
*Péntakosta***

Waosan:
Yokanan 15: 26-27, 16: 4-15

**Roh Paring Pasêksi
tumrap Kita;
Kita Martosakên
ing Jagad
☪☪☪**

Cêcala

Nalika mireng tembung dados seksi, adat saben kita langkung rêmên mirengaken pasêksèn saking tiyang sanès, tinimbang kita piyambak. Tuwuh manéka-warni raos ing batos, rikala kita dipun suwun paring pasêksèn. Wonten raos uwas, mbokbilih kaanggep kumênthus; utawi tuwuh raos ajrih, mbokmenawi punapa ingkang kasêksèkakên lepat; lan tuwuhing raos sanèsipun ingkang ndadosaken kita boten saestu paring pasêksèn. Sinaosa ingkang badhé kita sêksèkakên punika bab gesang sesarengan kaliyan Gusti. Ing ngriki kita kaémutakên bab wigatosing paring pasêksèn ing gesang, kados ingkang dipun kersakaken déning Gusti.

Péntakosta ingkang kita riyadinaken mbêrêg kita minangka tiyang pitados murih wantun madêg dados sêksi. Punapa ingkang kelampahan ing riyadin Péntakosta inggih punika pasêksènipun para sakabat ingkang katuntun déning Roh Suci wantun nyêksèkakên tumrap jagad ingkang tinrêsnanan déning Gusti. Rawuhipun Sang Roh Suci mbêrêg lan nyagêdakên para sakabat nyêksèkakên bab sejatining Gusti Yésus. Mekaten ugi kita ingkang nampi sihrahmat saking Roh Suci, kasagedaken dados seksi bab pakaryan katresnanipun Allah ing gesangipun Gusti Yésus Kristus lan langkung pitados. Pasêksèn ingkang boten namung saking dhiri pribadi ingkang sarwa winatès lan kebak kekirangan, ananging awit pakaryanipun Roh Suci, inggih peparingipun Gusti. Pasêksèn ingkang boten namung tumrap dhiri pribadi, ananging ugi tumrap donya ingkang rinipta ing katresnanipun Gusti tumrap jagad raya.

Panggêgilut Ringkês Yokanan 15: 26-27, 16: 4-15

Pepisahan kaliyan tiyang-tiyang ingkang dipun tresnani, punika saèstu bab ingkang gampil. Punapa malih nalika nyumêrêpi bilih tiyang ingkang dipun tresnani badhé ngraosaken panandhang kepara pêpêjah. Èstunipun bab punika ingkang karaosaken déning para sakabat, nalika kedah ngraosaken pepisahan kaliyan Gusti Yésus. Punika ingkang ndadosaken, ndungkap Gusti Yésus nilar para sakabat, kondur ing Sang Rama, Panjenenganipun nyamêktakakên para sakabat kanggé nglajêngakên gesang ing jagad, ingkang kanyatanipun kedah dipunadhêpi ugi.

Injil Yokanan nyathêt bilih pangandikanipun Gusti Yésus ingkang paring prajANJI bab tumedhkipun Sang Roh Suci, inggih punika Juru Panglipur ingkang kawastanan ugi Roh Kayêktèn. Injil Yokanan ugi nyêthakakên bab punapa ingkang badhé kadadosan, rikala Sang Roh Suci tumedhak, inggih punika para sakabat badhé paring pasêksèn bab sejatining Gusti Yésus. Roh Suci badhé rawuh rikala Gusti Yésus jêngkar saking jagad, kados ingkang sinerat ing Yokanan 16: 7, "... Jalaran manawa Aku ora lunga, Sang Juru Panglipur iku ora bakal ngrawuhi kowé, nanging manawa Aku lunga, Sang Juru Panglipur Dakutus marang kowé."

Roh Kayêktèn ingkang saged paring pasêksi bab jatining Gusti Yésus, inggih amargi Asarira Gusti Allah piyambak. Inkang dados panggegilut mirunggan inggih punika sinaosa Gusti Yésus mitadosaken kaduta déning Roh Kayêktèn kinèn paring pasêksi bab Panjenenganipun, ananging boten ateges nilar ayahan lan tanggel-jawabipun para sakabat minangka seksi kagem Gusti Yésus. Bab punika nélakaken wujud antêp-antêping Gusti Yésus dhumateng para sakabat ingkang sampun nyarêngi Panjenenganipun dumugi wekdal punika. Roh Suci boten namung nuntun ing babagan kawruh murih para sakabat sami mangertosi sedaya ingkang kapangandikakaken déning Gusti Yésus. Panuntuning Roh Suci ugi nyata nyalirani para sakabat jumbuh kaliyan bab-bab ingkang kapangandikakaken déning Gusti Yésus. Inggih punika patraping gesang minangka sêksi ingkang tuhu nyêksêkakên bab Gusti Yésus piyambak.

Kadosdéne Gusti Yésus ingkang paring paseksi bab Gusti Allah, Roh Suci lan para sakabat ugi nyêksèkakên bab Gusti Yésus.

Injil Yokanan ngêmot gegambaran magepokan bab jagad ingkang sawêg ginubêl déning dosa, sinaosa jagad punika minangka rêriptan ingkang tinrêsnanan déning Gusti Allah. Gusti Allah ngripta jagad supados wanuh dhumateng Panjenenganipun. Rawuhipun Sang Roh Suci salebeting Roh Kayèktèn badhé mbikak pangertosanipun tumrap jagad ingkang ugi mbetahaken pakaryan kawilujengan saking Gusti Allah. Kanthi mekaten, tigang prakawis lumantar kanyataning pakaryan-pasêksinipun Roh Suci tumrap jagad punika, inggih punika: ngrumaosi bab penerak/dosa, nuntun tumuju Kayèktènipun Gusti, lan nedahaken kaadilan tumrap jagad. Pakaryanipun Roh Kayèktèn ingkang kados mekaten ingkang badhé makarya salebeting para sakabat jinibah minangka paseksi tumrap jagad. Mekaten ugi tumrap kita ingkang nglajengaken gesang nyanggêmi timbalan martosaken.

Panggêgiluting Andharan:

1. Tuwuhing krêntêg minangka juru sêksi linandhesan kaliyan panyuraos bilih Roh Suci sampun tumêdhakakên tumrap kita, pramila kita kaparingan daya kanggé martosaken. Pasêksèn punika boten mligi bab gesang kita piyambak, ananging bab pakaryan kawilujenganipun Gusti Allah salebeting Gusti Yésus Kristus. Miturut ingkang sampun Panjenengan lampahi, kersaa nyariosaken (ngêdumakên pengalaman) magepokan bab dados sêksi!
2. Lelampahan Péntakosta ngémutakên bab anggènipun ngesokaken Sang Roh Suci minangka Rohing Kayèktèn tumrap para sakabat ingkang nuntun kanggé dados seksi bab Gusti Yésus iningkang milujengaken jagad saking panguwaosing dosa. Kadospundi anggèn Panjenengan nyuraos lelampahan Péntakosta sacara pribadi salebeting gesang minangka tiyang pitados ing wekdal punika?
3. Miturut Panjenengan, panggêgilut bab katresnanipun Gusti Allah lumantar Gusti Yésus tumrap para sakabat ingkang kadospundi, sadèrèngipun Panjenenganipun nilar para

sakabat salebeting jejibahan minangka sêksi tumrap jagad punika?

4. Timbalan minangka dados sêksi ingkang kadospunapa, ingkang salajengipun badhé Panjenengan lampahi ing jagad, ingkang kebak ing rubéda? Temtu kanthi ngèngeti pananggêl-panganthinipun Gusti lumantar Roh Suci, ingkang tansah nuntun salebeting Roh Kayêktèn tumrap jagad murih sangsaya sembada.

[WIT/MGK]

**BAHAN
PANYURAOS KITAB SUCI**
Minggu Tritunggal

Waosan:
Yésaya 6: 1-8

**Gêsang
salêbêting
Katrêsnanipun
Allah Tritunggal**
✠

Cêcala

Seminggu sasampunipun Péntakosta, kita ngriyadinaken Minggu Tritunggal. Minggu ingkang ugi ngiras minangka dinten pungkasan ing rêroncèning wekdal/mangsa Paskah, sadèrèngipun kita lumebet ingkang Minggu Limrah (*Minggu biasa*). Piwucal bab Allah Tritunggal, boten bab ingkang gampil kawucalaken. Bab punika ngéngingi winatèsing pangertosan kita kanggé nyumêrêpi jatining Gusti Allah ingkang nglangkungi nalar kita minangka manungsa limrah. Éwasêmantên sampun ngantos ndadosaken mandhêg anggèn kita nyinau. Awit nyuraos bab Allah Tritunggal punika salah satunggaling bab wigati anggèn kita mbangun-turut ing Sang Kristus. Kita kabêrêg tanpa kendhat nggegilut bab kapitadosan kita dhumateng Allah Tritunggal, minangka landhêsan pasamuwan Kristen.

Wonten sapérangan Teolog ingkang nyobi nêgêsi Allah Tritunggal mawi manéka-warni pasêmon utawi gegambaran ingkang nggampilaken, ananging kados boten wonten ingkang saged paring katrangan kanthi gamblang lan wetah. Éwasêmantên, sinaosa kita boten saged mangertosi secara gamblang lan wetah, èstunipun kita saged ngraosaken. Bab punika amargi kapitadosan dhumateng Allah Tritunggal, mapanaken kita ing margi lan sesambetan kaliyan katresnanipun. Sesambetan katresnan kaliyan Allah Tritunggal, nyagêdakên kita minangka tiyang pitados awit panguwaosipun Roh Suci supados gesang kadosdéné ingkang dipun Karsakaken déning Panjenenganipun. Gesang salebeting katresnanipun Allah Tritunggal ingkang ugi boten saged nguwalaken kita saking

timbangan kita ing satengahing jagad punika. Punika ingkang badhé kita gegilut ing dhawuh timbalanipun Gusti kagem Yésaya minangka nabi.

Panggêgilut Ringkês Yésaya 6: 1-8

Lêlampahan anggènipun Yésaya tinimbangan lan kautus déning Gusti minangka nabi, nélakaken katresnanipun Allah Tritunggal tumrap bangsa Israèl. Pengalamaning batos menggah Allah Tritunggal ing cariyosipun Nabi Yésaya, kapratélakaken wonten ing kasucènipun Gusti Allah, ananging kasdu rawuh ing gesanging umat ingkang mbetahaken pangapuntening dosa kanggé gesang ing salebeding pamratobat. Gusti Allah boten namung paring paukuman, ananging Gusti Allah ugi maringaken pangapunten. Yésaya minangka nabi ngrumaosi jêjêring dhirinipun ugi jejer ing bangsa Israèl minangka manungsa dosa. Rikala Gusti Allah karenan maringaken Pangapuntenipun, Yésaya minangka nabi mirengaken kanging penggalhipun Gusti Allah murih kasaénaning bangsa Israèl.

Ing pérangan punika, Yésaya nyariosaken kadospundi Gusti Allah ingkang Mahasuci lan Mahamulya sampun nimbali piyambakipun minangka nabi. Timbalan ingkang paring dhawuh supados Yésaya dados nabi kanggé bangsa Israèl, ndadosaken Yésaya bombong lan nadhês ing batos ngantos boten saged dipunsupèkaken. Bab punika ingkang kacariyaosaken malih sacara nyata lan ndayani ageng tumrap bangsa Israèl anggènipun ngraosaken katresnanipun Gusti Allah. Yésaya tinimbangan rikala sawêg ndhèrèk ing upacara sêsaosan kurban obaran ingkang katindakaken déning para imam. Kukusing sêsaosan kurban ngantos ngèbêki padalêman suci, lan piyambakipun rumaos kados kêtêmbèn mapan ing péranganing papan “Maha Suci” ing padaleman punika. Yésaya kakupêng ing kamulyan lan kasucèning Gusti Allah, ingkang kêtêmbèn lênggah ing dhampar ingkang munggal inggil sangêt. Punapa ingkang sawêg dipun tingali sejatosipun namung sapérangan mirunggan saking pralambanging Kamulyan tuwin Wataking Allah. Bab punika amargi manungsa boten kwawi ningali Gusti Allah, lajeng lestantun gesang.

Nabi Yésaya mirêng ungêling kedadungan sasautanipun para Sérafim, ngluhuraken jatining Gusti Allah ing Kasucèn tuwin Kamulyanipun. Kedadungan “suci, suci, suci” ambal kaping tiga punika ingkang mratélakakên Allah Tritunggal. Ingkang Mahasuci sampun kersa nglairaken Sariranipun, nimbali nabi, lan ngutus nabi punika. Ing sasisih, kasucèning Allah Tritunggal nedahaken wontenipun singgetan ingkang tanpa wangenan antawisipun Gusti Allah lan manungsa, ananging ing sisih sanèsipun nedahaken wontening sesambetan salebeting Sih-Kasetyanipun. Dhawuh timbalan ingkang sejatosipun ugi kaparingaken dhateng kita ing wêkdal samangké.

Panggêgiluting Andharan:

1. Dumugi wekdal punika, kadospundi anggèn Panjenengan nyuraos Allah Tritunggal ing gesang kapitadosan ingkang penjenengan lampahi? Kersaa paring katrangan secara ringkês lan cêtha!
2. Saking pengalamanipun Yésaya rikala tinimbalan minangka nabi tumrap bangsa Israèl, kadospundi bab punika mbiyantu kita mengertosi bab Allah Tritunggal?
3. Miturut Panjenengan, panggêgilut bab katresnanipun Gusti Allah ingkang kadospundi, ingkang karaosaken ing gesang kita, ingkang sagêd nggampilaken anggèn kita langkung mangertosi bab Allah Tritunggal?
4. Dhawuh timbalan kadospunapa ingkang tansah badhé Panjenengan lampahi minangka sêksinipun Allah Tritunggal, kanthi tansah ngèngêti dhateng pitulunganipun Roh Suci ingkang badhé mitulungi anggèn kita mangertosi lan njlèntrehakên ingkang langkung gampil katampi?

[WIT/MGK]

“BAHAN PAKEMPALAN PANDONGA”

**Andharan ingkang kaemot ing buku punika pareng
kaolah malih, ingkang kajumbuhaken kaliyan
kawontenan lan kabetahaning gréja utawi
pasamuwan piyambak-piyambak.**

**BAHAN
PAKEMPALAN PANDONGA 1**

Waosan:
Rum 12: 12

**Nggadhahi
Pangajêng-ajêng
ing Sadhéngah
Kawontênan**

1. WÊKDAL TIDHÊM PRIBADI

2. KIDUNG PAMUJI

KPJ 144 “YÈN NUNGGIL LAN GUSTI”

1

Yèn nunggil lan Gusti rintèn dalu
manah langkung tentrem arahayu.

Refr.: Kula angantos Gusti siyang klayan ratri
kanthi pitados Gusti, Gusti mberkahi.

2

Yèn nunggil lan Gusti jro ginodha,
kula saged unggul maring dosa

Refr.:

4

Yèn nunggil lan Gusti, kasisahan
mantun kagentosan kabingahan.

Refr.:

3. PANDONGA

4. KIDUNGAN PAMUJI

KPJ 395 “SAWATARA AKU NOLÈH”

1

Sawatara aku nolèh marang dalan kang dakliwati,
sihé Gusti kang dak tanpa kanthi éraming ati.

Sanadyan akèh alangan wah kadhang lelimengan,
nanging Gusti karsa nuntun.

Mulané aku ngungun, wit asta ning Allah ngreksa,
temah rumangsa begja

2

Ora merga aku becik, tanganku tinuntun astanya;
ora jalaran sampurna, aku tansah rineksa.
Aku tansah kaéraman, wit tansah binerkahan.
Kadiparan nggonku nampa sih tresnané Kang Kwasa?
Daklakoni, dakedumken marang umat sadonya.

5. PAMAOSING KITAB SUCI: Rum 12:12

6. RENUNGAN

Nggadhahi Pangajêng-ajêng ing Sadhéngah Kawontênan

Wonten satunggaling cariyos saking Mahasiswa ingkang ngraosaken bilih gesangipun jinangkung déning Gusti. “Tiyang sepuh kula namung among tani prasaja, ingkang mapan ing satunggaling kampung. Rama lan biyung kula ugi nggadhahi pêpénginan lan pangajêng-ajêng kadosdéne tiyang sepuh sanèsipun, inggih punika pêpénginan supados yoganipun sagêda nglajèngakên pasinaon ing tataran ingkang langkung inggil. Éwasemanten sepintên mantepipun, kanggé nglajèngaken pasinaon, wragad dados pérangan ingkang ngalang-alangi (matêsi). Murih saged mujudaken pêngajêng-ajêng punika, boten atêgês kula boten ngupadi punapa-punapa. Kula ngupadi, sasagêd-sagêd kula. Kadosta tumut SNMPTN, nyobi *jalur prèstasi*, kepara pados SKTM ugi sampun kula lampahi. Namung kadosipun kabêgjan dèrèng marèngakên.”

Mahasiswa punika nglajèngaken cariyosipun. “Nyumêrêpi pangupayaning yoganipun, boten kèndhat anggènipun rama lan biyung mangèstoni murih pangangên-angên punika kasêmbadan. Anggènipun tiyang sepuh paring pangèstu sanès ing babagan wragad.

Kekalihipun mangèstoni kakanthi ing pandonga. Pangandikanipun ingkang taksih kula émut sêpriki inggih punika: **Aja pisan-pisan nglokro, kabèh mêsthi ana dalané!** Dumugi ing wekdalipun, kula pinanggih salah satunggaling Pandhita, ingkang nyawisaken dhiri paring pambiyantu lan mangèstoni anggèn kula sinau, dumugi wekdal punika. Kula boten ngintên bilih bab punika kedadosan ing gesang kula. Ing salêbêting pangajêng-ajêng, pangupadi, lan pandonga, kula sabrayat manggihaken babaring kabêgjan ‘éndah ing wayah kang wus kapêsthèkaké’.”

Cariyos punika saèstu kedadosan. Menawi ningali gesang kita piyambak-piyambak, èstunipun saben tiyang nggadhahi lèlampahan piyambak-piyambak magepokan kebabaring pangajêng-ajêng, pangupadi, lan pandonga ing gesangipun. Sumangga sesarengan kita suraos ing kawontenan ingkang kita gesangi. Gusti boten badhé nilar Umatipun. Panjenenganipun minangka sumbering pangajêng-ajêng.

Kawawas angèl, nalika salêbêting kawontenan boten prayogi kita kasuwun nuwuhaken pangajêng-ajêng dhumateng Gusti. Sacara kamanungsan, tiyang ingkang nggadhahi pangajêng-ajêng kedah ngadhêpi rêribêd. Pramila bab-bab ingkang asring karaosaken inggih punika sêmplah, pêpês, kuwatos, ical pangajêng-ajêng, lan sêdhih. Malah saged kapêsthèkakên bilih tiyang ingkang katêmbèn nggadhahi panjangka nanging kabidhung ing rêribêd, èstunipun angèl ngraosakên kabingahan. Ing batosipun saged ugi piyambakipun namung ngraosaken iba sisahipun nggadhahi pangajêng-ajêng ing gesang punika. Malah saged ugi ndadosaken kécalan krêntêg, nglokro, pêpês, lan kèlu ing raos sêdhih.

Pangandikanipun Gusti ingkang kita sinaoni saking serat Rum 12: 12, nandhêsakên: “Padha bungaha sajroning pangarêp-arêp, disabar sajroning karupêkan, dimantêp anggonmu ndêdonga!” Pangandikan punika pérangan saking piwucalipun Rasul Paulus bab kadospundi

ngéjawantahakên gesang ing salebeting kapitadosan dhumateng Gusti Yésus Kristus. Lumantar sêratan punika, Rasul Paulus ngémutakên pasamuwan supados tansah nggadhahi pangajêng-ajêng ing sadhéngah kawontênan, kepara ugi nalika salabeting kacingkarangan. Wujuding pangajêng-ajêng inggih punika sarèh (sabar) lan tumemen ing pandonga. Sarèh nalika nglampahi kanyatan ingkang dèrèng sami kaliyan pangajêng-ajêng lan tansah ndedonga dhumateng Gusti, bilih anggènipun mujudaken pangajêng-ajêng punika Gusti ingkang badhé miyarsakakên lan ngiyataken.

Boten sagêd sinélanan lan kedah karumaosi, salebeting mujudaken pangajêng-ajêng punika, kita kakêkahakên supados sarèh ing karupêgan. Sampun ngantos mandhêg lan pêpês amargi kanthi mekaten boten badhé ngrampung, malah namung ngêndhon-ngêndhoni kita. Tansaha setya ing sadhéngah kawontenan lan kedadosan ingkang sawêg lumampah, mantêp lan bakuh ing sadhéngah kawontenan, tatag salebeting pacobèn. Sami pitadosa, pangajêng-ajêng badhé kababar sesarengan kaliyan Gusti Allah, lan sesarengan kaliyan Panjenenganipun kita boten badhé pêpês ing manéka-warni kanyatan ingkang wonten ing gesang kita. Amin.

7. KIDUNG KASANGGÊMAN

KPJ 334 AJA SUMELANG

VERSI 1

1

Aja sumelang bab uripmu, ywa uwas ing kalbu
Yèn pepeteng nglimputi ati, ngayoma mring Gusti.
Refr.: Allah yèku Rama, ngreksa sira salaminya.
Pasrah sumaraha, mrih tentrem raharja.

3

Lamun ngalami kacingkrangan, tatag diprayitna.
Yèn tansah rinidhu panandhang, teguh dènwaspada.
Refr.:

8. PANDONGA SYAFAAT

- Nélakaken raos sokur awit sawernining lelampahaning gesang ingkang sampun kalampahan lan kalangkungan.
- Tansah nyenyuwun penganthinipun Gusti anggèn kita nglampahi gesang kanthi tanpa kendhat ndhèrèk Gusti Yésus, mrih tansah nggadhahi pangajeng-ajeng ing sadhéngah kawontenan.

9. KIDUNG PAMUJI

KPJ 452 TÉKADING MANAH KAWULA

1

Tékading manah kawula
tansah ndhèrèk mring Gusti,
yéku Panutan sanyata,
nggih Panebus sejati.

Refr.: Margining salib ingambah,
mbangun turut mring Allah.
Mbabarken tresna sejati,
mrih jagad tentrem basuki.

4

Sanadyan rumpil marginya,
nging Gusti tansah nganthi.
Nadyan ribed lan sangsara,
kula tegen nglampahi.

Refr.:

[Rdnt/MGK]

**BAHAN
PAKEMPALAN PANDONGA 2**

Waosan:
2 Tésalonika 3:1-5 // Masmur 89:2

**Manggiaken
Gusti ing
salebeting
Kasetyan**
☪☪☪

1. WEKAL ENING

2. KIDUNG PEPUJÈN

KPJ 30 SWAWI PRA KADANG

- 1) Samya pra kadang sami agiranga
Disora-sora angalembana
mring Gusti kita Kang Mahawilasa
- 3) Sihé Pangéran yogya dèn imbangi
srana kasetyan, tresna, wah bekti
Srahna tyasira konjuk maring Gusti!

3. PANDONGA

4. KIDUNG PEPUJÈN

KPJ 194 KITAB SUCI KANG ADI

- 1) Kitab Suci kang adi, sabdèng Gusti sejati
éndah saklangkung éndah nugraha saking Allah
nugraha saking Allah.
- 2) Lembar sabda Paduka nuntun gesang kawula
dadya pedhang menjila* tamèng saking bebaya
tamèng saking bebaya.

menjila* = istimewa, luar biasa (*Ind*)

5. PAMAOSING KITAB SUCI:

2 Tésalonika 3:1-5 // Masmur 89:2

6. RENUNGAN

“Manggihaken Gusti ing salebeting Kasetyan”

Dados tiyang Kristen, ingkang pitados lan ngetut Gusti Yésus, mboten ateges tanpa kangèlan lan panandhang nemahi gesang kita. Malah kanyatanipun, bab punika mujudaken konsekuensi ingkang kedah dipun lampahi minangka tiyang Kristen. Nanging, asring ingkang kedadosan munculaken patrap ingkang mboten setya dhumateng Gusti. Limrahipun bab punika dipun prabawani déning kanikmatan-kanikmatan sanès ingkang damel dhiri angèl apatrap setya. Éman sanget, awit sajatosipun tiyang Kristen siyaga nampi lan nindakaken sedaya konsekuensi minangka pendhèrèkipun Sang Kristus.

Nalika kita dipun aben-ajengaken kaliyan tantangan ingkang rumit, sabdanipun Gusti ngènetaken supados kita gondhèlan kapitadosan dhumateng Gusti. Sabdaniun Gusti ugi ngènetaken supados minangka umatipun Gusti kita tabsah ngrimati kapitadosan dhumateng Panjenenganipun srana nampik piwulang-piwulang ingkang nyenengaken namung sakedhap nétra. Sabdanipun Gusti nandhesaken bilih, namung Gusti ingkang setya, ingkang saged dipun andelaken tumrap gesang kita. Kasetyanipun Gusti ketingal cetha ing sariranipun Sang Kristus. Kita kaènetaken kados-pundi Gusti Yésus mujudaken kasetyanipun srana ngilakaken sariranipun séda ing kajeng salib kanggé mitulungi, nebus gesang kita ingkang kebak déning cacat cela.

Sabdanipun Gusti punika sumedya suka pangertosan bilih ing salebeting kasetyan ingkang kita lampahi, kita badhé manggihaken Gusti. Panjenenganipun punika Gusti ingkang setya. Srana kasetyanipun, Gusti tansah nenuntun umat supados dados setya (2 Tésalonika 3:3). Ing ngriki rasul Paulus ngyakiniaken manahing

pasamuwan bilih Gusti punika setya, ingkang mboten badhé nilar pasamuwan ing salebeting ngadhepi kangèlan. Dados, nalikanipun kita apatrap setya nglampahi gesang, inggih ing ngriku Gusti badhé sumadya netepi prasetyanipun. Sujarahing iman sampun mbuktèkaken bilih Panjenenganipun setya wiwit rumiyin dumugi sapriki. Panjenenganipun mboten naté cidra ing janji lan tansah mitulungi ing wekdal ingkang trep.

Nalika kita ngraosaken kapredulènipun Gusti dhateng kita, kita prelu ningali dhiri kita piyambak kènging punapa kita asring gagal setya dhumateng Panjenenganipun? Ing kawontenan ingkang angèl, gesang karaos gagal, kadhang kala kita cepet damel kesimpulan srana ngucap Gusti mboten setya dhateng kita. Punapa leres mekaten? Lantaran waosan Kitab Suci, kita kaèngeataken bilih kasetyan punika kautamanipun Gusti. Panjenenganipun mboten badhé kesupèn dhateng prasetyanipun. Saking ngriki kita ugi kaèngetaken bilih salah satunggal kautamèn ingkang paling penting ing dhirinipun tiyang pitados inggih punika kasetyan.

Mangga kita ningali malih, punapa kita punika tiyang ingkang tumemen lan setya? Mangga kita sami ngraos-raosaken timbalan supados dados pribadi ingkang tansah saged ngraosaken sih lan kasetyanipun Gusti. Kita prelu caos sokur tumrap saben sih-rahmatipun Gusti Allah kados ingkang katindakaken déning juru masmur. Ing kekidunganipun juru masmur memuji kasetyanipun Gusti Allah: “Sih-susetyaning Yehuwah badhé kawula kidungaken ing salaminipun, kasetyan Paduka badhé kawula suwuraken kaliyan cangkem kawula turuntumurun” (Masmur 89:2). Ing gesang kita mugi manah, pamikir, lan pitebungan kita ugi dados pepénginan kita nggluhuraken sih-susetyanipun Gusti.

7. PEPUJÈN NANGGAPI SABDA

KPJ 353 SEMBAH BEKTI WAH PUJI

- 1) Sembah puji wah bekti konjuk ngarsèng Gusti,
kang mberkahi gréjanya, temah tansah begja.
Injil kratoning Allah ingundhangken sumrambah
Asmané kamulyakna déning sagung bangsa.
- 2) Sagung kidung kamulyan konjuk mring Pangéran,
dalah pisungsung katur tandha saos sokur,
awit pangrèhnya nyata dhateng umat kang setya.
Asmané kamulyakna salami-laminyan.

8. PANDONGA

- Ngaturaken panuwun awit tantanganing gesang ingkang kaparingaken lan kapitadosaken dhateng kita déning Gusti supados kita saged dados pribadi ingkang tangguh.
- Nyuwun kakiyatan lan semangat nglajengken gesang minangka pribadi ingkang setya lan tansah ngetut wingking Gusti Yésus ingkang sampun mulangaken kasetyan.

9. PEPUJÈN

KPJ 120 KULA MBOTEN BADHÉ NILAR

- 1) Kula mboten badhé nilar dhateng Gusti Pamarta;
dhateng pundi Gusti tindak kula ndhèrèk Paduka
Refr.: Kula tut wingking Gusti ing salami kula gesang
awit yèn tanpa Gusti, kawula tan saged mimpang*
- 2) Nadyan gung karibedan, kawula tan was sumelang,
Gusti paringa tatag, kula kiyat tan gumiwang.
Refr.:
- 3) Kula tansah ndhèrèk Gusti, nadyan sring kamomotan;
nyawa kula memuji, temtu antuk pitulungan.
Refr.:

[MKC/WMS]

**BAHAN
PAKEMPALAN PANDONGA 3**

Waosan:
1 Korinta 10: 13

**Kuwaosing
Gusti Allah
ingkang
Nyantosakaken**
ꦏꦸꦮꦲꦱꦶꦁ

1. WEKDAL ENING

2. KIDUNG PEPUJÈN

KPJ 20 PANGÉRAN MAMULYA

- 1) Pangéran Mamulya yogya kula puja;
déné agung kadarmannya kang sumrambah mring kula.
Datan wonten wicalannya*, tan kendhat lumintunya.
Pangéran Mamulya yogya pinuja (X2)
- 2) Pangéran Mamulya yogya kula puja;
déné karsa maringaken Putranipun pribadya,
dinadosken Juruslamet miwah Pamarta kula.
Pangéran Mamulya yogya pinuja (X2)
- 3) Pangéran Mamulya yogya kula puja;
dé tan karsa malesaken sagung klepatan kula,
malah dipun sucèkaken sarta ingangkat putra.
Pangéran Mamulya yogya pinuja (X2)

3. PANDONGA

4. KIDUNG PEPUJÈN

KPJ 26 PINUJI GUSTI

- 1) Pinuji Gusti kang nitahken jagad,
siyang ratri tan kendhat ngganjar sih-rahmat
Ref.: Haléluya, sagung puji tansah konjuk Gusti.

Haléluya, sagung bekti mring Ratu swargi

- 2) Pinuji Gusti Sang Jurubasuki,
kang ngurbanken sarira nebus manungsa.
Refr.: ...
- 3) Pinuji Gusti Allah Sang Roh Suci,
kang nuntun ing kraharjan wah kasampurnan.
Refr.: ...

5. PAMAOSING KITAB SUCI: 1 Korinta 10: 13

6. RENUNGAN

“Kuwaosing Gusti Allah ingkang Nyantosakaken”

Gesanging manungsa kebak déning dhinamika. Gesang ingkang dipun lampahi kadhang kala kawarna déning manéka warni perang batos (*pergumulan*), masalah, lan panandhang. Dhinamika punika mboten saged dipun singkiri, punapa punika masalah rumah tangga, brayat, arta, padamelan, pendhidhikan, sosial, lan sanès-sanésipun. Panci menawi saged milih manungsa ugi mboten purun yèn kedah dipun aben-ajengaken kaliyan manéka warni masalah. Lajeng, kados pundi tanggapan kita nalika kaaben-ajengaken kaliyan manéka warni perang batos (*pergumulan*)?

Kadhang kala manungsa rumaos bilih dhirinipun ngadhepi perang batos lan masalahipun punika piyambakan. Pacobèn-Pacobèn ingkang ndhatengi asring ndadosaken manungsa meprel, ringkih, rumaos bilih punapa ingkang dipun alami punika awrat sanget, malah rumaos mboten kuwawi ngadhepi. Bab punika lajeng ndadosaken manungsa kécalan raos precyaning dhiri, gampil nglokro, lan kécalan semangat.

Asring manungsa kesupèn bilih wonten Gusti ingkang tansah setya nyarengi umatipun ing saben prosès

gesangipun. Gusti Allah punika setya, lan Panjenenganipun badhé nyepengi prasetyanipun. Panjenenganipun mboten badhé damel cuwa saben pengajeng-ajeng lan kapitadosan saking para putranipun. Gusti Allah mboten badhé négakaken kita dipun telukaken déning pacobèn ingkang kita alami. Panjenenganipun mboten badhé négakaken kita tansah mblesek (*terpuruk*) lan ngraosaken panandhang awit pacobèn ingkang dipun alami.

Kita mboten kénging nglokro ngadhepi pacobèn, kita kedah pitados lan suméndhé sawetahipun dhumateng kuwaosipun Gusti Allah. Kita mboten prelu rumaos ajrih dhateng pacobèn, masalah, perang batos lan panandhang ingkang kita alami. Awit Gusti Allah piyambak ingkang badhé nyagedaken kita ngadhepi lan nglangkungi perang batos ing gesang kita. Gusti mboten badhé maringi pacobèn ingkang nglangkungi wates kasagedaning manungsa. Senadyan masalah punika karaos awrat, nanging Gusti badhé nyagedaken kita nglangkungi pacobèn punika.

Kados ingkang sinerat ing 1 Korinta 10:13, kita kaengetaken bilih pacobèn-pacobèn ingkang dipun alami déning manungsa punika pacobèn-pacobèn biasa, ingkang mboten nglangkungi kakiyataning manungsa. Kita gadhah Gusti Allah ingkang setya, lan mboten badhé négakaken kita dipun cobè nglangkungi kakiyatan ingkang wonten ing dhiri kita, menawi Gusti panci marengaken kita ngalami pacobèn lan panandhang, Panjenenganipun badhé maringi margi kanggé ngatasi, temah kita saged ngadhepi lan nglangkungi.

Pramila, manungsa prelu tansah semangat, tansah nyaketaken dhiri dhumateng Gusti, nyuwun tuntunanipun Gusti, lan kakiyatan kanggé nglangkungi dhinamikaning gesang ingkang kebak ing mistéri. Saking saben pacobèn ingkang kaparengaken déning Gusti, mesthi wonten rancanganipun Gusti ingkang trep kanggé kita. Mangga kita tansah nguji iman kita lantaran saben prosès ingkang

kaparengaken déning Gusti kedadosan ing gesang kita.
Gusti Yésus mberkahi. Amin.

7. KIDUNG

ALLAH PEDULI

<https://www.youtube.com/watch?v=lvMCRjoSFeE>

Banyak perkara yang tak dapat kumengerti
Mengapakah harus terjadi di dalam kehidupan ini
Satu perkara yang kusimpan dalam hati
Tiada satu pun yang terjadi tanpa Allah peduli
Allah mengerti, Allah peduli
Segala persoalan yang kita hadapi
Tak akan pernah dibiarkannya
Kubergumul sendiri s'bab Allah mengerti

8. PANDONGA

- Ngucap sokur awit saben pengalamaning gesang ingkang tansah nyantosakaken kapitadosan kita dhumateng Gusti
- Nyuwun tuntunanipun Gusti kanggé nglajengaken gesang kanthi kebak ing semangat lan tansah suméndhé dhumateng kuwaosipun Gusti Allah.

9. KIDUNG

KPJ 133 PRACAYA LAN PASRAH

- 1) Pracayaa lan pasrah mring Allah Makwasa,
salir prihatinira tamtu énggal sirna.
Ngambah margining Gusti sira dèn berkahi,
tansah antuk kabegjan, datan kawirangan.
- 2) Lamun sira nggresula, iku tanpa guna,
tuwas nuwuhi susah angedohken bungah.
Becik nitèni berkah peparingé Allah,
mrih salir sedyanira tinuntun sembada.

- 3) Sapa bisa njajagi mring karsaning Gusti?
Sira tan darbé kwasa ngukur umurira,
mung tansah mbudidaya sinartan pandonga,
suméndhé mring Pangéran, murih kaleksanan.

[CUK/WMS]

**BAHAN
PAKEMPALAN PANDOGA 4**

Waosan:
Lelakoné Para Rasul 1: 12-14

**Ngantos-antos
Sesarengan lan
Suka Paseksi**

1. WEKAL ENING

2. KIDUNG PEPUJÈN

KPJ 14 KULA SAMYA TETUNGGILAN

- 1) Kula samya tetunggilan, ngabekti mring Pangéran,
wit sinungan kacekapan wah bagus kasarasan.
Refr.: Kula tansah nggunggung Gusti lan ajrih asih
yekti,
wit ing ayoming sihira sèstu tentrem raharja
- 2) Kula rinoban ing begja rintén-dalu tan kendhat,
ing lelampahan prasaja dalah srana mukjijat.
Refr.:

3. PANDONGA

4. KIDUNG PEPUJÈN

KLIK 83 HARI INI KURASA BAHAGIA

Hari ini 'ku rasa bahagia
Berkumpul bersama saudara seiman
Tuhan Yésus mempersatukan kita
Tanpa memandang di antara kita

Bergandengan tangan dalam kasih dalam satu hati
Berjalan dalam terang kasih Tuhan
Kau sahabatku, kau saudara ku
Tiada yang dapat memisahkan kita }_{2X}

5. PAMAOSING KITAB SUCI:

Lelakoné Para Rasul 1:12-14

6. RENUNGAN

“Ngantos-antos lan Sesarengan Suka Paseksi”

Ngantos-antos punika sanès bab ingkang gampil dipun lampahi, dadosa punika ngantos-antos bab ingkang sampun temtu punapa-déné ingkang mboten temtu. Asring tiyang mboten sabar malah nepsu nalika punapa ingkang dipun antos-antos mboten wonten wangsulanipun. Punapa-malih ing kawontenan piyambakan, mila tiyang badhé langkung gampil goyang pangajeng-ajengipun.

Pangantos-antos punika ugi karaosaken déning para murid sesarengan kaliyan Maryam lan para sedhèrèkipun. Para murid kaliyan Maryam lan para sedhèrèkipun punika sami ngantos-antos janji ingkang dipun ngendikakaken déning Gusti Yésus sadèrèngipun sumengka dhateng swarga, inggih punika janji tumedhakistanipun Sang Roh Suci. Temtu kémawon bab punika dados satunggaling misteri Ilahi lan mboten wonten setunggal tiyang ing antawisipun para murid ingkang mangertos. Satunggaling bab ingkang ndadosaken para murid tetep nggadhahi pangajeng-ajeng inggih punika bilih Roh Suci badhé tumedhak. Para murid sami ngantos-antos kedadosan punika kanthi tunggil manah, ing salebeting nglempak sesarengan.

Waosan kita dinten punika nyariyosaken para murid, Maryam lan para sedhèrèkipun wangsul dhateng Yérusalem saking redi Zaitun papan ing pundi Gusti Yésus sumengka dhateng swarga. Sedayanipun sami mondhoek ing satunggaling griya. Ing satunggaling kamar ing nginggil griya kasebut sedayanipun sami saiyeg mèmèng ing pandonga (ay. 14). Inggih ing ngriki sami ngetingalaken anggenipun sami sesarengan. Tembung ingkang

kaginakaken inggih punika “saiyeg”. Tegesipun: ing antawisipun tiyang-tiyang ingkang nglempak ing griya punika mboten wonten pasulayan lan mboten wonten tukar-paben. Mujudaken manah ingkang saiyeg punika mboten gampil, punapa-malih cacahipun mboten sekedhik. Ing ayat 15 dipun sebutaken bilih cacahipun watawis satus kalih dasa.

Nalika kawontenan nembé saé-saé kémawon, gesang sesarengan ingkang saiyeg ingkang sami-déné nyengkuyung lan nyantosakaken dipun betahaken sanget punap-malih ing kawontenan gesang ingkang mboten temtu kados ingkang dipun alami déning para murid. Para murid punika nembé sami ngantos-antos janji ingkang mboten énggal maujud. Gesang saiyeg mboten namung gesang sesarengan kaliyan tiyang sanès. Nanging manunggaling raos punika ingkang dados pérangan penting wonten ing gesang sesarengan.

Wekdal punika kita nembé ngalami lan ngraosaken Mangsa Péntakosta, patrap ngalami lan ngraosaken ing bab tumedhkipun Sang Roh Suci. Roh Suci sampun nedhaki kita. Lajeng punapa ingkang salajengipun kita antos-antos sasampunipun nampi kawilujengan lan pakaryaning Roh Suci? Rawuhipun Gusti malih mboten wonten ingkang mangertosi. Punika mistèri Ilahi ingkang tansah kita antos-antos. Sinau saking mèmèngipun para murid, kedahipun kita sami nuladha para murid, Maryam lan para sedhèrèkipun. Asring iman kita goyah lan mbleret.

Lantaran para murid, Maryam lan para sedhèrèkipun, kita sedaya saged sinau bilih sedaya tiyang saged dipun agem déning Gusti Allah kanggé dados seksinipun. Anggènipun sesarengan punika nyantosakaken kados-pundi dados seksinipun Gusti Allah.

Ing mangsa pangantos-antos kita ing bab rawuhipun malih, mangga kita antos-antos rawuhipun srana tansah sami-déné nyengkuyung, lan ndongakaken. Tetep suka paseksi ing jagad punika lan sampun ajrih awit wonten komunitas ingkang sami-déné anggènipun

neguhaken. Langkung-langkung wonten Roh Suci ingkang njagi lan nenuntun ing saben jangkahing gesang kita, temah kita kasagedaken tansah nggadhahi pangajeng-ajeng lan wani suka paseksi.

7. PEPUJÈN

KPJ 287 “ROH SUCI ROH SEJATI”

do = G $\frac{3}{4}$

- 1) Roh Suci Roh sejati, mugi rawuh ing ati.
Ngéngalna manah kula, mrih ing lampah prayoga
Setya bekti mring Gusti, wah asih mring sesama.
Wit panuntun Paduka, gesang kula sembada.
- 2) Roh Suci, Roh Allah, anyantosakna manah.
Lamun karoban susah, tatag, tanggon, tan semplah.
Manggul salibing Gusti, martosken Injil suci.
Wit panuntun Paduka, gesang kula sembada.

8. PANDONGA

- Saos sokur awit gesang sesarengan ingkang karaosaken kaliyan sedhèrèk tunggil ing kapitadosan ingkang sami-déné preduli lan sami-déné nyengkuyung.
- Nyuwun panuntuning Sang Roh Suci temah gesang kita mboten kalingkupan déning kakuwatan lan pitados bilih Gusti tansah nuntun lan mitulungi.

9. KIDUNG

KPJ 292 “SANG ROH SUCI, ROHING KATRESNAN”

1. Sang Roh Suci rohing katresnan,
nuntuna mring kula slaminya;
nyingkirna raos pasulayan,
amrih jagad tentrem raharja,
ngrukunken tyang kang cecongkrahan,
mbereg nilar tumindak dosa;
ngiyatken manah ingkang semplah.
Dhuh Gusti nuntuna mring kula.

2. Dhuh Roh Suci, roh kasunyatan;
nunggila mring kula slaminya,
mrih babaring kersaning Allah
wah tobating tyang ambek siya.
Labuh-labet sepi ing pamrih,
nglawan panindhès klawan sih
tan ajrih pepalang rubèda.
Dhuh Gusti, nunggila mring kula.

[HP/WMS]

**BAHAN
PAKEMPALAN PANDONGA 5**

Waosan:
Matéus 7:12-14

**Pamrayogi
Ngrumiyini
Pandamel
Ingkang Saé
ꦒꦺꦴꦏ꧀ꦠꦺꦤ꧀**

1. WEKDAL ENING

2. KIDUNG PAMBUKA

KPJ 476 PUJI GUSTI HALÉLUYA

Puji Gusti Haléluya! Puji Gusti Haléluya!
Puji Gusti, Puji Gusti! Haléluya!
Puji Gusti! Haléluya! Puji Gusti! Haléluya!
Puji Gusti, Puji Gusti! Haléluya!
Puji! Haléluya! Puji! haléluya!
Puji Puji, Haléluya!
Puji Puji, Haléluya!
Puji Gusti Haléluya!

3. PANDONGA PAMBUKA

4. KIDUNG EPIKLÉSÉ

KPJ 197 KULA SAMPUN SIYAGA
(*kakidungaken kaping kalih*)

Kula sampun siyaga, Gusti,
Sumadya nampéni sabda mulya.
Kula sujud manembah Gusti,
Marak ngabyantara sapunika.
Mugi Gusti maringi berkah
Dhumateng kawula ing samangkya,
kawula cumawis ing manah samekta ing gati.

Refrein: Sabda Paduka datan éwah gingsir
Saking mula buka; ugi sapunika
Wah salaminya.
Sabda Paduka wonten gesang kula.
Manah kula sampun siyaga
Nampi sabda Mulya.

5. PAMAOSING KITAB SUCI: Matéus 7:12-14

6. WEDHARING SABDA

“Pamrayogi Ngrumiyni Pandamel Inggang Saé”

Andum kesaénan tumrapping sesami punika pérangan inggang dhatengaken kabingahan. Émanipun, andum kesaénan punika pérangan inggang boten gampil katindakaken. Nalika kawontenaning gesang kebak ing karibedan lan kadhuhkitan miwah mawerni-werni pangguleting gesang, asring pamujining tyas, ngajeng-ajeng pérangan inggang becik kanggé awakipun piyambak. Minangka jampi panglipur sanggarunggi inggang karaosaken. Ing sasisih, andum kesaénan adreng katindakaken; ing sisih sanèsipun, andum kesaénan angèl kebakaripun awit mawerni-werni pawadan inggang mambengi. Jer ing jagad inggang ndlarung ing wewatekan *égois*, mbujeng karemenan lan kapentinganipun piyambak; andum kesaénan prayoginipun dèn upadi klawan pambudidaya inggang temen lan tulus. Sanajan asring dipun regedi kaliyan pamrih lan kepentinganipun piyambak.

Kadang Mitra Sutrisna, menggahing manungsa inggang kebak karingkihan, andum kesaénan punika pérangan inggang kapireng éndah ananging angèl kebakaripun. Sinaosa makaten, pambudidaya andum kesaénan punika kedah katindakaken. Wonten ing Piwulangé Gusti Ana Ing Gunung, Gusti Yésus paring pamrayogi kadospundi andum kesaénan punika

katindakaken. Mekaten Injil Matéus 7:12 nélakaken: *"Mulané sabarang panggawé sing kokkarepaké ing bab tumindaké wong marang kowé, iku iya tindakna uga marang wong, awit iya mangkono iku surasané Torèt lan kitabé para nabi."*

Gusti Yésus sampun paring tuladha anggènipun boten mawang mring tyang nalikanipun andum kesaénan. Makaten ugi manah ingkang tulus lan ikhlas ing salebeting andum kesaénan. Pramila boten perlu nengga tiyang sanès nélakaken kesaénan langkung rumiyin, nembé samya adhum kesaénan. Umatipun Gusti sampun samesthinipun adhum katresnan langkung rumiyin. Mèmper menawi Gusti Yésus blaka: *"Kosok baliné ciyut lawangé lan rupit dalané kang anjog ing urip, mangka mung sathithik wong kang nemu iku."* Pratélan ingkang ngandharaken bilih boten saben tyang kuwawi andum kesaénan.

Mara anduma kesaénan dhateng sesami! Mbabarna andum kesaénan langkung rumiyin sadèrèngipun tiyang sanès nandukaken kesaénan dhateng kita. Awit saèstunipun anggèn kita andum kesaénan mligi jalaran Gusti Allah sampun kepareng andum kesaénan dhateng kawula langkung rumiyin. Menawi anggèn kita andum kesaénan kinanthènan pamrih bilih tiyang sanès ugi badhé nandukaken kesaénan dhateng kita, wusana badhé gela lan kuciwa. Jer anggèn kita andum kesaénan punika minangka wujuding panuwun lan sokur kita dhumateng Gusti. Temahan katindakna kalawan tulus, ing kawontenan kados punapa kémawon.

Murih andum kesaénan sageda tansah kebarar wonten ing gesang kita, sumangga sami ngèngeti bilih sanyatanipun Gusti Allah sampun nandukaken kesaénan dhateng kita langkung rumiyin. Kesaénanipun Gusti ingkang binabar ing sadhéngah prekawising gesang. Badhéa punika pangruwating dosa, kawicaksanan, kasarasan, kacekapan lan mawerni-werni lelampahaning gesang. Awit saking punika, sumangga ngedumaken kesaénanipun Gusti dhateng sesami. Sumangga sami

nitipriksa kawontenaning gesang kita samangké; punapa kita sampun nggadhahi pamrayogi/inisiatif anggènipun langkung rumiyin andum kesaénan dhateng sesami, utawi kosok wangsulipun, ngentosi kesaénaning asanès langkung rumiyin ingkang katandukaken dhumateng kita?

7. KIDUNG PAMUJI

UPAYANEN DHISIK KRATONING ALLAH*

**gendhingipun sami kaliyan PKJ 103 “Carilah Dahulu Kerajaan Allah”, cakepan déning Agung Jatmiko.*

3 3 4 | 5 3 2 | 1 6 1 2 | 3 3 | 4 5 4 | 3 4 3 | 2 . | 5 .
(1)U - pa ya-nen dhisik kra - to-ning Al-lah lan sarta ka-sampurna - né
(2)nyenyuwuna temah bakal ka-pa - ringan go-lek-a te-ma-han o - lèh
(3)u - rip-mu o - ra mung sa-ka ro-ti ba-é nging pangandi-kanè Al - lah

3 3 4 | 5 3 2 | 1 6 1 2 | 3 . | 4 5 4 | 3 4 3 | 2 . | 1 . ||
(1)nu-li sa - mu-barang di-pa-ring-a - ke Ha - le - lu - Hale-lu - ya
(2)thotokthotok temah ko-ri wi-ne-ngan Ha - le - lu - Hale-lu - ya
(3)i - ku da-di ja-min - nan-é u-rip - mu Ha - le - lu - Hale-lu - ya

8. PANDONGA

- Ngaturaken panuwun sokur awit kesaénanipun Gusti ingkang sampun katandukaken ing gesang kita, satemah kasagedaken ngraosaken sih-katresnanipun Gusti Allah.
- Nyadhong panjurung pitulunganipun Gusti Allah murih kasagedaken andum kesaénanipun Gusti Allah marang sedaya yeyasanipun Gusti lan nggadhahi tékad mbabaraken kratoning Allah ing satengahing jagad.

9. KIDUNG PANUTUP

KPJ 196 KULA PÉNGIN LIR GUSTI

- 1) Kula péngin lir Gusti, sumlondhoh ing ati,
tandang tanduk lan tembung mrak ati ngresep.

Refréin: Olah, kawula sèstu tan mèmper lan Gusti.
Kula mugi winulang, nulad maring Gusti.

- 2) Kula péngin lir Gusti, sumarah lan pasrah,
napa kang sunlampahi, nut karsaning Allah.

Refréin:

[SD/AJ]

**BAHAN
PAKEMPALAN PANDONGA 6**

Waosan:
Yokanan 15: 18-20, 26-27

**Martakaken
Kayektèn**
ꦏꦪꦏꦺꦏꦠꦺꦤ꧀

1. WEKDAL ÉNING

2. KIDUNG PAMBUKA

KPJ 5 DHUH PANGÈRAN

- 1) Dhuh Pangèran ingkang Mahasuci,
Kula sami marek tetunggilan.
Salir bangsa salumahing bumi
Amemuji asmanè Pangèran
- 2) Gusti tresna mring kula sadaya,
Saking kilèn miwah saking wètan,
Sami nunggil klayan Sang Pamarta,
Yèsus Kristus kang dados Panutan.

3. PANDONGA PAMBUKA

4. KIDUNG ÉPIKLÈSÈ

KPJ 432 GUSTI DEDALEMA

- 1) Gusti dadalema énjing* sapunika
Ing batos kawula lumantar Roh Paduka
Nyunarna pepadhang ingkang
Nuntun lampah kula, amrih kula kuwagang
Nanggulangi panggodha

- 2) Gusti dadalema énjing* sapunika
Ing batos kawula lumantar Roh Paduka
Kula tinuntuna anapak tilas Paduka
Amrih dhatan anguja
Karsèng manah pribadya.

**énjing saged dipun gantos siyang, sonten utawi dalu miturut kawontenan.*

5. PAMAOSING PANGANDIKA
Yokanan 15:18-20, 26-27

6. WEDHARING PANGANDIKA

“Martakaken Kayèkten”

Injil Yokanan 15, mirungganipun ayat 18-25 mratélakaken kawontenan ingkang badhé kelampahan ing gesangipun para sakabat nalikanipun ngeneraken gesang ndhèrèk Gusti lan nggiyaraken Injil kratoning Allah, inggih punika kasangsaran. Kasangsaran ingkang nempuhi awit pandamelipun tiyang ingkang boten remen kaliyan Gusti Yésus. Mèmper nalikanipun para sakabat mireng bab panganiaya ingkang badhé kelampahan, sami ngraosaken giris lan geter. Sinten ingkang boten ajrih nalikanipun neksèni margining kasangsaran ingkang sinanggi déning Gusti Yésus, ngantos séda kapantèk ing salib. Njalari pagiris ingkang nandhes ing manahipun para sakabat. Ajrih lan sumelang gya mangkénipun ugi nandhang sangsara lan pejah kados Gusti Yésus.

Kamangka martakaken kayektèn; injil kratoning Allah, adhakanipun cengkah kaliyan kekaremaning jagad. Laras kaliyan pangandika: “..., nanging sarèhné pinangkamu ora saka ing jagad,..” (ay. 19) Sanajan ta makaten, boten ateges kasucèning umat punika gumantung anggènipun nyingkuri lan nebihi jagad saha matrapi jagad minangka pérangan ingkang reged lan jember. Ananging

kosok wangsulipun nggesangi jagad klawan patrap ingkang ‘bènten’ inggih punika gesang ingkang mbabaraken katresnan kados pakaryan kawilujenganipun Gusti Yésus. Sanajan péranganing ‘bènten’ punika asring dipunwada anèh, boten ngumumi, malah asring nuwuhaken panganiaya; kados ingkang kelampahan ing gesangipun Gusti Yésus punapa déné para sakabat. Wosipun boten sedaya tiyang saged nampi kayektèn. Jer kayektèn punika pait pramila kedah kasidhem lan kasingidaken, yèn ta prelu kanti patrap nyirnakaken tetiyang ingkang martakaken kayektèn punika.

Sanajan to makaten, ayat 26-27 maringi kekiyatan tumrapping para sakabat, inggih punika rawuhipun Sang Juru Panglipur. Boten sanès Sang Roh Suci, inggih Rohipun Gusti Allah ingkang ingutus déning Sang Kristus Yésus. Sang Roh Suci piyambak ingkang kepareng martakaken ‘kayektèn’, inggih Gusti Yésus piyambak, sesarengan kaliyan pawartanipun para sakabat. Awit kerawuhanipun Sang Roh Suci, pawartaning kayektèn ingkang katindakaken déning para sakabat, sami katindakna klawan suka bingah, kebak kakendelan lan tanggon, ngadhepi sawernining panandhang lan kasangsan. Makaten ugi menggahing kita, umat kagunganipun ingkang kadhawuhan martakaken kayektèn ing satengahing jagad ingkang nampik kayektèn. Pawartanipun kayektèn boten ngemungaken ing tembung kémawon (*audible*) ananging ugi kebabar ing patrapping gesang ‘yekti’, saben dintenipun. Cundhuk kaliyan bebasan, “*action speak louder than words*,” “Pandamel langkung ndayani katimbang pamicara”. Mugu-mugu kesaénan lan kayektènipun Sang Kristus tansah sumunar ing gesang kita piyambak-piyambak. Sugeng martosaken kayektèn sesarengan kaliyan Roh Suci, inggih Rohing Kayektèn!

7. KIDUNG PAMUJI

TANGIA KANG ASO
kakidungaken pada 1 lan 2

Gendhingipun kados
PKJ 269 HAI BANGUN YANG TIDUR.
Cakepan déning Agung Jatmiko.

- 1 | 5 3 6 | 5 3 1 | 2 . 5 4 | 3 . 5 | 1 7
- (1) Ta - ngi-a kang a - so gya nga deg je - jeg cah - ya - ning
- (2) Ta - ngi-a sa - ka pe - pe - teng-é do - sa ya - gé - né
- (3) ta - ngi-a sa - ka do - sa lan pa - ti u - rip - a
- (4) Ra - ha - yu kang u - rip a - nèng pe - pa - dhang nu - lad - dha
-
- 6 | 2 7 5 | 6 . . | 5 . 1 | 3 4 5 | 6 4 3 | 2 5 4 | 3 .
- (1) Sang Kris-tus nyu - na - ri sa - wé-ga a - ngan - ti pa - nga-dil - an - Nya
- (2) dha ngan - ti ka - ri - pan? cah-ya-ning sih -rah-mat cu-mlo-rot ce - tha
- (3) ngra-suk ing pe - pa - dhang Yèn o - ra ta - ngi ba - kal - an gu - me - ter
- (4) Sang Kris- tus kang ge - sang pe-pe-teng-é do - sa ka - te - luk - a - ké
-
- 5 | 1 7 6 | 2 7 5 | 6 . . | 5 . 1 | 1 7 6 | 5 3
- (1) Ru - ngok - na swa - ra - nÉ Gus - ti - Mu: "Ya - gé - né ka - sep lan
- (2) Nyin - kir - na pe - pe - teng-é ra - tri be - ba - han - i - ra su -
- (3) Sa - jro - ning pa - nga - dil - an Al - lah Gus - ti nim - bal - i ru -
- (4) Mar - gi - ne pa - dhang ing s'la - wa - sé ple - thèk - ing cah - ya - ning
-
- 4 | 5 4 3 | 2 . 3 | 1 3 5 | 5 4 3 | 2 1 7 | 1 .
- (1) ke - si - la - pan?" Ru - ngok - na swa - ra - nÉ gya nga - deg je - jeg!
- (2) ci lan a - gung wit ri - kat - é mang - sa gya nga - deg je - jeg!
- (3) ngokna swa - ra - nÉ ngge - mèn - i wek - tu - nÉ gya nga - deg je - jeg!
- (4) Gus - ti ne - lah - i kang sih pa - dha a - so gya nga - deg je - jeg!

8. PANDONGA

Nyadhong panglipur lan panjurung pitulunganipun Sang Roh Suci, Rohing Kayektèn murih tansah kasagedaken martakaken kayektèn ing satengahing jagad.

9. KIDUNG PANUTUP

TANGIA KANG ASO
kakidungaken pada 3 lan 4
(*saged dipun pirsani ing*

<https://youtu.be/WokrjDwf5cs?si=ajlNsIaoaQP52UCO>

- 1 | 5 3 6 | 5 3 1 | 2 5 4 | 3 5 | 1 7
(1) Ta - ngi-a kang a - so gya nga deg je- jeg cah - ya - ning
(2) Ta - ngi-a sa - ka pe - pe - teng-é do - sa ya - gé - né
(3) ta - ngi-a sa - ka do - sa lan pa - ti u - rip - a
(4) Ra - ha - yu kang u - rip a - nèng pe - pa - dhang nu - lad - dha

- 6 | 2 7 5 | 6 . . | 5 . 1 | 3 4 5 | 6 4 3 | 2 5 4 | 3 .
(1) Sang Kris-tus nyu - na - ri sa - wé-ga a - ngan- ti pa - nga-dil - an- Nya
(2) dha ngan - ti ka - ri - pan? cah-ya-ning sih -rah-mat cu-mlo-rot ce - tha
(3) ngra-suk ing pe - pa - dhang Yèn o - ra ta - ngi ba - kal - an gu - me - ter
(4) Sang Kris- tus kang ge - sang pe-pe-teng-é do - sa ka - te - luk - a - ké

- 5 | 1 7 6 | 2 7 5 | 6 . . | 5 . 1 | 1 7 6 | 5 3
(1) Ru - ngok- na swa - ra - nÉ Gus - ti - Mu: “Ya - gé - né ka - sep lan
(2) Nyin- kir - na pe - pe - teng-é ra - tri be - ba - han - i - ra su -
(3) Sa - jro - ning pa - nga - dil - an Al - lah Gus - ti nim - bal - i ru -
(4) Mar - gi - ne pa - dhang ing s'la - wa - sé ple - thèk - ing cah - ya - ning

- 4 | 5 4 3 | 2 . 3 | 1 3 5 | 5 4 3 | 2 1 7 | 1 .
(1) ke - si - la - pan?” Ru - ngok-na swa - ra - nÉ gya nga - deg je- jeg!
(2) ci lan a - gung wit ri - kat - é mang - sa gya nga - deg je- jeg!
(3) ngokna swa - ra - nÉ ngge - mèn - i wek - tu - nÉ gya nga - deg je- jeg!
(4) Gus - ti ne - lah - i kang sih pa - dha a - so gya nga - deg je- jeg!

[TN/AJ]

**BAHAN
PAKEMPALAN
PANDONGA 7**

Waosan:
Yokanan 8:12-20

**Sang Roh Suci
Etuking
Kawigatosan**
✠✠✠

1. WEKDAL ÉNING

2. KIDUNG PAMBUKA

SYARANAM

Karepèkaken pada 1 – 3,

**gendhingipun kados PKJ 100 SYARANAM,
cakepan déning Agung Jatmiko*

||: 3̣ 5̣ 6̣ . . 1̣ 6̣ 5̣ 5̣ 3̣ . . 3̣ 5̣ 1̣ . . 3̣ 2̣ 1̣ 1̣ 6̣ . . :||
Sya-ra-nam sya-ra - nam sya-ra-nam sya-ra-nam

3̣ 3̣ 2̣ 3̣ 5̣ 3̣ 2̣ 1̣ 2̣ 1̣ 2̣ 3̣ . . 2̣ 2̣ 1̣ 2̣ 3̣ 2̣ 1̣ 6̣ 1̣ 3̣ . . :||
(1) Nur I - la - hi sya - ra - nam nggih tuk-ing ge - sang sya - ra - nam
(2) Gus-ti me - la - si sya - ra - nam Ma we-las a - sih sya - ra - nam
(3) Rohing ka-yèk - tèn sya - ra - nam nggih Roh Pa - ngli - pur sya - ra - nam

|| 3̣ 3̣ 3̣ 2̣ 1̣ 1̣ 2̣ 1̣ 2̣ 1̣ 6̣ 3̣ 5̣ 3̣ 5̣ 6̣ . . || *d.c. al. Fine*
Sya-ra-nam sya - ra - nam sya - ra - nam

3. PANDONGA PAMBUKA

4. KIDUNG ÈPIKLÉSÉ

KPJ 294 TYASKU MUGA KASOKANA

- 1) Tyasku muga kasokana Rohé Hyang Ma suci,
Gusti kang asetya tuhu, wus paring prajanji.
Refréin: Dhuh Pamarta kang sinalib,
Kang mugi wontena
Pentékosta Agung malih, mradini ing donya
- 2) Gusti, mugi Roh Paduka tansah tumedhaka
Dhateng pasamwan Paduka wah ing manah kula.
Refréin:
- 3) Dhuh, mugi Rama myarsakken sambaté pra putra,
Manah énggal, pinaringna dhumateng kawula.
Refréin:

5. PAMAOSING KITAB SUCI: 2 Para-raja 4:1-7

6. WEDHARING PANGANDIKA

“Sang Roh Suci Etuking Kawigatosan”

Jaman samangké, patraping tiyang ingkang sami déné migatosaken satunggal lan sanèsipun sangsaya luntur. Sabèn tiyang sami nengenaken kepentingan lan karemenanipun piyambak-piyambak. Boten nggalih dhateng kangèlan utawi momotaning asanès. Kepara kamitégan ngorbanaken gesanging asanès sauger kepentinganipun piyambak pinanggih sedya.

Minangka pandhèrèkipun Gusti, kita samesthinipun nélakaken kawigotasan menggahing gesang ingkang sangsaya tebih saking katresnan. Anggèn kita merduli, sangsaya rumesep lan ngrembaka nalikanipun suméndhé ing pangrèh lan panjurung pitulunganipun Sang Roh Suci. Ing sedaya patraping pandamel, katresnan-Ipun lan kawicaksanan-Ipun Gusti minangka tetales ingkang nuntun lampah gesang kita dados pirantining berkah saha

pepadhang tumrap asanès. Pramila, tuwuhing patrap merduli, samesthinipun ngrebda ing salebeting pambangun turut lan kasetyan dhumateng Gusti Allah.

Waosan 2 Para-raja 4:1-7, nyariosaken Mbok Randha ingkang tinilar pejah garwanipun, marisi sambutan ingkang ageng. Amargi dèrèng saged nglunasi sambutanipun, kepeksa larénipun èstri kekalih badhé kaulungaken kanggé nyaur kadadosaken batur tukon. Saiba karibedanipun mbok randha punika awit saèstunipun ngéman dhateng laré èstri kekalih yèn ta kadadosaken budhak. Tumuli ngupadi sanjata pitulung, ngaturaken pasambatipun dhateng Nabi Élisa, ingkang kapanjangan Sang Roh Suci. Élisa paring pandangu marang Mbok Randha, “kowé duwé apa ana ing omah?” Randha punika boten nggadhahi punapa-punapa kejawi namung lisah sagendul alit. Nabi Élisa nunten dhawuh murih ngupadi gendul-gendul kothong ingkang kathah saking tangga tepalih. Wusana mekaten, gendul-gendul kalebetaken wonten ndalem, korinipun dipun-ineb, banjur setunggal mbaka setunggal gendul punika dipun esoki lisah saking gendul alit darbèkipun. Sanyata élok bilih sedaya gendul sami kebak menceb. Ngantos ngupadi gendul sanèsipun malih sakiwa tengenipun ngantos tapis. Wosipun lisah sagendul alit ngrebda dados kathah sanget. Nuli dipun sadé. Lan tumbasanipun, saged kanggé nyaur sambutanipun.

Cariyos punika nggegulang dhateng kawula sedaya saiba wigatosipun kumandel ing prasetyaning Allah ing Sang Kristus dalasan pakaryaning Sang Roh Suci ing gesanging umat. Mbok Randha ingkang ngadhepi prekawis lan karibedan ing gesangipun, masrahaken sawetahipun gesangipun, tinuntun déning Gusti lantaran abdinipun. Kawasésanipun Gusti kababar wusana gendul-gendulipun sami kebak lisah.

Kawasésaning Gusti ugi kababar ing gesanging umat wekdal samangké. Dayaning Sang Roh Suci nglimputi manahipun para pitados lan nedhaki umat kalawan

kekiyatan, kawicaksanan lan berkah ingkang linangkung. Koncatan Sang Roh Suci ingkang dedalem ing manahipun para pitados, kawula pindha gendul kosong ingkang tanpa gina. Satemah sedaya kelampahaning gesang, badhéa karibedan punapa déné berkah lan kesaénan, boten saged maringi wangsulan tumrap kelampahaning gesang ingkang pinanggih.

Ing Péntékosta, kawula sami ngriyadinaken tumedhkipun Sang Roh Suci; ngrasuk ing gesangipun para sakabat. Tunggall sedya, ing salebeting patunggilan lan pandonga saben dintenipun. (Lelakoné Para Rasul 1:4-7). Tataging manah ingkang kados punika njalari para sakabat pikantuk daya kakiyatan, ngrampung ing sedaya prekawis lan karibedan, malah-malah wusananipun, kasagedaken dados seksining Sang Kristus ing salumahing jagad. Makaten ugi jejjer kita minangka para pitados, ugi mbetahaken Sang Roh Suci ingkang ndayani gesang kita. Roh Suci ingkang migatosaken mitulungi manungsa murih unggul saking pangguleting gesang. Inggih Sang Roh Suci ingkang nyumerepaken manungsa dhateng panguwaosipun Gusti Allah. (kabandhingna Roma 8: 26-28; Galatia 4: 6-7). Lumantar Péntékosta, kawula winulang sageda mujudaken kawasésan ing mawerni-werni peparingipun Sang Roh Suci ingkang manjing ing gesanging para pitados, kados ingkang kelampahan ing gesanging para sakabatipun Gusti, minangka pasamuwan ingkang kawitan. Inggih peparingipun Sang Roh Suci punika piyambak ingkang mitulungi lan ndayani sarta ngrampung ing pangguletipun para pitados dalasan nyantosakaken pasamuwan minangka sariranipun Gusti. Roh Suci ingkang tansah migatosaken, mbereg kawulan-Ipun ngupadi lan ngaosi mawerni-werni peparingipun Sang Roh Suci, satemah kawangatosan punika ugi nyawabi anggènipun sami mitulungi para tiyang ingkang ngadhepi prekawis lan karibedaning gesang. Tinalesan raosing kumandel bilih Gusti Allah kepareng badhé maringi punapa kémawon ingkang kabetahaken, trep ing wekdalipun.

Sumangga ngeneraken kawigatosan namung ing Sang Roh Suci saha ngakeni bilih saèstunipun kita tansah mbetahaken Sang Roh Suci ing sedaya kawontenaning gesang. Sumanggema kaosékaken sawabing Sang Roh Suci ingkang ndayani umat nélakaken jejer minangka seksinipun Sang Kristus, ingkang setya tuhu lan wantun ngadhepi prekawising gesang saha tansah nélakaken kawigatosan dhateng sesami. Srana makaten, kaélokani lan panjurung pitulunganipun Gusti ingkang kebar ing gesanging Mbok Randha, miturut cariyosipun 2 Para-raja 4:1-7, kebar nyata ing gesanging umat sapunika.

7. NYANYIAN

KPJ 288 SANG ROH SUCI DEDALEM ING ATI

- 1) Sang Roh Suci dedalem ing ati,
Amrih tyang gesang énggal sejati,
Tumemen olah katresnan,
Wah karoban kabingahan,
Sang Roh Suci dedalem ing ati.
- 2) Sang Roh Suci dedalem ing driya,
Temahan gesang tentrem-rahaja,
Sabar, sarèh, paramarta,
Kautamèn dèn tengenna,
Sang Roh Suci dedalem ing driya.

8. PANDONGA

- Ngaturaken panuwun sokur awit lelampahaning gesang ing satengahing karibedan lan panandhang ingkang sampun kepareng dipun lampahi.
- Nyadhong kekiyatan tuwin semangat nglajengaken gesang setya tuhu bangun turut Gusti Yésus Pepadhang ing gesang.

9. KIDUNG PANUTUP

KPJ 441 KITA SAMI TINIMBALAN

Kita sami tinimbangan, supados ndhèrèk ngladosi

Pakaryané Gusti Yésus dhateng sesami.

Amartosaken kabar bingah, nggih Injiling karahayon

Dhateng salir para bangsa, nèng alam donya.

Refr.: Tiyang pitados kedah wonten pandamel kang nyata!

Klayan éklas mitulungi tyang kang sinangsara;

Sanadyan kita pinangkanya saking manéka bangsa,

Nging sesarengan nindakaken pakaryan kang mulya

[AP/AJ]

**BAHAN
PAKEMPALAN PANDONGA 8**

Waosan:
1 Tesalonika 5:18

**Saos Sokur
ing
Dinten Punika**
❧❧❧

1. WEKDAL ENING

2. KIDUNG PAMUJI

KPJ 26 PINUJI GUSTI

1. Pinuji Gusti kang nitahken jagad,
siyang ratri tan kendhat ngganjar sih rahmat.
Refr.: Haléluya, sagung puji tansah konjuk Gusti.
Haléluya, sagung bekti mring Ratu Swargi.
3. Pinuji Gusti Allah Sang Roh Suci,
kang nunturi ing kraharjan wah kasampurnan
Refr.:

3. PANDONGA PAMBUKA

4. KIDUNG PAMUJI

KPJ 176 PADHA SAOSA SOKUR

1. Padha saosa puji sokur marang Allah Kang Mahaluhur;
wulang bab asmané suci, dèn gelarna anèng bumi.
Pangwasané disuwurna, anèng tengahé pra bangsa.
2. Padha saosana pamuji klawan masmur lan kidug suci.
mukjijaté caritakna marang sakèhing manungsa.
Padha luhurna asmanya klawan panabuhing gangsa.

5. PAMAOSING KITAB SUCI: 1 Tésalonika 5:18

6. RENUNGAN

“Saos Sokur ing Dinten Punika”

Ngrembag bab ngunjukaken panuwun (saos sokur), wonten satunggaling laré alit ingkang *viral* ing Instagram amargi pandonganipun ingkang nengsemaken lan prasaja sanget (vidhéonipun saged dipunpirsani wonten ing *link* punika: https://www.instagram.com/reel/C13-yUvWd/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRlODBiNWFlZA==). Salebeting pandonga ingkang cekak, laré punika saos sokur dhumateng Gusti krana sedaya peparingipun Gusti ing satunggal dinten punika. Laré punika saos sokur amargi ing dinten punika saged ngombé susu, mlampah-mlampah kaliyan tiyang sepuhipun ing minimarket, toko tiyang sepuhipun ramé lan laris daganganipun, lan laré punika nampi kadho saking réncangipun. Ketingal pandonga punika nengsemaken lan prasaja saèstu. Nanging, sapinten ing antawis kita ingkang ndedonga kados laré punika.

Pangandikanipun Gusti ingkang kita suraos ing wanci punika ngatag kita kanggé saos sokur. Sejatosisipun pangandika punika prasaja kémawon, nanging wonten ingkang perlu kita gatosaken. Rasul Paulus ngémutaken kita bilih saos sokur punika mboten namung krana lelampahan lan berkahipun Gusti ingkang élok ingkang nembé kémawon kita tampi lan kita lampahi. Kadospéné angsal undhian bank, angsal kalenggahan luhur, dados lulusan ingkang paling inggil bijinipun, neningkahan, lan sanèsipun. Rasul paulus ugi ngémutaken kita bilih saos sokur mboten namung ing lelampahan tertamtu.

Tembung “sabarang kang tinemu!” saking tembung Yunani: *panti* ingkang tegesipun sedaya lan samubarang. Srana tetembungan punika kita dipunatag kanggé tansah saos sokur krana peparingipun Gusti, ing samukawis

punapa kémawon, sinaosa ketingal limprah, prasaja malah kaanggep sepélé ing gesang kita saben dinten. Conto ingkang prasaja, kita saos sokur nalika kita saged ambegan srana hawa ingkang seger, saged ngunjuk lan nedha, pinanggih kaliyan para sedhèrèk ing kiwa-tengen kita saben énjang. Sedaya punika kelampahan saben dinten lan ketingal limrah kémamawon. Nanging cobí kita penggalih menawi ing satunggaling wekdal kita kangélan anggèn kita unjal ambegan nalika wungu saré. Punapa punika mboten saèstu damel kita was utawi kuwatos?

Jejer “Saos Sokur ing Dinten Punika” ngatag kita kanggé menggalihaken satunggaling pitakènan ingkang ketingal prasaja nanging wigatos: Punapa kita sampun saos sokur krana sedaya peparangipun Gusti ingkang kita tampi ing wekdal punika? Inggih sapunika! Kita mboten namung kaatag kanggé menggalihaken peparangipun Gusti ing dinten-dinten kapengker ingkang sampun kelampahan. Nanging kita kaatag kanggé menggalihaken lan ngraos-ngraosaken, punapa ing wekdal sapunika kita sampun saos sokur dhateng Gusti? Mbokmenawi ing antawis kita, wonten ingkang supé kanggé saos sokur srana pangucap punapa déné pandonga. mBokmenawi kita kémutan, nanging lingsem utawi kirang kendel nélakaken, mboten kados pandonganipun laré alit kala wau. Pramila kita ugi dipunatag kanggé ènget ing satunggaling bab, bilih Roh Suci ingkang kaparingaken dhateng kita punika ingkang tansah mitulungi kita kanggé nélakaken saos sokur kita ing salebeting pandonga dhumateng Gusti Allah. Pramila, sumangga wekdal punika kita nyenyuwun dhateng Roh Suci supados kita kasagedagen kanggé saos sokur ing sedaya prakawis ing dinten sapunika. Amin.

7. KIDUNG PAMUJI

KPJ 170 LUBÈRING BERKAH SING GUSTI

1. Lubèring berkah sing Gusti, yéku prajanji suci;
urip mulya anèng swarga, pinaringken Sang Putra.

Refr.: Berkahing Gusti, iku dak anti anti,
sayogya tansah tinampi klayan tulusing ati.

2. Lubèring berkah sing Gusti, dadya seger uripku
saka gunung miwah lembah, lir grojogan keprungu.

Refr.:

3. Lubèring berkah sing Gusti, iku kang daksesuwun;
"Aparinga lubèr agung, maring umat sadarum!"

Refr.:

8. PANDONGA SAFAAT

- Saos sokur awit kabagyan ingkang kaparingaken déning Roh Suci ing gesang saben dinten.
- Nyuwun kekiyatan lan greget ngedum-edum kabagyan dhateng sesami ingkang nembé kesayahan, lungkrah lan kamomotan.

9. KIDUNG PAMUJI

KPJ 186 URIP KANG SAMESTHINÉ

1. Urip kang samesthiné, lamun tansah ngucap sokur,
Nèng ngarsané Sang Kristus, tan pantes takabur.
Refr.: Jroning susah lan bungah sadhèngah kaanan,
Aku angidung memuji sokur, yéku karsaNya!

4. Dhuh Gusti mugi rena nampi atur kawula,
Roh Suci anunggila, nuntun ing samarga.
Refr.:

[MJS/HW]

**BAHAN
PAKEMPALAN PANDONGA 9**

Waosan:
Filipi 1:1-11

Optimis
3088

1. WEKDAL ENING

2. KIDUNG PAMUJI

KPJ 33 SWAWI TA KANCA KULA”

1. Swawi ta kanca kula sami memuji Allah
ing dinten puniki; kula dipun paringi
bingah linuwih, bingah linuwih
2. Asurak-surak, kanca, sami asuka-suka;
manganggé kang saé, sampun kirang sekaré
kang éndah-éndah, kang éndah-éndah.
4. Anggunggung kawlasané tuwin kamirahané;
punika etuké sakèhing peparingé,
lan bingah kula, lan bingah kula.

3. PANDONGA PAMBUKA

4. KIDUNG PAMUJI

KPJ 285 KRANA ROH SUCI”

1. Krana Roh Suci dedalem ing ati,
kula tansah kinanthi;
gesang sanyata tentrem raharja,
mangkya sinungken mring kula
Ing wusananira nampi tangining raga,
kadya Sang Kristus, Gusti kang mulya.

2. Krana Roh Suci, kula mursid yekti
mbangun turut mring Gusti,
gesang sembada, unggul ing yuda;
ngawonken juliging dosa.
Ing wusananira tunggil kasampurnannya,
klayan Kristus Gusti anèng swarga.

5. PAMAOSING KITAB SUCI: Filipi 1:1-11

6. RENUNGAN

“OPTIMIS”

Ing pirembagan padintenan, kita asring mireng tembung “*optimis*”. Malah mbokmenawi kita piyambak naté utawi asring ngucapaken kanggé mberek (ngatag) réncang kita, “sliramu kudu *optimis*!” Punapa punika *optimis*? *Optimis* inggih punika kasagedan nanggapi prakawis sacara trep lan leres. Tiyang ingkang *optimis* tansah nggadahi pangajeng-ajeng wontenipun kasaénan ing saben kawontenan. Pramila, tiyang ingkang *optimis* nggadahi greget lan tanggon ngadhepi prakawis.

Ing seratipun dhateng Pasamuwan ing Filipi, rasul Paulus nedahaken sikep *optimis*, panjenenganipun nyerat: “Tumrapping iku aku yakin banget, manawa Panjenengané, kang miwiti pakaryan becik ana ing antaramu, iku bakal mbacutaké nganti tumeka ing wekasané ing dinané Sang Kristus Yésus” (ayat 5). Ingkang dipunkersaaken inggih punika patunggilaning pasamuwan ing Filipi salebeting pakaryan pakabaran Injil (ayat 5). Sikep *optimis*ipun rasul Paulus ketingalipun krana daya pangaribawanipun lelampahan mirsani (mirengaken) tataging manah lan kasetyanipun pasamuwan ing Filipi salebeting pakaryan pakabaran Injil. Pramila, rasul Paulus tansah ngonjukaken panuwun lan bingah nalika ènget lan ndongakaken pasamuwan.

Nanging ingkang langkung utami, sikep *optimis*ipun rasul Paulus punika tuwuh saking pitadosipun dhumateng Allah. Tumrap rasul Paulus, Allah punika Allah ingkang sampun miwiti pakaryan becik lan ingkang badhé nglajengaken ngantos dumugi ing wekasanipun. Gusti Allah mboten makarya setengah-setengah. Rasul Paulus pitados bilih Allah ingkang sampun nimbali Pasamuwan ing Filipi supados pitados lan kawilujengaken. Allah ugi ingkang ngagem pasamuwan punika salebeting pakaryan pakabaran Injilipun. Pramila, Gusti Allah piyambak ingkang badhé nglajengaken katresnan lan panganthinipun dumugi ing “dinané Kristus Yésus”.

Para sedhèrèk sejatosipun Gusti Allah ugi makarya ing gesang kita. Allah sampun miwiti pakaryan becik, srana ndadosaken kita para putranipun Allah, supados kita ngraosaken kawilujengan lan tentrem rahayu. Saben dinten Gusti tansah nresnani lan ngrimati gesang kita. Pramila, sampun samestinipun kita nggadahi sikep *optimis* (gadiah pangajeng-ajeng) kados rasul Paulus. Kita mboten mbudidaya piyambak kanggé ngadhepi prakawis lan pepalanging gesang ing donya punika. Allah ugi makarya wonten ing sedaya samukawis, minangka becikipun tiyang ingkang sami tresna dhateng Panjenenganipun.

Para sedhèrèk, dadosa *optimis*, dadosa gadhah pangajeng-ajeng. Punapa kémawon ingkang nembé panjenengan adhepi ing wekdal punika, sedhèrèk mboten piyambakan, sedhèrèk mboten dipuntégakaken ijèn. Sinaosa kanyatan ing kiwa-tengen kita ketingal awon, menawi kita sesarengan Allah sedaya badhé kalampahan prayogi. Sumangga sami sinau kanggé ningali kasaénanipun Allah ing sedaya prakawis ingkang panjenengan adhepi saben dinten. Sumangga mbudidaya kanthi greget, tataging manah lan kasetyan. Sumangga sinau pitados ingkang sayektos wetah dhumateng Allah, karena katresnanipun mboten setengah-setengah. Amin.

7. KIDUNG PAMUJI

KPJ 295 WIT SANG ROH SUCI”

1. Wit Sang Roh Suci, kula kasagedna,
martosken Injil adi Kraton Swarga.
Wit Sang Roh Suci, kula sinung daya,
neksèni Yésus Gusti, Sang Pamarta.
2. Wit Sang Roh Suci, kula wicaksana,
wijang nerangken sabda karsèng Allah.
Wit Sang Roh Suci, kawula sembada,
Nglampahi gesang tansah lembah-manah.

8. PANDONGA

- Saos sokur awit katresnan lan pangrimatipun Gusti.
- Nyuwun panuntunipun Gusti supados gadhah pangajeng-ajeng salebeting nglampahi gesang.
- Ndongakaken para tiyang ingkang kuwatos, nglokro lan kécalan pangajeng-ajeng supados kapulihaken semangating gesangipun.

9. KIDUNG PAMUJI

KPJ 289 SANG ROH SUCI MUGI PARENG

1. Sang Roh Suci mugi pareng anedhaki tyas kula,
dimèn atentrem rahayu, kapenuhan ing tresna.
Refr.: Dhuh Gusti kang setya, Paduka kula ndelaken;
mugi pareng nedhakaken Roh Suci ing tyas kula.
Gusti, mugi nucèkaken tyas kula
3. Mugi ngirid lampah kula manut pangreh Paduka.
Paduka kula bektèni ngantos dugèng wekasan
Refr.:

[ERY/HW]

**BAHAN
PAKEMPALAN PANDONGA 10**

Waosan:
Filipi 4:12-13

**Menggalih
Kanthi Positip**
ꦏꦺꦴꦱꦶꦥꦺꦴꦏꦸꦤ꧀

1. WEKDAL ENING

2. KIDUNG PAMUJI

KPJ 287 ROH SUCI ROH SEJATI

1. Roh Suci Roh Sejati, mugi rawuh ing ati
Ngénggalna manah kula, mrih ing lampah prayoga,
setya bekti mring Gusti, wah asih mring sesama.
wit panuntun Paduka, gesang kula sembada.
3. Dhuh Roh Suci, Roh Kristus, nuwuhna manah tulus;
andum berkah kabegjan, tan mawang mring salir tyang,
temah tentrem-raharja, sumrambah mring sesama.
Wit panuntun Paduka, kula gesang sembada

3. PANDONGA

4. KIDUNG PAMUJI

KPJ. 288 SANG ROH SUCI DEDALEM ING ATI

1. Sang Roh Suci dedalem ing ati,
amrih tyang gesang énggal sejati,
tumemen olah katresnan,
wah karoban kabingahan,
Sang Roh Suci dedalem ing ati.
2. Sang Roh Suci dedalem ing driya,

temahan gesang tentrem-raharja,
sabar, sarèh, paramarta,
kautamèn dèntengenna,
Sang Roh Suci dedalem ing driya.

3. Sang Roh Suci dedalem ing ati,
damel tyang pitados setya-bekti,
andhap-asor, alus-budi,
saged ngemudhèni dhiri.
Sang Roh Suci dedalem ing ati.

5. PAMAOSING KITAB SUCI: Filipi 4:12-13

6. RENUNGAN

“Menggalih Kanthi Positip”

Ing pakempalan pandonga kaping 9 kapengker kita sampun sinau bab gesang ingkang *optimis*. Ing ngriku kita ngraos-ngraosaken kados pundi jejer ingkang *optimis*, inggih punika tiyang ingkang nggadhahi kapitadosan ingkang kekah salebeting ngadhepi sedaya prakawis. Ing pakempalan pandonga kaping 10 wanci punika kita dipunpirantosi srana menggalih kanthi positip (prayogi).

Nalika kita kuwatos sarta namung menggalihaken ingkang mboten kita gadhahi, kita badhé sangsaya keblesek ing kawontenan ingkang awrat lan kécalan kipatadosan. Kadhangkala krana pangucapipun tiyang sanès saged ndadosaken kita sangsaya kapetek lan ajrih kaliyan samukawis ingkang dèrèng kelampahan. Ketingalipun saben tiyang naté ngalami prakawis punika. Kita ngrasoken was-was lan kuwatos salebeting gesang ingkang nembé kita lampahi.

Raos was-was, ajrih, kuwatos lan kapetek punika saged dados pratandha kadospundi kapitadosan kita dhumateng Gusti Allah. Saged kémawon senadyan kita

punika ngakeni panguwaosipun Allah, nanging kita mboten pitados kanthi saèstu dhumateng Gusti Allah ingkang nguwaosi gesang punika. Senadyan ing lathi kita ngucap pitados dhumateng Gusti, nanging ingkang kita tindakaken inggih punika lampah gesang ingkang ngendelaken dhiri kita piyambak. Pangraos punika dangu-dangu mangari-bawani nalar budi kita lan ndadosaken kita kécalan daya kanggé menggalih kanti positip (prayogi)

Menggalih kanthi positip punika wohing lampahing gesang ingkang sumarah dhumateng Allah. Wohing gesang ingkang sumarah dhumateng Allah inggih punika wontenipun budi ingkang kaanyaraken (kc. Rum 12:2). Menawi kita nggadhahi penggalih ingkang positip, kita pitados bilih saben prakawis ingkang nembé kalampahan temtu wonten pamrayogi lan margi kanggé mrantasi. Émanipun, dèrèng sedaya tiyang ngraosaken katresnanipun Gusti ing gesangipun. Kita ningali Gusti namung kanthi paningal sasisih. Satemah ingkang tuwuh sanès panggalihan ingkang positip, nanging panggalihan ingkang negatip (mboten prayogi), negatip lan negatip.

Pangandikanipun Gusti ingkang sinerat ing Filipi 4:12-13 punika pérangan seratipun rasul Paulus dhateng pasamuwan ing Filipi ingkang nyariyosaken kados pundi lelampahan gesangipun rasul Paulus. Paulus naté ngalami gesang kakirangan. Nanging ugi naté ngalami gesang ing kalubèran. Ing ayahan peladosanipun, Paulus sampun ngalami manéka warni panandhang, kadosdéné: dipungebagi, dipunbenturi séla, karangkèt, kinunjara. Nanging, salebeting ngadhepi prakawis ingkang awrat punika, Paulus tetep nggadhahi penggalihan ingkang positip. Paulus mboten nglokro-nyerah lan kécalan pangajeng-ajeng.

Ing ayat 13, Paulus ngendika: “Sakèhing prakara bisa daksangga ana ing Panjenengané kang paring kakuwatan marang aku.” Paulus yakin lan pitados bilih sinarengan Gusti Paulus kuwagang nyabari samukawis. Gusti maringi kakiyatan dhateng Paulus ing sadhéngah kanyatan lan kawontenan punapa kémawon. Ing

kawontenan becik punapa awon, ing kanyatan ingkang mboten kita remeni lan kita ajeng-ajeng, sumangga mitadosaken sedaya gesang kita dhumateng Gusti. Gusti temtu paring daya-kakiyatan dhateng kita kanggé ngadhepi geguletaning (*pergumulan*) gesang kita. Roh Suci, Roh Kayektèn tansah nganthi, ngarahaken umatipun supados ningali gesang saking sisih (*pèrspèktif*) Sih-rahmatipun Allah. Cara ningali (*pèrspèktif*) punika ingkang ndadosaken kita saged menggalih kanthi positip.

7. KIDUNG PAMUJI

KPJ 196 KULA PÈNGIN LIR GUSTI

1. Kula péngin lir Gusti, sumlondhoh ing ati,
tandang tanduk lan tembung m'ra ati ngresep.
Ref.: O, lah, kawula sèstu tan mèmper lan Gusti.
Kula mugé winulang, nulad maring Gusti.
3. Kula péngin lir Gusti, melasi pra miskin,
tetulung kang kribedan klawan trus ing batin
Refr.:
4. Kula péngin lir Gusti, tresna maring mengsah,
sanadyan dèn poyoki tan sakit ing manah.
Refr.:

8. PANDONGA

Nyuwun berkah supados tansah menggalih kanthi positip satemah sih katresnanipun Gusti tansah karaosaken.

9. KIDUNG PAMUJI

“KU TAK AKAN MENYERAH” - Jonathan Prawira
<https://www.youtube.com/watch?v=9YUP57tuVaQ>

Dalam s'gala perkara, Tuhan punya rencana
Yang lebih besar dari, semua yang terpikirkan

Apa pun yang kau perbuat, tak ada maksud jahat
S'bab itu kulakukan, semua dengan-Mu Tuhan

Refr.: Ku tak akan menyerah pada apa pun juga
Sebelum ku coba, semua yang ku bisa
Tetapi kuberserah kepada kehendak-Mu
Hatiku percaya Tuhan punya rencana

(Rdnt/HW)

